A.E. Talaia BRC19940400_244

talaia

agrupació excursionista

VILANOVA I LA GELTRÚ

A.E. TALAIA
BIBLIOTECA
ARXIU
244

A.E. TALAIA

REVISTA D'EXCURSIONISME

ABRIL-MAIG-JUNY 94

A.E. Talaia BRC19940400_244

AUTO MOTO

JOSEP BERTRAN

Reparació de l'automòbil i motocicletes

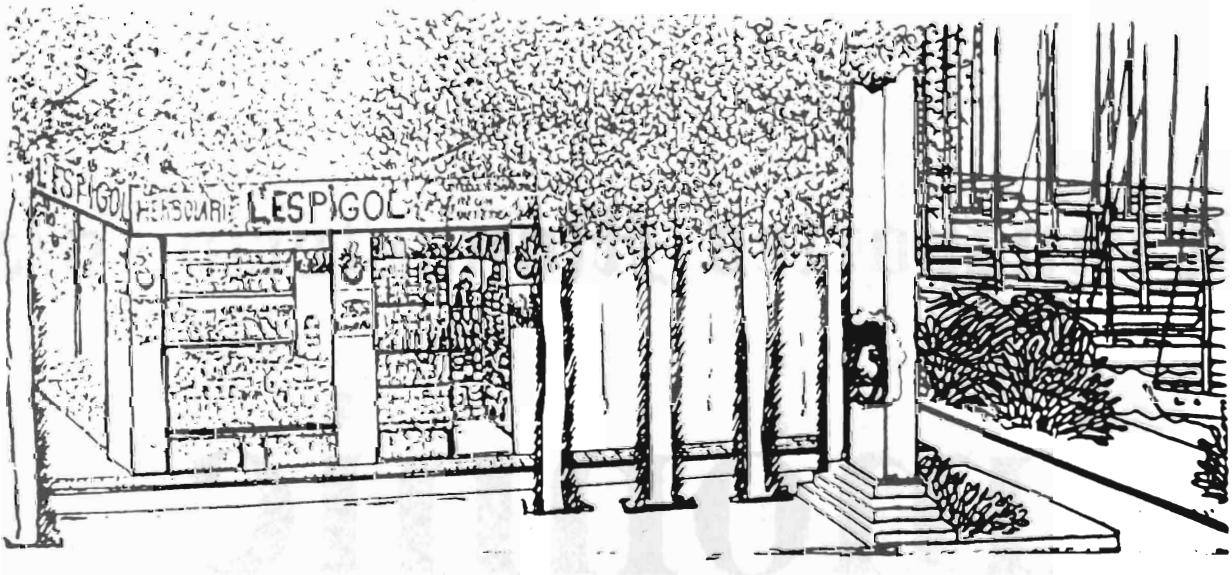
A.E. TALAIA
BIBLIOTECA
ARXIU

Cabanyes, 11
Tel. 893 65 72

08800 VILANOVA I LA GELTRÚ

ATENCIÓ SOCIS!

AMB LA PRESENTACIÓ DEL CARNET DE SOCI DE L'A. E. TALAIA, TINDREU LA MÀ D'OBRA GRATUÏTA EN REALITZAR EL CANVI D'OLI DEL VOSTRE COTXE. NOMÉS ABONAREU ELS MATERIALS.

HERBOLARI L'ESPIGOL

Herbes, Dietètica, Formatges i Especialitats

Rambla de la Pau, 103 - Tel. 815 13 11

08800 Vilanova i la Geltrú

BOTIGUES A VILANOVA
TIENDAS EN VILANOVA

1. Lleida, 10 - Tel. 893 84 01
2. Plaça de les Cols, 2 - Tel. 893 67 64
3. Avgda. Francesc Macià, 75 - Tel. 815 83 27
Fax 815 83 27

08800 VILANOVA I LA GELTRÚ (Barna)

GRUP P.

REVELATS EN UNA HORA

Transportes Monasterio, s/a

monnic

TRANSPORT DE VIATGERS

Oficines i Administració:
Carretera C-246, a 250 m del P.K. 41,26
Tel. 893 75 11 08810 SANT PERE DE RIBES

Carrer Comerç, 4
Tel. 893 12 57
08800 Vilanova i la Geltrú
CIF G-58124702

Adherida a:
Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya
Federació Catalana
d'Espeleologia
Federació Catalana
d'Esports d'Hivern

AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA TALAIA

Nº 244

REVISTA D'EXCURSIONISME

ABRIL-MAIG-JUNY 94

EDITORS
Agrupació Excursionista Talaia

PRESIDENT
Salvador Butí i Paplol

SECRETARI
Lluís Forgas i Serra

REDACCIO
Secció de Cultura

DIRECCIO
Josep Blanes

EDICIO
Blanca Forgas

MAQUETA
Josep Blanes

PUBLICITAT
Virtut Castro

COL.LABORADORS
Vicenç Carbonell
Josep Voltà
Toni Sagarra
Salvador Butí
M. Carme Barceló
Joan Sivill
Antoni Ordovàs
Josep M. Alsó

IMPRESSIO
Gràfiques Llopart
Sant Antoni, 63
Sant Sadurní d'Anoia
Tel. 891 03 12

DIPOSIT LEGAL
B-24619-90

PREU DE VENDA
250 PTA.

Foto portada:
Els membres del curset d'escalada a la paret de Vilanova de Meià.
Foto: Vicenç Lara

Els articles publicats en aquesta revista sempre expressen l'opinió dels autors i no reflecteixen la de la Junta Directiva de l'Agrupació ni de la Redacció. En tot cas, l'A.E. Talaia donarà a conèixer el seu parer a través de les editorials o en articles o notes signades per la Junta.

Amb conveni amb:

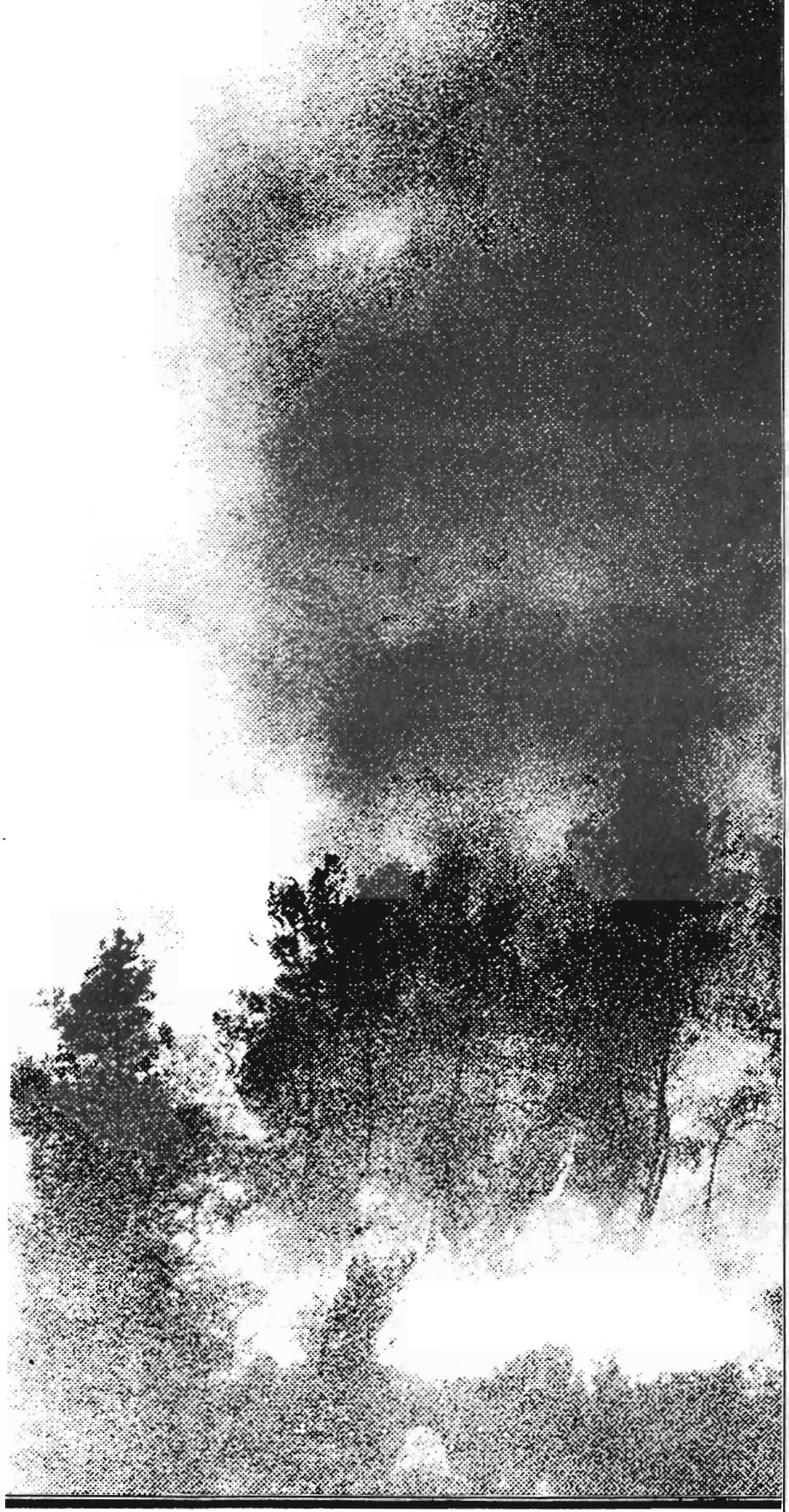
Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social

Ajuntament de Vilanova i la Geltrú

Consell Comarcal del Garraf

SUMARI

4 EDITORIAL
Equip de Redacció
5 OBJECTIU: EL PAS DELS GOSOLANS
Josep Blanes
9 LA CADE, D'ARAGO
Joan Toledano
11 EL JUI DEL MORO
Vicenç Carbonell
13 LES PANORAMIQUES DELS NOSTRES CIMS
Antoni Ordovàs
16 GROTTE DE COUTAL
Laura Garcia
18 Abadies occitanes (12) LEONCEL
Salvador Butí
22 CRONICA DEL COTARRO TALAIENC
Equip de Redacció
26 ALGUNES PLANTES INTERESSANTS DEL PIRINEU
M. Carme Barceló
28 SOBRE EL CURSET D'ESCALADA
Oscar Jordà
30 NOTICIES I COMENTARIS
Equip de Redacció
32 EL ROCACORBA
Toni Sagarra
35 COVA DE MONTESINOS
Antoni Ferrer
40 ASCENSIO AL PIC DE St.BARTHELEMY
Eduard Montané
42 UN SOMNI A GARMACIEGA
Jordi Vidal
45 El "hobby" d'aquesta primavera LA FUNDACIO DE VILANOVA
Joan LL. Sivill
49 XIII EXCURSIO I APLEC D'EXCURSIONISTES VETERANS DE CATALUNYA
Blanca Forgas
52 EL MECANISME DELS INCENDIS
Josep Blanes
55 De l'Anoia al Baix Cinca SANT PERE SACARRERA-LA LLACUNA
Blanca Forgas
58 De l'Anoia al Baix Cinca LA LLACUNA-EL MONTAGUT
Blanca Forgas
60 De l'Anoia al Baix Cinca EL MONTAGUT-MONESTIR DE SANTES CREUS
Blanca Forgas
63 EL PAISATGE ALS MUSEUS DE VILANOVA I LA GELTRU
Josep M. Alsó

Editorial

Voldríem no haver-ho de fer, però no tenim cap més remei, hem de parlar del foc al bosc. El Garraf, aquest massís i parc natural tan fràgil que tenim a prop de casa, ha tornat a cremar!

Es totalment lamentable que el bosc es cremi, però és encara més lamentable que, després d'un desastre com aquest, es cometin els mateixos errors que es van fer uns anys enrere i es posin a punt les condicions per tal que d'aquí a vuit o deu anys es torni a cremar.

No s'hi val a buscar la solució més bonica, la més ràpida ni la més espectacular, sinó la més efectiva.

-Per què l'hem de repoblar majoritàriament de pins si sabem que amb la seva resina és un bosc amb alt risc d'incendi?

-Sabem que hi ha espècies arbòries, que a més són les autòctones, que rebroten en una elevada proporció després d'un incendi; mirem, si no, al Garraf, que fan a hores d'ara els margallons (o bargallons) i les alzines.

-Caldria tenir present que un arbre plantat té molt poques probabilitats de viure si no se'l rega periòdicament.

-Moltes vegades hi ha actuacions urbanístiques que fan molt més mal al bosc que un incendi. Una carretera, una urbanització salvatge són danys irreparables, el mal que fa un incendi s'elimina amb el temps.

-No podem destruir el paisatge ni la seva estètica amb la finalitat de preservar-lo. Els tallafocs tenen la seva utilitat, però amb prudència i discreció, si no el remei és pitjor que la malaltia.

Haurem de tornar a lamentar d'aquí a uns anys que el Garraf s'ha incendiat?

Fent Camí

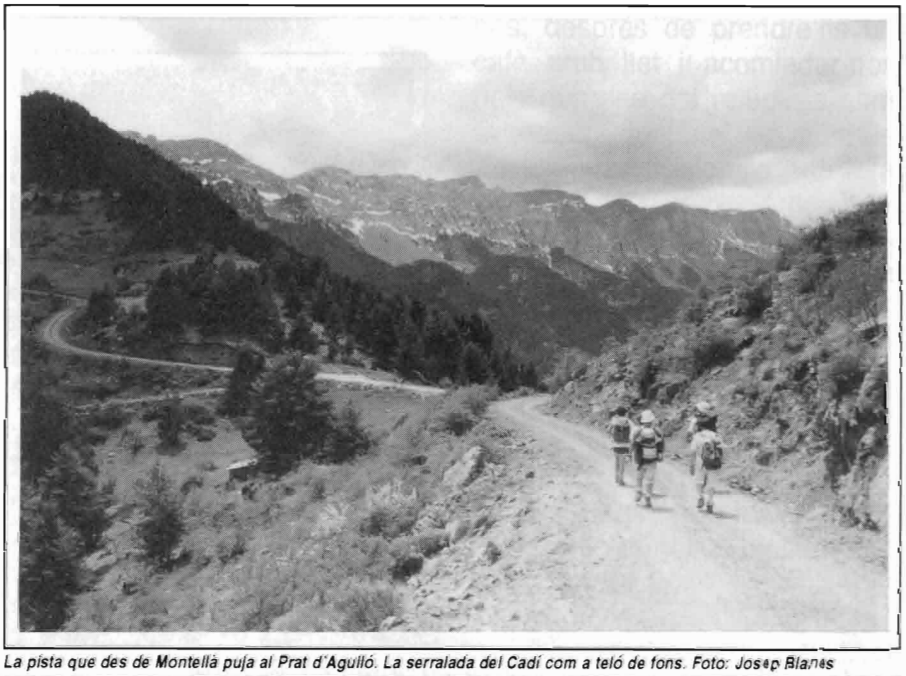
OBJECTIU: EL PAS DELS GOSOLANS

El Cadí, des de la Cerdanya al Berguedà

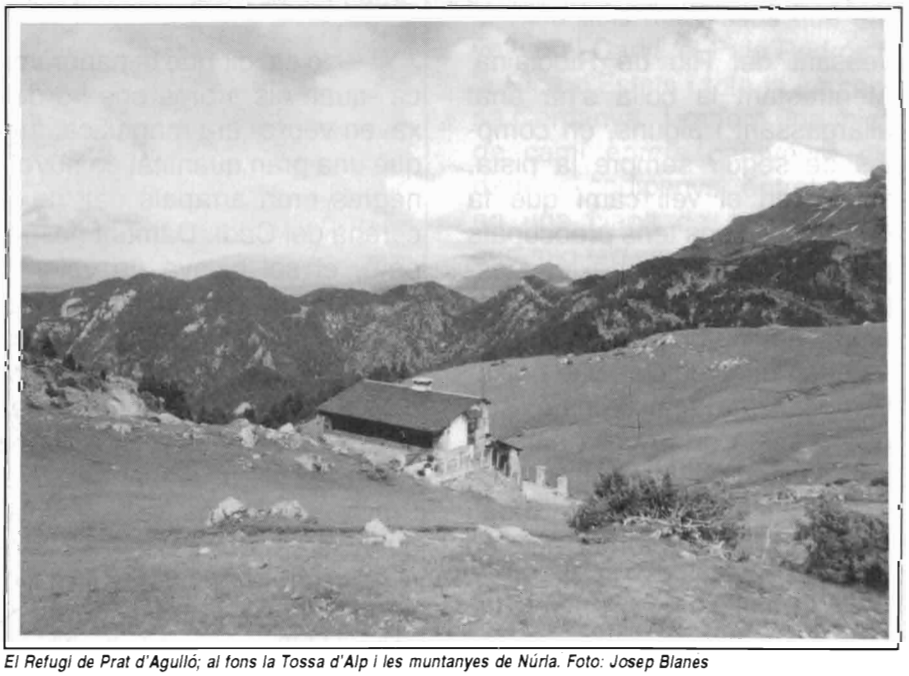
Vés si fa anys que m'arrossego per aquestes muntanyes de casa nostra que em creia que ja ho coneixia tot, però resulta que encara no havia tingut ocasió d'assolir el Cadí. La passada Pasqua de Pentacosta vaig tenir l'ocasió de fer-ho, puix una bona colla seguírem la iniciativa de la Blanca Forgas de repetir una excursió que ella ja havia realitzat fa molts anys.

I ja tenim els vehicles fent cap primer a Gósol, per pujar, des d'allí, a dos vehicles tot-terreny que, després de travessar el forat d'aquella serra que volíem assolir, ens portaria primer a Martinet i després a Montellà, tot i que la primera intenció era arribar-nos a peu fins a Bastanist i seguir cap al Coll de l'Home Mort per arribar al Refugi del Prat d'Aguiló. Però ens va semblar que guanyaríem temps i alçada si sortíem de Montellà, puix la pista que arriba al Prat d'Aguiló començava allà mateix i com que tampoc no era qüestió de fer-ho tot en vehicle, ja hi som, motxilla al coll, pista amunt.

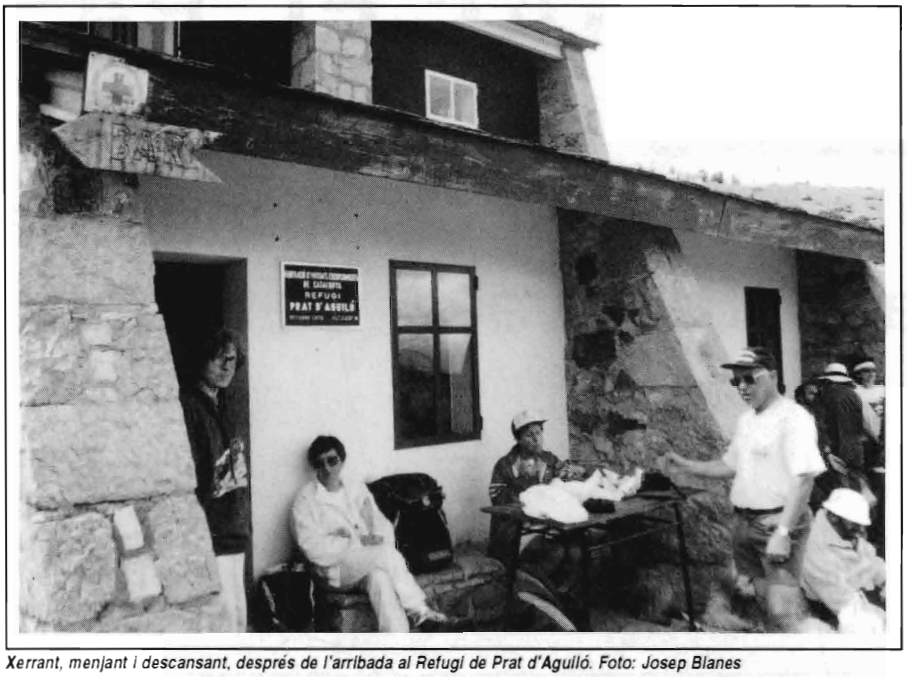
El camí no para de pujar. Tot i que és voltat de bosc i de camps florits i que gaudim d'una bona panoràmica cap al Cadí o cap a la Cerdanya, resulta un xic monòton, a més d'haver de cedir el pas al munt de vehicles que circulaven per aquells indrets. I no parem de remuntar, primer pel vessant del Torrent de la Font Freda fins a sota del Puig de Montellà. Ja a prop de la Roca Gran, passem a l'altre

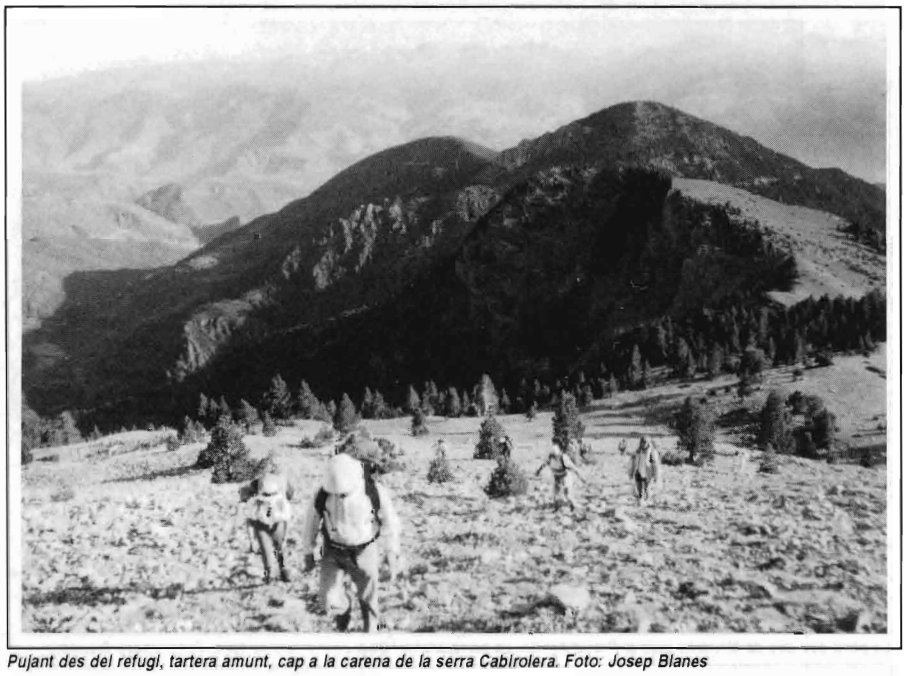
La pista que des de Montellà puja al Prat d'Aguiló. La serralada del Cadí com a teló de fons. Foto: Josep Blanes

El Refugi de Prat d'Aguiló; al fons la Tossa d'Alp i les muntanyes de Núria. Foto: Josep Blanes

Xerrant, menjant i descansant, després de l'arribada al Refugi de Prat d'Aguiló. Foto: Josep Blanes

Pujant des del refugi, tartera amunt, cap a la carena de la serra Cabirolera. Foto: Josep Blanes

vessant del Riu de Ridolaina. Mentrestant la colla s'ha anat allargassant i alguns, en comptes de seguir sempre la pista, segueixen el vell camí que fa drecera, i ja ens tens preocupats per aquella desconnexió. Després d'esperar en va, seguiríem amunt i quina no seria la sorpresa quan uns vehicles que baixaven del Prat d'Aguiló ens avisen que la resta de la colla ens esperava més amunt. Entremig de rialles, alguna paraula gruixuda i molta conya, tornem-hi que no ha estat res!

No cal dir que la panoràmica -quan els arbres ens ho deixaven veure- era magnífica, tot i que una gran quantitat de núvols negres eren arrapats dalt de la carena del Cadí. Damunt nostre, però, el sol picava de valent i sort que de tant en tant es cobria de núvols i apaivagava la calor. El camí, després de deixar enrere la Roca Gran, és més suau, però encara fa alguna ziga-zaga abans d'obrir-se cap al Prat d'Aguiló. Una catifa ondulada i verda a sota mateix dels cims de Comabona i de l'Aguiló, mentre que a la dreta quedava mig amagat el Coll de Tancalaporta seguit del Serrat de la Muga i més enllà les Penyes Altes del Moixerò, el Pedró dels Quatre Batlles, més conegut com la Tossa d'Alp, i les difoses muntanyes de Núria que tancaven la panoràmica. Hauríem d'arribar al Refugi per ampliar la visió pel costat dret, puix l'objectiu de l'endemà -el Pas dels Gosolans- s'entrellucava entremig d'una tartera, que feia cap darrera la carena de la Serra Cabirolera, mentre els cims més alts com el Puig de la Canal Baridana, el Puig de la Canal del Cristall, el Puig de les Gralleres o el Pic de les Tres Canaletes no aconseguien treure's del damunt aquells núvols amenaçadors de tempesta.

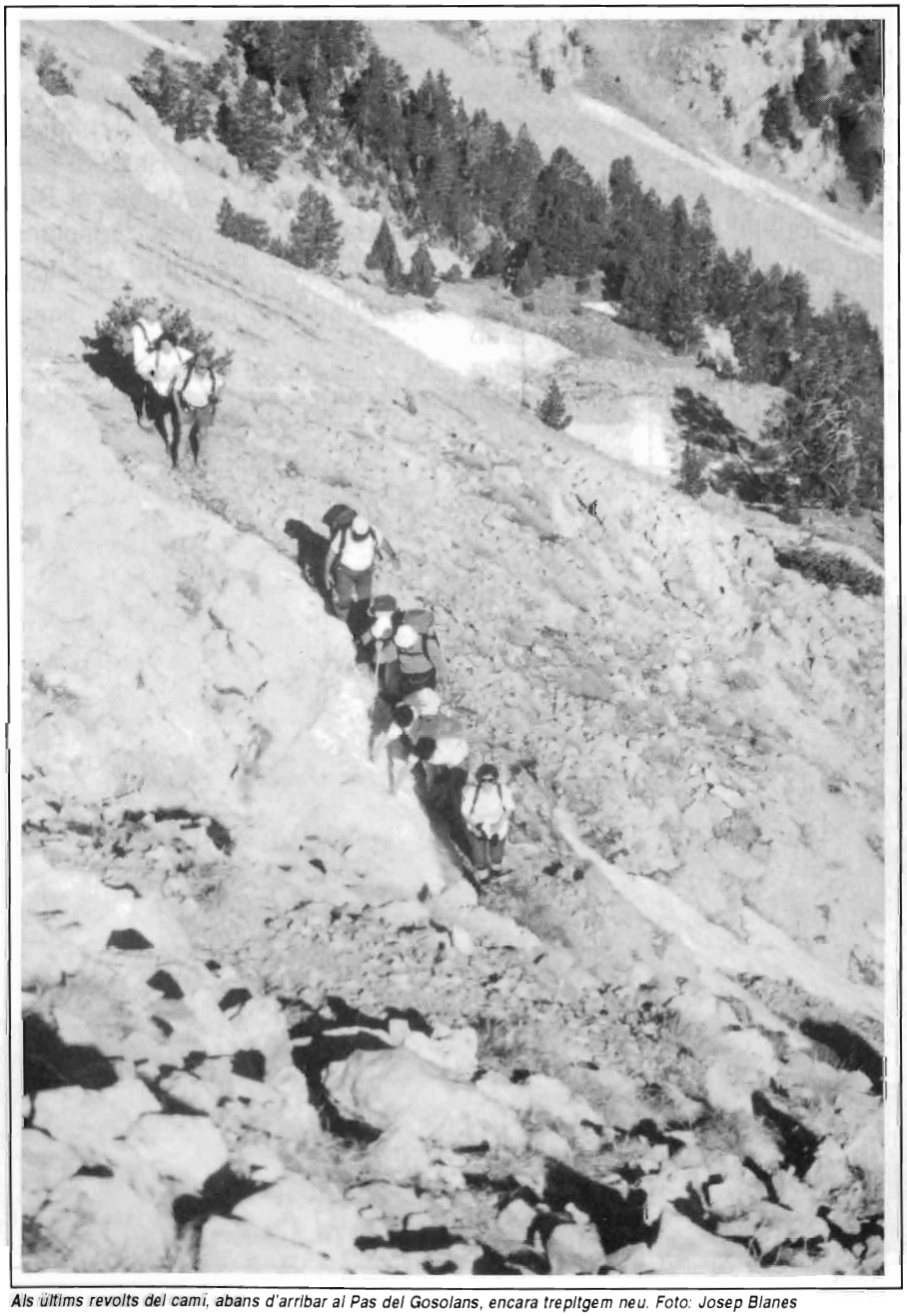
Però ja som al refugi, abans anomenat César-August Torras i que ara, cedit per ICONA a la FEEC, s'ha rebatejat amb el nom de Prat d'Aguiló. Descansar, situar-nos i contactar amb l'amable guarda del refugi, a qui havíem ja telefonat reservant el lloc i el sopar. Els primers en arribar endrapem el dinar que portàvem tot contemplant la superba panoràmica cadinenca, i els darrers, que s'havien aturat a dinar més avall, al costat del Coll de l'Home Mort, s'incorporen al show. Tot plegat, que ens queda la tarda per fer fotos, enfilar-nos a un turó proper i contemplar els relleixos i canals del Cadí, alguns encara amb les darreres congestes de neu, i guaitar als nostres peus la vall de Bastanist i el torrent Capistol i els poblets d'Estana i Villec. Els núvols, com si volguessin baixar pels canals de l'Ordiguer o del Cristall, ens foragiten d'aquella magnífica talaia; però tan aviat es tapa com s'aclareix, i escampats per aquells indrets, estirats pel prat o jugant amb el gos del refugi, anem passant una tarda plàcida i relaxant, ara xerrant de les nostres dèries, ara fotografiant

amb paciència infinita aquella catifa d'herba farcida de flors de meravella. Havies d'anar en compte per no trepitjar les genciianes acaule, d'un blau lluent, o la pastorella, encara més blava que l'anterior, i barrejades entremig les prímula oficinal, de flors grogues i tija llarga, o si no les minúscules miosotis, de corol.la blava i el centre arrodonit amb un groc viu, conegudes en castellà amb el romàntic nom de "nomeolvides", i en els racons més obacs, on setmanes enrere encara hi havia neu, ha emergit una de les més primerenques: la pulsàtil.la blanca o alpina. De tan embadalits gairebé no ens adonem que es va fent fosc i comencen a parar taula per sopar.

Del voltant del refugi ja han fugit els darrers turistes que havien pogut deixar el cotxe uns centenars de metres abans d'arribar-hi, segurament perquè el camí era barrat per una cadena. Nosaltres som 15 i juntament amb una altra colla de quatre que han arribat més tard omplim les places previstes al refugi. Un apoteòsic sopar sadolla sobretot els més golafres, i la cuinera del refugi s'emporta una felicitació per aquell tec cuinat amb la saviesa de la gent de muntanya. En acabat de sopar, tothom a donar voltes per l'exterior per pair tanta abundància, mentre la nit s'havia il.luminat amb la llum dels llamps d'una tempesta que situàvem cap a la Seu d'Urgell. A l'altra banda, les llums de la civilització ens donaven a conèixer on eren Puigcerdà, Font Romeu o el Coll de la Perxa. Cuita-corrents cap a dintre el refugi, ja que la tempesta era damunt nostre.

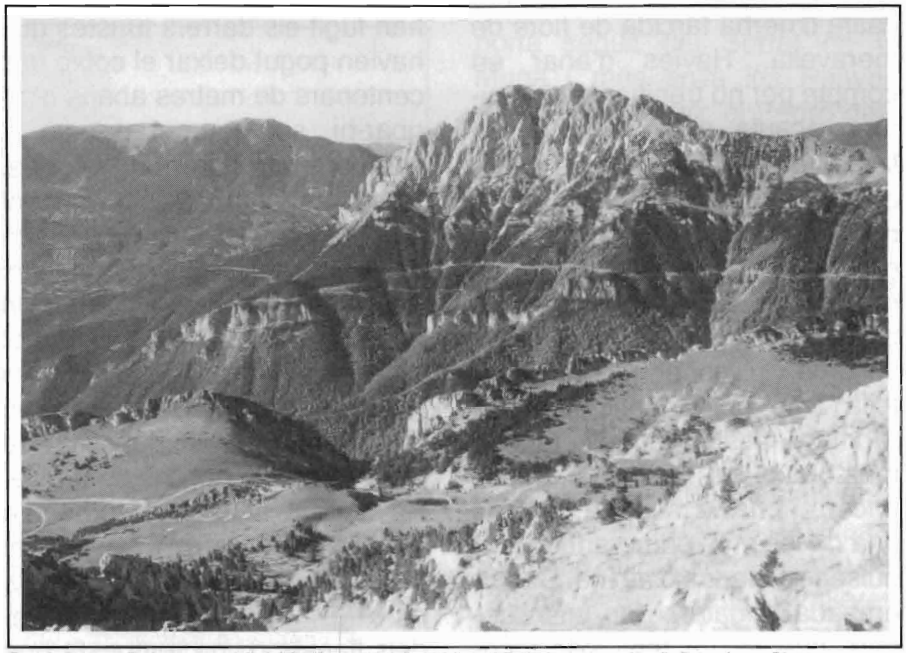
A dormir s'ha dit! Què dius? Un concert de roncs -dels quals ningú no volia ser l'autor- amenitzà la nit ajudat dels qui rondinaven perquè es roncava. Tot plegat va passar la nit i es comença a sentir una remor de gent foten soroll amunt i avall que ja plegaven els estris i que deien que no havien pogut aclucar l'ull. Eren les set del matí quan ja entrava el sol per les finestres i quasi sense adonarnos, després de prendre'ns un cafè amb llet i acomiadar-nos dels guardes del refugi, ja som al senderó que, amb un munt de ziga-zagues, s'enfila tartera amunt. Però una estona més tard perdem la pista dels senyals grocs que marcaven el camí i ja ens teniu tirant pel dret per un pendent que Déu n'hi do! Encara que alguns es desviaren lateralment, els primers apuntàrem directament fins retrobar el camí i després d'una fatigosa pujada assoliríem allò que havíem previst: el Pas dels Gosolans, a 2410 m d'alçada.

Un dia claríssim ens facilità la visió dels massissos que envolten el Carlit, el Puig Pedrós o la Pica d'Estats i tota la immensa Cerdanya. Tiraríem una mica de camí enrere per veure els darrers companys entretinguts en una clapa de neu glaçada que mig tapava el camí. Un vent furient saluda tota la colla que, al fil de la carena i just al costat del rètol metàl.lic del Pas dels Gosolans, ens fem una foto perquè en quedi constància per a la posterioritat. Però com que allò del vent era veritat, evacuem l'indret i busquem un recer. Un grup es desvia per pujar a Punta Aguda, un cimet que els permet guaitar-

Als últims revolts del camí, abans d'arribar al Pas del Gosolans, encara trepitgem neu. Foto: Josep Blanes

nos de més a munt. Caminaríem una bona estona per la Coma dels Cortils, tributària de la ja coneguda vall de Cerneres, per un paratge desolat, tot roca i sense ni un arbre, un paisatge dur i bell alhora, potser amb la bellesa d'un desert batut pel vent. Carenegem la Serra Pedregosa i ens aboquem a fotografiar aquella muntanya emblemàtica que apareixia davant nostre: el Pedraforca, per un vessant que encara no havíem pogut copsar. Però algú cridava que tenia gana. Els imperatius alimenticis guanyaren a la contemplació bucòlica de la muntanya i en quatre queixalades esgotàrem el nostre rebost i rescabalàrem les energies perdudes.

Des de la serra Pedregosa, a dalt del Cadí, ens apareix, sublim: el Pedraforca (cara Nord). Foto: Josep Blanes

Potser fou la confiança que baixàvem cap a aquell vell conegut nostre com és el Collell, que ens féu perdre el camí quan érem davant els seus nassos, i després d'una marrada entremig de la tartera ens retrobem amb una altra foto col.lectiva amb la Baga de Gresolet i el Pedraforca com a teló de fons. Abandonem el Collell i, per aquell camí delicios tapissat d'herba que recordem d'altres caminades, passaríem per la Portella i faríem cap a la Font de la Roca, complint amb la cerimònia de beure aigua -la més bona d'aquells rodals- i menjar xocolata. La davallada cap a Gósol és distesa i passa tot fent petar la xerrada, fins que fem cap a Font Terrers, per cert arranjada pels Amics de la Caminada de la Vall de Gósol, amb tres brocs per on raja una aigua fresquíssima. L'arribada a Gósol ja no té història. Després de recuperar els vehicles, ens refresquem al safareig públic, ens canviem de roba, i cap a Cal Triuet a cloure aquella jornada amb un bon dinar. Havíem passat des de la Cerdanya al Berguedà pel Pas dels Gosolans. Creieu-me! Es una excursió recomanable!

Josep Blanes
Gósol, primavera de 1994

Tota la colla dalt del Pas del Gosolans, a 2410 m alt. Foto: Josep Blanes

Grup d'Escalada i alta muntanya

2ª Pasqua: LA CADE D'ARAGO
Una super CADE, penso!

Començar un relat sempre se'm fa difícil perquè penso que refer les vivències, en alguns moments, fugaç, i que s'entengui que no és amb ànim de presumir, que a vegades es fan coses que quan les penses algú va i diu: Joan, ja estàs a l'ATP. Vols dir? Sí, pots estar-ne segur.

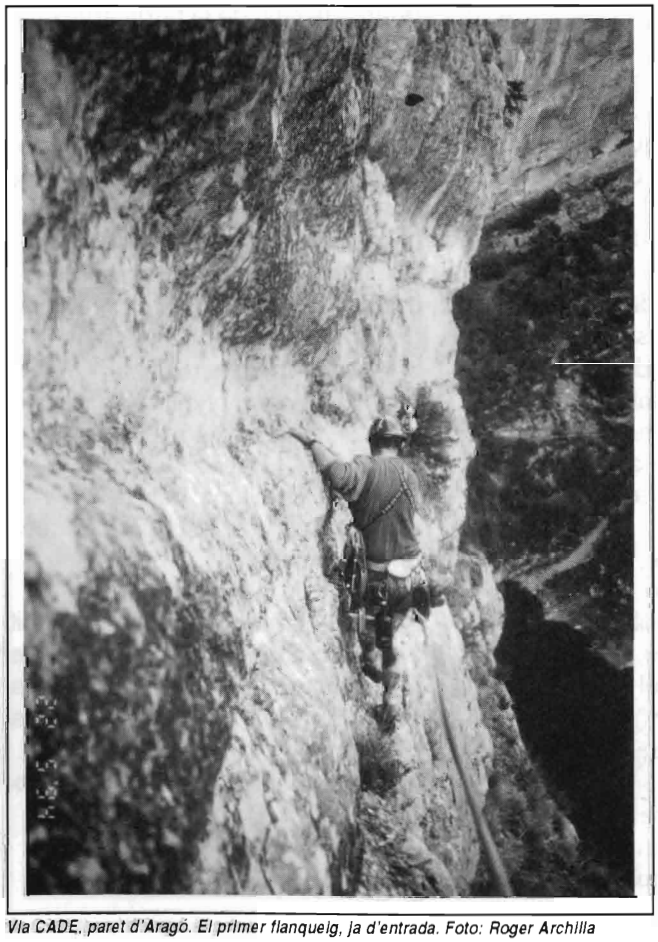
Inicialment la intenció era tornar al congost de Mont-rebei, ja que pel Pilar del 93 l'aigua no ens va deixar ni tan sols baixar del cotxe, i ara podíem gaudir dels tres dies que també ens oferia la segona pasqua.

El dissabte 21 de maig, de bon matí, carreguem el cotxe i posem "morro" a Tolba; uns minuts abans de les nou arribem al bar dels caçadors, on ja estava previst de trobar-s'hi amb els companys Aleix i el Magri.

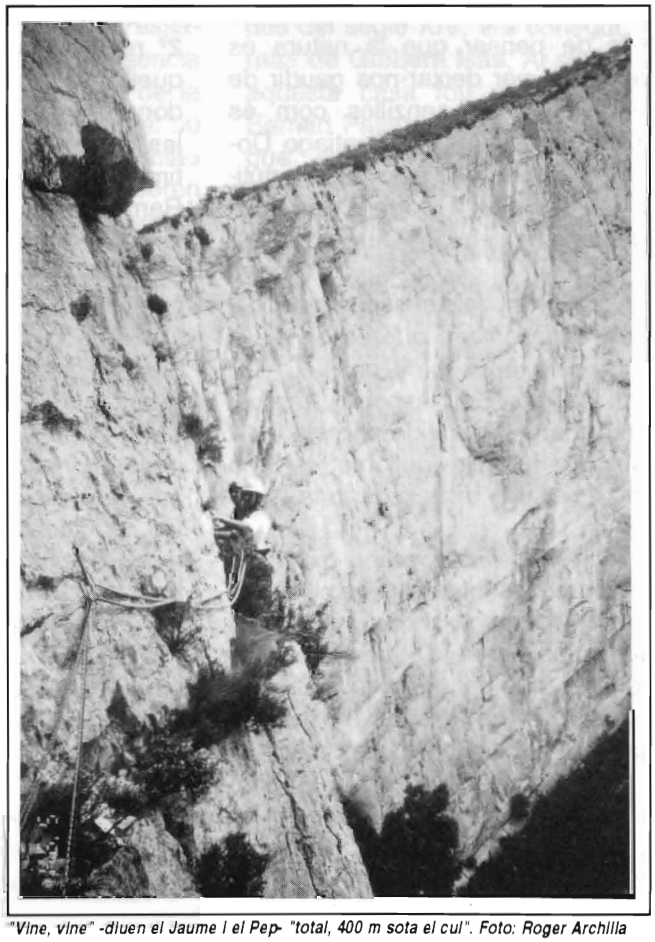
Amb el Jaume S., Pep F., Roger A. i jo mateix formem un bon grup que aquest primmer dia (dissabte) escalarem junts. El campament base el situem a Estall; ens farem companyia mútua amb el Santiago, l'únic habitant d'aquest nucli abandonat de cases.

"Santiagu", com el coneixen tots els que passen per aquest racó de món, és una persona que mereix un capítol a part. Es un home de més de setanta anys; quan el veus, pots endevinar com és el país que visites: fort. Quan parles amb ell, ja saps que tens al davant una persona d'una honradesa i generositat com només es pot trobar entre aquestes generacions que han sobreviscut perquè convivien amb la senzilla llibertat de la natura i amb la duresa que dóna una terra com el Montsec.

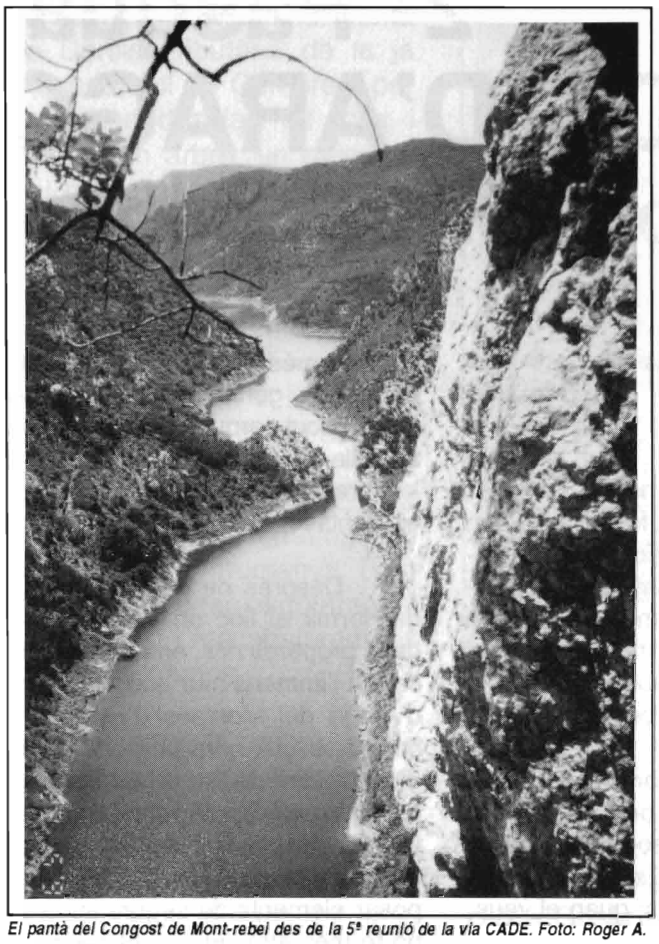
Després de deixar els estris de dormir al lloc on passarem les dues properes nits, ens adrecem de cara a l'immens mur que és la paret d'Aragó del Montsec d'Estall. Vist que ja és una hora propera al migdia, decidim de fer la via Santiago Domingo, dedicada al nostre amfitrió. Es una via clàssica, en el recorregut de la qual sempre s'han de posar elements de seguretat; la via no té més atractiu que el plaer que trobes en el seu entorn feréstec i salvatge. El màxim regal, però, es troba en l'últim llarg. Les ressenyes

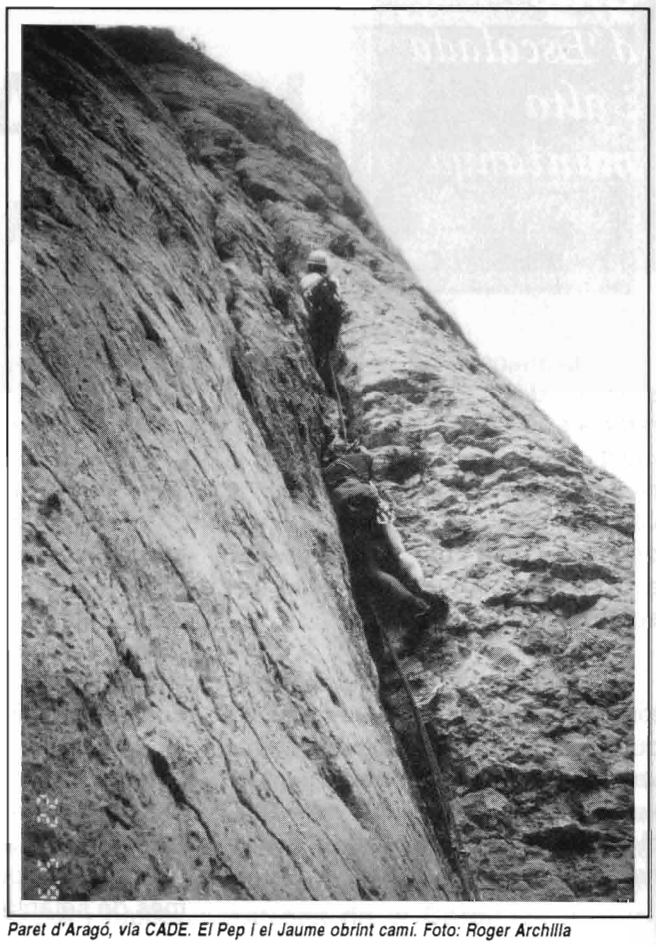
Via CADE. paret d'Aragó. El primer flanqueig, ja d'entrada. Foto: Roger Archilla

"Vine, vine" -diuen el Jaume i el Pep- "total, 400 m sota el cul". Foto: Roger Archilla

El pantà del Congost de Mont-rebei des de la 5ª reunió de la via CADE. Foto: Roger A.

Paret d'Aragó, via CADE. El Pep i el Jaume obrint camí. Foto: Roger Archilla

indiquen que és una xemeneia i que cadascú la descobreixi per ell mateix. Mentre intento fer aquest article encara se m'escapa un somriure feliç de pensar que la natura és generosa per deixar-nos gaudir de meravelles tan senzilles com és l'últim llarg de la via Santiago Domingo. Sopar, una estona de tertúlia, i a les deu a dormir; per mica més ens mullem, ja veurem demà.

Sortim dels sacs a les set del matí, ja fa estona que és de dia, i endrapem ràpidament, que la CADE ens espera. Ens esperen, també, cinc quarts d'hora de caminada, a més d'uns quatre quilòmetres amb cotxe per una pista prou forta.

Avui sí que prenc dimensió de la immensitat d'aquesta paret. La CADE comença molt a prop del punt més estret d'aquest magnífic congost, que per la paret de Catalunya disposa de l'exòtic camí mossegat a la roca. Per la part d'Aragó, es pot dir que res. Sempre recordo la primera vegada que vaig fer la CADE de Terradets. Que ferm, vèncer una paret de 500 m! Però aquesta CADE és una altra història... Ens esperen 20 llargs quan iniciem l'escalada aproximadament a tres quarts de deu del matí. A la 2ª reunió s'arriba a un llarg "franqueillo". La sortida ja comença a donar-me una idea de com aniran les coses: passos que sonen com timbals, "seguros" de Pasqua a Rams, però la moral intacta i forta; la calor ja fa acte de presència i hem de controlar l'aigua ja que tenim tot el dia per davant. La veritable tirada d'A-1 està reequipada amb parabols i això dóna tranquil.litat perquè un seguit de reunions són d'aquelles que estan "molt bé" per la seva edat; un altre "franqueillo" i les hores que van caient. Amb un rebufada d'aire ja se'ns han embolicat les cordes, el Pep a mitja tirada i a la reunió el Jaume, el Roger i jo fent equilibris. I prenem nota perquè al Paine, sí que hi bufa el vent -ens diem el Jaume i jo- i hem d'anar al "lloro" amb això de les "guites".

La primera meitat l'hem feta, aproximadament, en tres hores i mitja, donat que pugem dues cordades. La cosa va per bon camí. La calor, la set ja van passant factura i a la reunió de la cova són dos quarts de cinc de la tarda aproximadament. Queda la sortida i poc més, ja som al "jardí" i l'última xemeneia, no sé quantes xemeneies i diedres portem, no tants com em penso, però és una via que fa números; bevem la resta d'aigua, repleguem el material i ara ve la pallissa final, una mica més de dues hores per arribar al cotxe, quasi dotze hores de formidable esforç que m'han fet tocar fons, però ens espera un bon sopar i encara ens queden ganes de baixar al poble a prendre unes "garimbes" i passar una estona de xerrada. El dilluns, repòs, recollir i amb tranquil.litat, però sense pausa, tornem a casa.

Descriure les activitats realitzades és una manera de gaudir per tercera vegada d'això que ens agrada: **la muntanya**. Preparar, realitzar i compartir la nostra activitat, i aquesta vegada, aquesta CADE bé s'ho mereix!

Joan Toledano

Qüestions de Toponímia

EL JUI DEL MORO
Noves aportacions documentals

Perdoneu que insistim, però fa una temporada que ens pregunten per aquest lloc i fins i tot hi ha qui el pronuncia diferent de com el coneixem i de com fa anys consta en els documents i els mapes publicats.

Del **Juí del Moro**, ja en vam parlar en el butlletí de desembre de l'any 1969. D'aleshores ençà, a part que hi ha jovent que, lògicament, no ha tingut ocasió de llegir-ho, han aparegut noves dades que confirmen i refermen l'etimologia o origen del nom de lloc. Farem un breu recordatori del que dèiem abans i acabarem amb les actuals aportacions documentals.

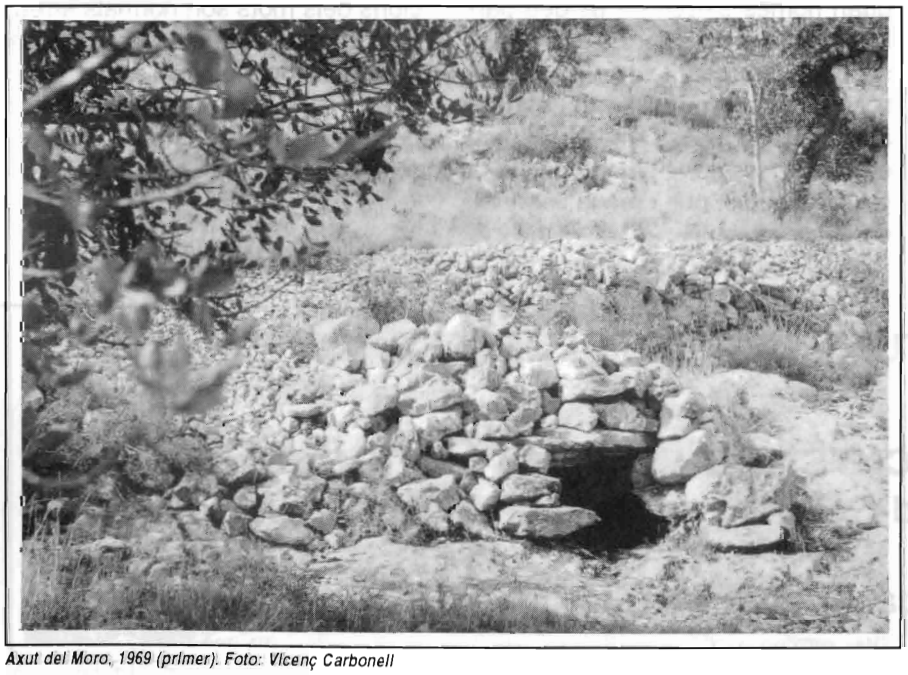
Amb el nom de Juí del Moro es designen dos turons bessons situats més enllà del mas Palau (que hauríem d'anomenar 'mas d'en Palau'), entre el torrent de Santa Maria o de Somella i el torrent de la Bruixa o del Cementiri de Cubelles. Al peu de la muntanya hi ha la Urbanització Santa Maria, que, segons sembla, serà incorporada al nucli urbà vilanoví en un futur no llunyà.

L'origen del mot **juí** ja fa molts anys que s'interpreta com **judici**. Amb aquesta idea, Teodor Creus i Corominas explicà el nom en el seu llibre "Set contalles del temps vell", editat l'any 1893, el qual narra la llegenda titulada "Lo juhí del moro". Aquesta llegenda també la podem llegir a la "Història de Cubelles" de mossèn Joan Avinyó, que fou rector de la veïna població. En farem un extracte.

L'episodi s'escaigué a finals del segle X, quan un potentat moro féu construir un palau (presumiblement el mas d'en Palau) i un bon dia li donaren una formosa captiva cristiana per al seu harem. Passaren els anys i durant una absència del senyor les noies sortiren de la casa i la cristiana s'arribà fins al riu Foix. Allà conegué un xicot esclau hortolà i aleshores les cites foren freqüents en el cim d'un puig no massa lluny del palau. Els projectes d'escapoliment foren espiats per una serventa, la qual ho va dir tot a l'amo. Descoberts, foren penjats per les aixelles en dos arbres existents en el lloc on es trobaven sempre. Allà, l'emir els va explicar que serien blanc dels seus homes d'armes quan trenqués l'alba i que després serien aliment dels corbs, mostrant d'aquesta manera -a qui volgués imitar-los- el **juí** que fa un moro contra aquell que pretengués mofar-se d'ell. Des d'aleshores, es creu que l'esmentat cim porta el nom de "El juí del moro".

Toquem de peus a terra. La llegenda és molt bonica i a la vegada tràgica, però la història no demostra aquests fets. Per començar, el **mas d'en Palau**, antigament i des del segle XIV, era conegut per **mas de Guillem Mas**. Al segle XVI aquesta casa fou arrendada per Bernad Palau, de qui agafà el nom que encara perdura, tot i que aquest senyor només hi va viure de 10 a 15 anys. Bernad Palau, quan feia esment de la seva masia -i amb bona lògica- l'anomenava "lo mas de Guillem Mas". Foren els seus successors, els Urgellés, els qui van donar-ne el nom actual, més o menys a partir de l'any 1571 i durant més de dues centúries en què en foren propietaris, denominació que continuaren emprant la resta d'amos que han passat pel mas d'en Palau.

Per altra banda, les primeres notícies que tenim del Juí del Moro amb grafia semblant a l'actual són de l'any 1725: "lo Juÿ del Moro", que es repeteix com a partida en el cadastre de 1739. En canvi, totes les referències anteriors tenen una grafia distinta a la present i en prin-

Axut del Moro, 1969 (primer). Foto: Vicenç Carbonell

Axut del Moro, 1989 (segon). Foto: Vicenç Carbonell

cipi com a nom de lloc. Veiem-les:

1537/1544/1581: "Urgellés al **aljub** del Moro" (AMV, Cort del Batlle, Reg. 2991, 1581-1583).

Maig 1568: venda d'una terra en "lo lloc anomenat del **Jub** del Moro" (AMV, idem, Reg. 2983, 1566-1568).

1570: Capbreu o llevador dels censos reials (AMV, Reg. 2985)

n. 146: terres "al costat del **Aljub** dels Moros".
n. 162: erm "al **Jub** del Moro".
n. 175: l'Urgellés "al **Jup** del Moro", establert per Pere Palau.

Agost 1588: "lo lloch dit lo **jub** del Moro" (AMV, Reg. 2993).

A partir del segle XVII es fa menció del turó proper al lloc. Així, quan l'any 1629 es donen les afrontacions de la quadra de Rocacrespa (que incloïa el molí del Salze), per la part de migdia s'arribava fins "cum Podio dicto lo Puig torrat et tendit usque ad **Podium vulgo dictum del Aixut del Moro**" (Trader, f.7), afrontacions que es tornen a repetir l'any 1667, "Podium vulgo dictum del **Axut** del Moro" (Trader, f.16). Més tard, ja en el segle XVIII, s'indica la Rodalia de la Quadra de Rocacrespa, ara en català, on podem llegir "a Mitjorn afronta ab lo Putg Torrat, y tira fins al **Putg del Axut del Moro**" (Trader, f.24). Aquestes tres dades suggereixen que el turó agafa el nom del lloc citat anys enrere. Fou aleshores quan només s'escriu (i es deu parlar) del **Juí** del Moro. Què devia succeir? Senzillament, que els antics mots **aljub**, **jub**, **jup**, **aixut** i **axut** es van transformar finalment en **juí**, més versemblant per a la gent del poble, que creà la llegenda de l'emir moro.

No hi ha dubte que el paratge portava un nom aràbig procedent de la paraula 'alchub' o 'al-gubb', que vol dir 'el pou, la cisterna', i que en català encara s'escriu **aljub**, o tam bé amb el sinònim **xup**, que no és altra cosa que una cisterna o dipòsit on és recollida l'aigua de pluja. Si cerquem l'enciclopèdia, l'aljub és un dipòsit ample i de poca fondària, tallat a la roca o fet d'obra, revestit per dintre de pedres i cobert de volta, que serveix per arreplegar l'aigua de la pluja. A Igualada existeix una plaça de l'**Enxub**, on abans hi havia una cisterna. En castellà, un dipòsit-cisterna es diu **aljibe**, de la mateixa procedèndia àrab vulgar 'al-ŷubb'.

Resseguint el lloc del Juí del Moro, en el fondal que mira cap al corral del Tort i sota el turó de ponent, vam trobar un **cocó** cobert de pedres, el qual, a causa de les pluges, havia arreplegat uns 60 cm d'aigua. Uns metres més avall hi ha un **xup** d'uns 2,50 m d'amplada per 1,50 m de llargada, on l'aigua pot arribar a tenir una profunditat d'uns 1,50 m, líquid que feien servir els pagesos per sulfatar. Aquesta cisterna no té cap particularitat, però ens van dir que el cocó era molt antic, "de quan els moros".

No hi pot haver dubte, aquell antic **xup**, que nosaltres anomenem **cocó**, és l'origen del nom del que avui -i des de fa més de dos segles- és conegut per "el Juí del Moro".

En la toponímia les deformacions dels mots són normals arreu i mantes vegades ens fan pensar més del compte. Per això i altres raons es té una certa fascinació pels noms de lloc.

Vicenç Carbonell i Virella

INSTITUT D'ESTUDIS PENEDESENCS

43ª Excursió a peu pel Penedès

Serra de Puigfred-Congost de Rofes (Mediona-La Llacuna)

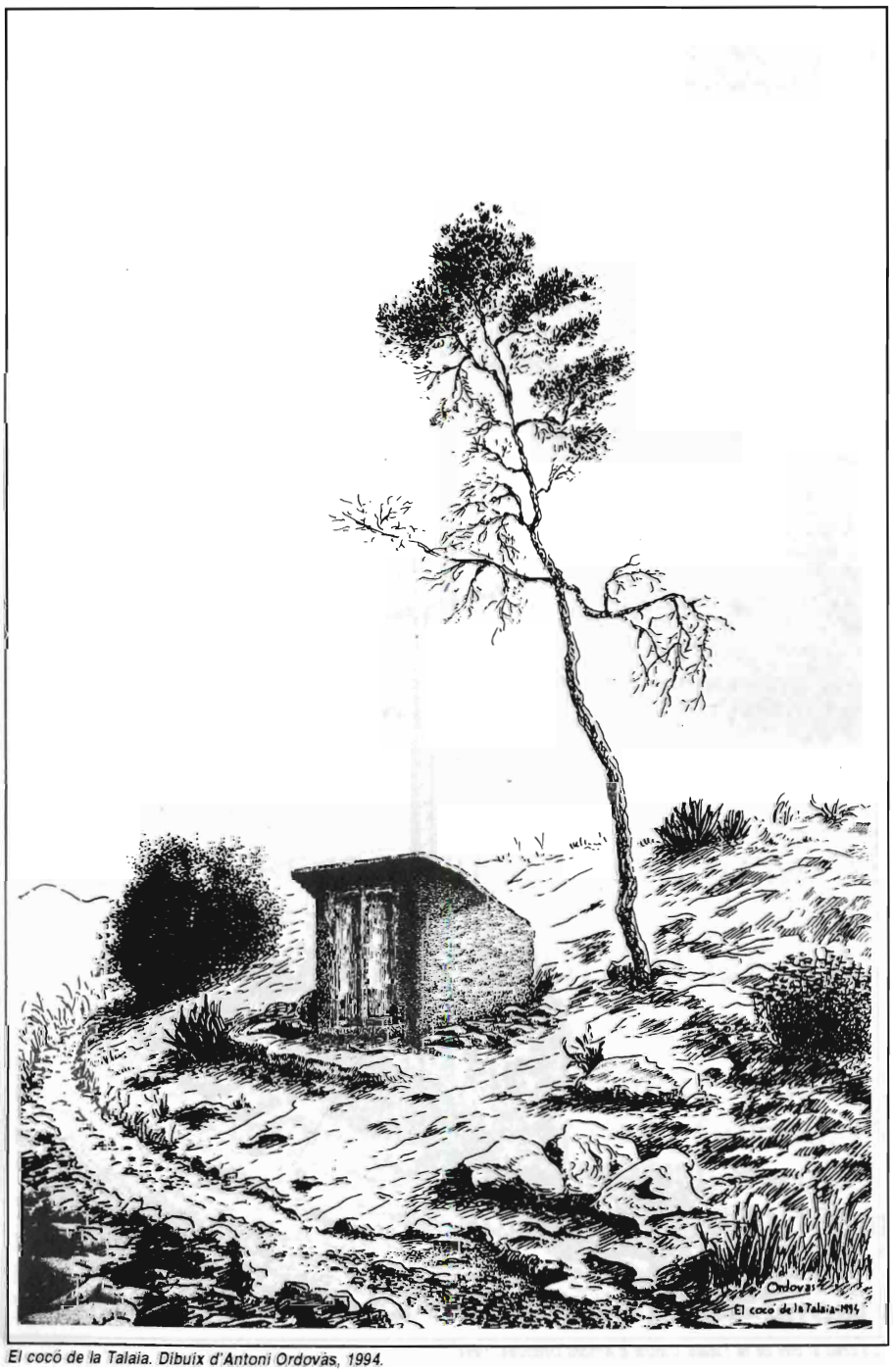
Sortida de cal Jombo (Mediona) el 30 d'octubre

Col·laboracions

LES PANORAMIQUES DELS NOSTRES CIMS

No fa pas gaire, en el decurs d'una sortida matinal he ascendit a les altures de la Talaia. A mitjan març, a la darreria de l'hivern, l'ambient era sobradament propici a conseqüència del benèvol i temperat clima de vora mar; ho constatava la profusió de romanins i farigoles en l'esplendent cicle de la floració així com els primers insectes eixorivint-se.

Ja fa uns anys que un incendi va destruir les pinasses del vessant que comtemplem des de la plana i ens hem anat habituant a la visió grisenca dels calcaris pendissos del roquetar. En queden un rodal d'arbres esporuguits, talment poden parèixer supervivents fugint del desastre rost avall.

El cocó de la Talaia. Dibuix d'Antoni Ordovàs, 1994.

Si la nitidesa atmosfèrica es mostra favorable, permet visualment explorar els quatre punts cardinals dels nostres llindars més propers. Des d'aquesta muntanya del litoral, que fa partió de tres termes, és falaguer esguardar les panoràmiques circumveïnes; l'abast que dóna la ullada és més del que caldria esperar d'una moderada cota que no assoleix els tres-cents metres d'altitud.

Guanyat el llom cimer, i tan prompte el bufec va recuperant-se, el primer que s'acostuma a fer és esplaiar-se guaitant la planúria amb el cap de comarca al bell mig. Suposant, però, que l'observació va dirigida vers Cubelles, i escrutant el sud enllà, la llambregada es perd en els confins de la Costa Daurada tarragonina. Degudament respectant l'elecció i cop de vista de cadascú, es pot prendre, per exemple, com a referència, la xemeneia de la central tèrmica per iniciar tot seguit una volta d'horitzó en volada visual cap a l'esquerra.

La veïna vila de Cubelles, amb el campanar recentment restaurat, s'ha engrandit prou d'un temps ençà i tot seguit s'estén la plana on està situada Vilanova i la Geltrú en progressiu expandiment. Des dels anys seixanta, moltes terres conreables han estat absorbides per diverses urbanitzacions i des d'aquí dalt l'aglomeració és patent. Alguna construcció aïllada s'ha arrambat vora els faldars de la muntanya i si l'avenç no ha prosperat deu haver estat per l'evident

aridesa del sòl.

Davant de la ciutat, com a teló de fons, el mar omple l'horitzó. Estigui la seva superfície velada de grisos canviants, segons la llum i oratge esventat, ben sovint són els blaus argentats el motiu per badoquejar. Mantenint encara la lluïssor en la retina, s'arriba a la població de Sitges, al peu del puig d'en Boronet, pujol que obstrueix la visualitat costanera de llevant. Deixant de banda la marina, cal remuntar l'aspriu i desèrtic massís de Garraf, amb l'alterosa Morella (actualment farcida d'aparells de comunicacions) i les Penyes Negres rondant els topants de Begues.

Relativament proper, l'arrodonit i ribetà Montgròs amaga el nucli urbà del seu terme, i més enrere, cap a l'àrea d'Olivella, s'aixeca el puig de la Mola, amb la inconfusible timba cisellada arran de testa. Més enllà, el Montau s'ajeu gairebé desapercebut tot i ésser el gegantí del muntanyam descrit.

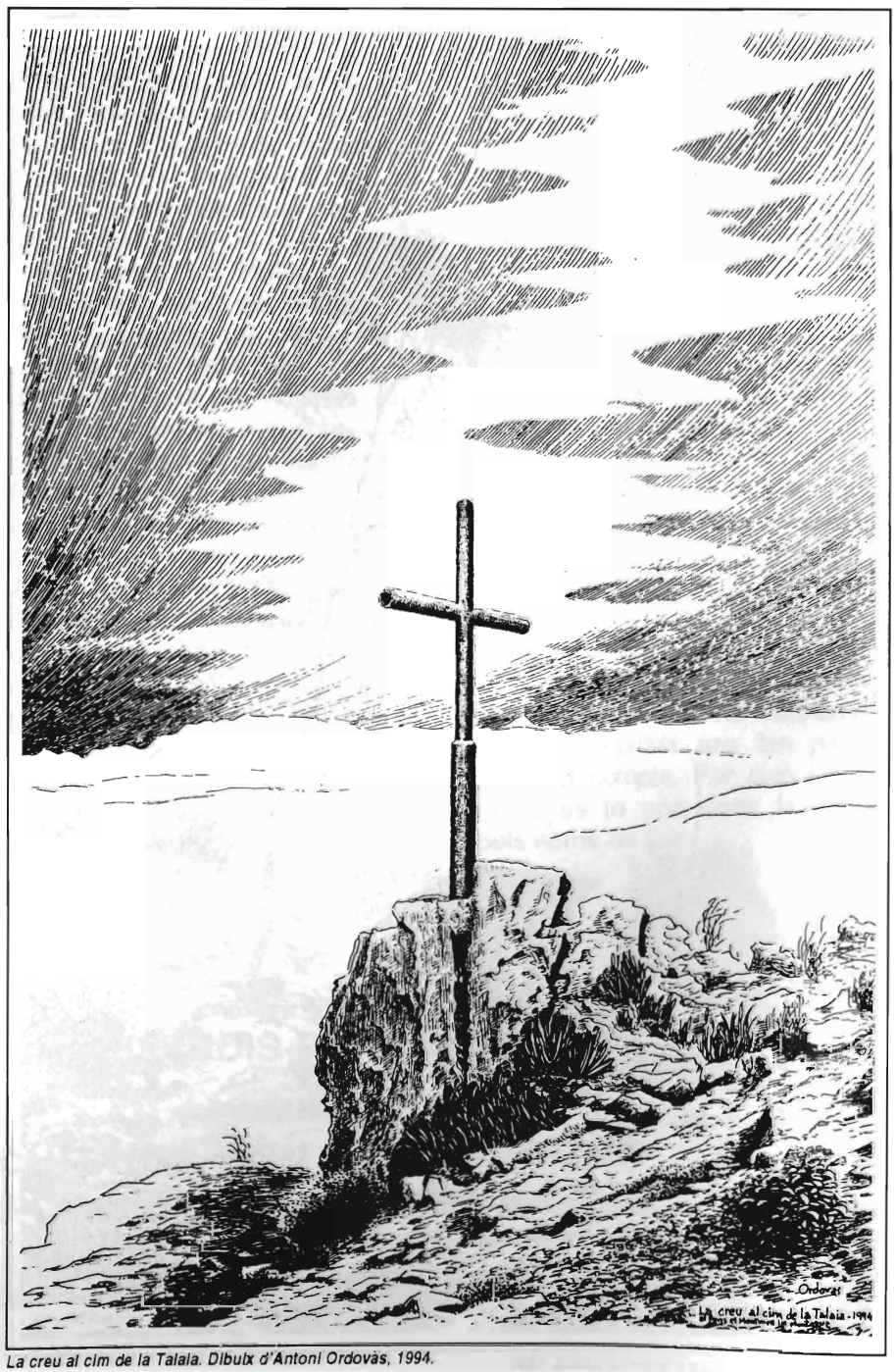
Resseguint la perifèria suggerida s'aconsegueix l'ondulat esquenall, que d'ací mateix arrenca en progressiu coster fins al puig de l'Aliga, que oculta la perspectiva d'aquest sector. Girant més al nord, s'identifiquen els malmesos masos de la Casa Alta i can Cassanyes, situats a força altitud; un tret allunyat, can Balaguer encara cimeja en peu pels altiplans de Torrelletes. Decididament orientats vers el nord, es contempla part del Baix Penedès amb la localitat de l'Arboç. El límit perceptiu l'encapçala la Serralada Pre-litoral: Font-rubí, Ancosa, on emergeix el cònic Montagut i, desplaçat a l'esqerra, l'emmurallat Montmell. Derivant a l'oest, s'observen les terres de l'Alt Camp, i si les condicions són òptimes, la distància es perllonga fins a les Muntanyes de Prades. La circumvalació fineix a ponent, on s'ha iniciat l'escodriny, amb el vorà pantà de Foix i la boscosa contrada de Trenca-roques, que des de Clariana mena a Cubelles. Just en aquest punt, i uns metres per sota la cimada, hi ha la creu plantada en un esperó, damunt d'un relleix sobresortit d'aspecte acinglerat que guaita els meandres del Foix cenyint l'ermita de Lurdes.

El 2 de maig de 1954 (enguany ha fet quaranta anys), després d'haver-se celebrat un acte religiós a l'ermita, es va estrenar un banderí, precursor de l'emblemàtic distintiu de l'Agrupació, estotjat ací estant.

Aquell matí, una bona colla de participants ascendírem pel costerós caire tirant pel dret vers el cim. Les motxilles anaven carregades de ciment, morter i recipients amb aigua per tal de fixar la creu metàl.lica construïda de tub i que també s'hagué de trescar en el transport. Sens dubte el lloc triat per al seu emplaçament va semblar el més idoni, per raó del tret airós i encrespat de la muntanya, fàcil de localitzar el perfil retallant-se en el cel tant des de l'ermita com de la carretera estant.

En plena carena, entremig de la pineda, hi havia -i es va habilitar- una clariana, un racó molt adient per fer acampades a l'hivern o a l'entretemps. El siti oferia els avantatges d'estar situat a quatre passes com aquell qui diu de la ciutat i alhora hom es podia complaure de la solpostada o del trenc d'alba des d'un prominent mirador envoltat d'abrivat traç muntanyenc.

A la nit, l'essència de l'acampada es traslluïa en la màgia del foc de camp nodrint el silenci amb renovellades veus. La pràctica de les

La creu al cim de la Talaia. Dibuix d'Antoni Ordovàs, 1994.

acampades, tan arrelades dintre de l'excursionisme hen entès, implicava als partícips tenir una demostrada prudència, realitat que es manifestava en la conservació de l'entorn.

La manca d'aigua, però, en aquella alterosa planícia dificultava en gran manera dreçar l'activitat campista de forma més favorable. Calia disposar, doncs, d'un proveïment estable, i llavors es va pensar en construir una cisterneta, un aljub de poca fondària que arreplegaria l'aigua de les pluges.

A meitat del 59 es va iniciar l'excavació en un terreny que configurava una incipient codolla i aquesta ubicació quedava orientada en la cara obaga, a uns metres dejús la carena. Amb tenaç decisió, fent servir escapades matinals durant els mesos menys calorosos, s'anava aparellant el cocó. Era una feina sense presses, on cadascú deia la seva, i freqüentment es veien cares noves lliurant el seu concurs altruista; ans, però, assaborint un esmorzar de bàsica escalivada. Als caients més compromesos, aleshores, intervingué la col.laboració del bon company Joan Garcia, que aportà l'ajut eficient d'ofici per donar-li l'embranzida i acabament definitiu. El 10 i 11 de desembre de 1960, en el transcurs d'un campament, quedà inaugurat el cocó.

Va transcórrer ben bé una dècada en què s'utilitzà aquell receptacle d'aigua, la qual es mantenia transparent i de bon beure i la seva capacitat donava a l'abast pels tràfecs campistes. S'ha de precisar, no obstant, que en aquests tipus d'aljubs ha d'haver-hi una acurada condícia per conservar la potabilitat, i això no és possible si hi ha carència de civisme.

Tothom que transités pel dit paratge, i li plagués, podia beneficiar-se'n, ja fossin caçadors, excursionistes o boletaires.

L'evolució, peró, aconseguida a través dels transports propis donava peu a desplaçaments més llunyans, i ensems, afegint tanmateix les normatives restrictives d'encendre foc a fi de protegir la muntanya, va ocasionar que els campaments perdessin assiduïtat i les estades acabaren fent-se esporàdiques o de pas.

Després d'un lapse intermitent, a la instal.lació es produí un progressiu deterior, o més ben dit, l'anaven malmetent, i en arribar als anys vuitanta, l'enreixat que suportava la teuladeta va aparèixer llençat muntanya avall. Fa poc més d'un any que un grup de joves de l'Entitat, alguns d'ells voluntaris forestals, ha volgut refer el cocó i ho aconseguí, millorant-lo més del que havia estat. Ben segur que la seva mira ha estat recuperar, amb generós esforç, més un exponent de bona voluntat que no pas com un afer d'apressant necessitat. Encara que avui dia el dipòsit pot haver quedat obsolet per totes les raons esmentades és animador pensar que algú se'n pugui beneficiar.

Aquesta vegada, però, la renovació ha durat ben poc. Pel febrer, el grup de caminaires que coordina la Vicky Florenciano els dimecres al matí van pujar a l'indret i comprovaren amb desagradable sorpresa que l'obra havia estat esfondrada de recent. Una grossa pedra havia esbotzat la coberta i a causa del seu volum s'ha de creure que havia estat per un duple empenyiment.

Davant d'aquests comportaments no gens insòlits, tot i ésser coincidents amb l'expansió cibernètica, cal reflexionar si val endinsarse en el com i el perquè d'uns reprovables estropells. Se'n podrien treure diversos raonaments, emperò, poden prevaler un parell de conclusions. Una conjectura pot haver estat l'impuls d'un forassenyat antull; malgrat que hàgim de reconèixer l'actitud i respecte que els pobles anomenats o interpretats com a primitius senten pel seu hàbitat, i ensems la prea per l'aigua com un bé inestimable. La següent desraó, si s'ha malmès conscientment, l'acte no té racionalitat i s'escau en un migrat argument mereixedor de planyença.

L'obra en si mateixa no pressuposa cap valor material exceptuant la prestació que podria derivarse d'emmagatzemar l'aigua. L'autèntica vàlua ha estat la intenció d'un grup d'excursionistes, gent de muntanya, que valoren i estimen qualsevol racó del món, en aquest cas les muntanyes de casa, emprant unes hores de despresa donació. Cada temps viu en la servitud dels clars i les penombres. L'estèril origen del faïment només el poden testimoniar, en provada al.legació, l'esboranc i la noble pedra que jeu a l'interior del cocó.

Antoni Ordovàs
abril 1994

RECORDEU AQUESTA DATA: 24 DE JULIOL

7ª CAMINADA POPULAR DE LA VALL DE GOSOL

Caminada per la part mitjana de la Serra del Verd
Torrentsenta, Font de la Guineu, Coll de Gósol,
Serrat de la Matella, Serres i el Molí
Aproximadament 16 km

Si hi ha prou participació farem un autocar

Grup Espeleològic Talaia

GROTTE DU COUTAL

Un cap de setmana a les "Grands Causses"

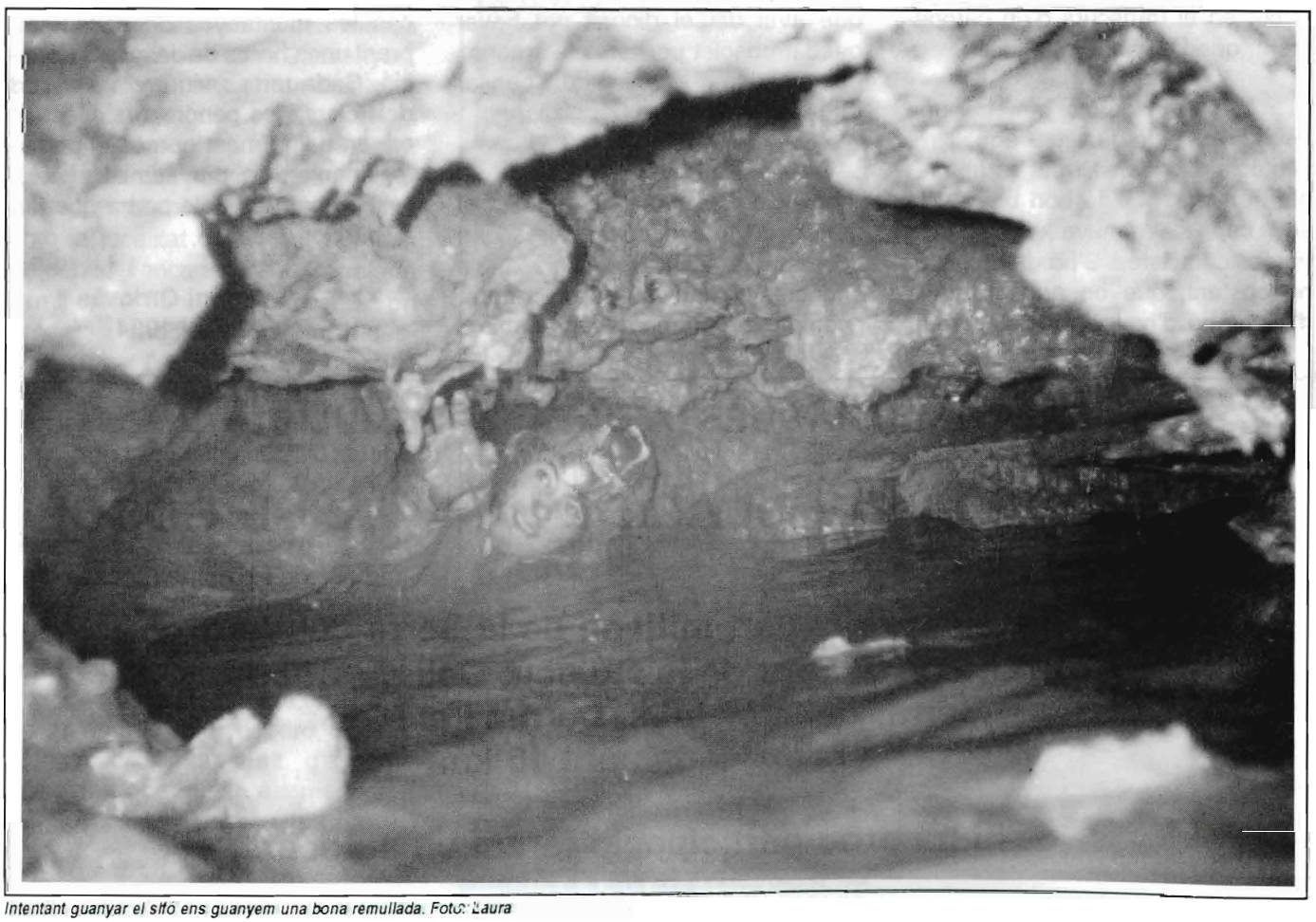
Cap de setmana llarg... Quina passada! Vam aprofitar per anar-nos-en a França. Arribàrem a les dotze tocades al lloc, vam sopar i dormir per fotre-li canya al dia següent.

Vàrem fer una cova situada a la zona dels "Grands Causses", exactament a la "Causse de Sauveterre". És una cova de 7300 m de desenvolupament i 100 m de profunditat. Hi entràvem a les 11 del matí. Teòricament hi havíem d'estar sis hores, però no va ser ben bé així, ja que en vàrem sortir a les 9 del vespre. Només entrar, ens vam equivocar per una mala interpretació d'un senyal. Vam començar en direcció contrària, aproximadament un quilòmetre de gateres amb un sifó que va fer que ens remulléssim considerablement, donàrem mitja volta ja que no es podia continuar i vam començar a avançar en la direcció correcta.

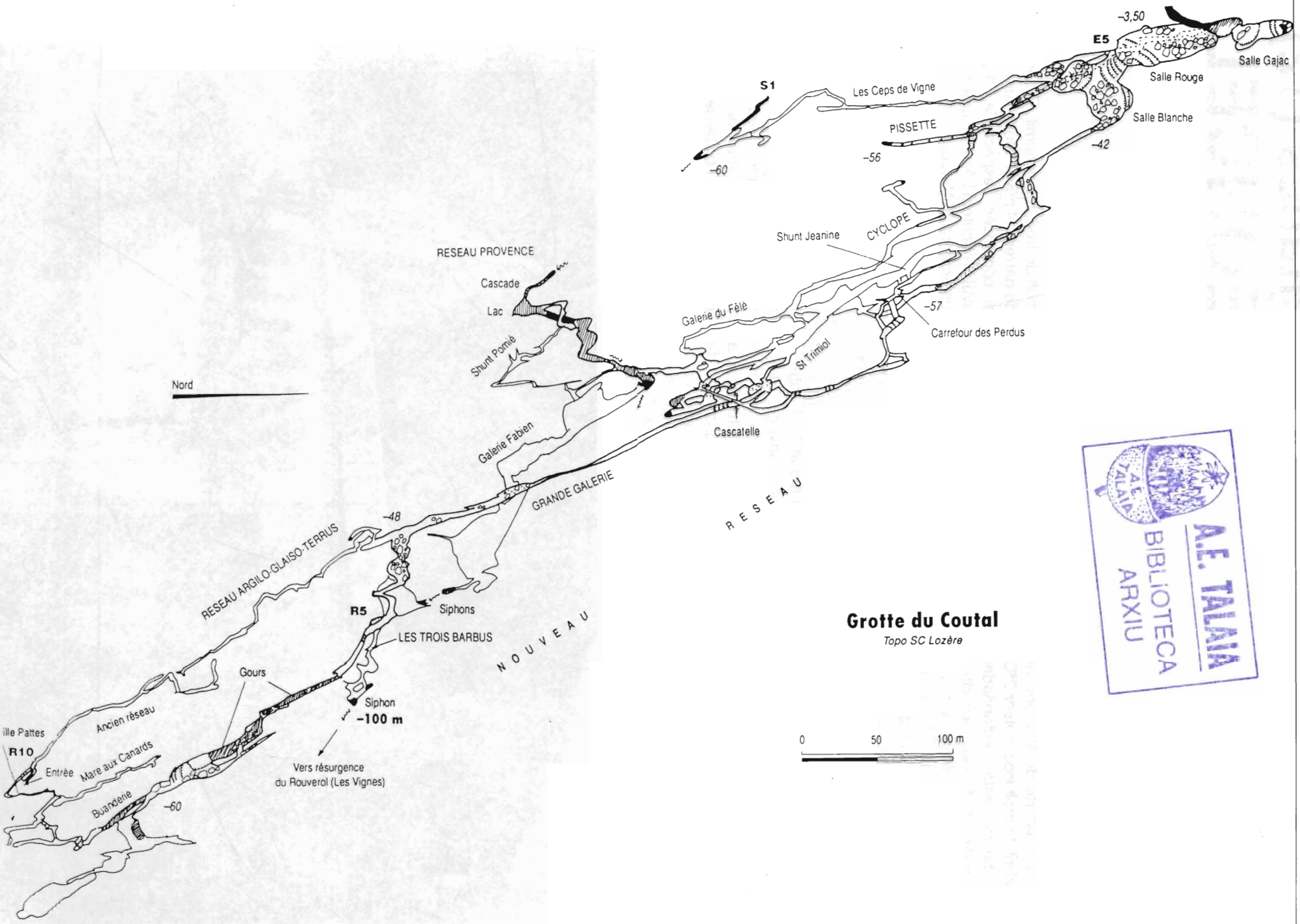
De nou ens endinsàrem per infinites gateres que no semblaven acabar-se mai, però divertides! El que no ho va ser tant, va ser el munt de fang que vam anar arreplegant al llarg del recorregut. Després de bastanta estona, deixàrem el fang enrere i vam trobar aigua, que ens va permetre de veure els veritables colors de les granotes de "pvc" que portàvem. Vam passar gairebé tot seguit per una zona de "gours". Eren preciosos. A més, era el primer cop que jo en veia de tan grans, llargs i amb tanta aigua. La veritat és que em van fer patir una mica, jo ja em veia dins l'aigua. Després d'això vàrem seguir avançant per la "Grande Galerie". Ens vam trobar unes pedres que en caminar-hi per sobre et deixaven els peus a gust, ideals per al massatge de peus, i fins i tot sorra. Després d'escalades, ressalts i d'altres, vam arribar a la "Salle Blanche" i a la "Salle Rouge". Després de fer unes fotos i una mica el bèstia, donem la volta més o menys satisfets... HEM ARRIBAT AL FINAL, cosa que ens pensàvem que no aconseguiríem pel munt de galeries que té la cova i per com és de perdedora.

Vàrem començar la progressió cap a la sortida. Un cop a fora, vàrem anar al riu que hi havia a la vora i ens vam desempallegar del munt de fang que teníem enganxat per tot arreu. Després d'això teníem planejat fer un altre pou, però era massa tard, el cansament i el malson del fang ens va fer apostar per anar a dormir... I així ho vàrem fer.

Laura

Intentant guanyar el sifó ens guanyem una bona remullada. Foto: Laura

A.E. TALAIA
BIBLIOTECA
ARXIU

Abadies occitanes (12)
LÉONCEL

Parc natural de Vercors, un matí d'abril, fa molt fred, potser 2ºC, les muntanyes estan enfarinades probablement de la neu caiguda a la nit. Ens endinsem en una vall sorprenent, molt verda, plana i no massa ampla, que es va estrenyent notablement i que, a banda i banda, té unes grans serres que la fan encaixonada encara que no encinglerada. El sol s'amaga constantment darrere d'uns núvols que al cap d'unes hores deixaran anar un bon ram, però que ara fan que de cop i volta tot s'il.lumini d'una llum encegadora per retornar, una mica més tard, a la penombra. Un silenci absolut per tot arreu; no hi ha arbres, tot són prats per al bestiar i tot és molt verd, escandalosament verd. La carretera no, és grisa, i va resseguint pel mig dels prats com una ratlla feta sobre el paisatge per un nen entremaliat amb un retolador a la mà.

El cor batega. Sembla que al fons, al mig del verd, hi ha unes edificacions grises, una església amb un petit campanar i unes dependències. Un monestir. Parem el cotxe per retenir la imatge. Maleït núvol, que submergeix la vall en la penombra! Haurem de fotografiar a la tornada. El cotxe quasi no fa soroll, ens aturem força abans d'arribar, ens sabria greu trencar l'encís de l'escena. Silenci pertot. Fa fred, molt de fred, tot és humit. El sol surt de darrere el núvol. Molta llum, com si comencés l'espectacle. Aquí i avui presentem Léoncel, una abadia cistercenca al Vercors.

HISTORIA

Léoncel (cat. Leoncèl) és una abadia cistercenca de la primera època, filla de Bonnevaux, de la filiació de Citeaux. També filla de Bonnevaux és Mezan, que seria la mare de Senanques (veg. Abadies occitanes, 3). L'abat de la casa mare va esdevenir bisbe de Valença i el 1137 va enviar a una vall deserta del Vercors una colònia de monjos. El riu de la vall s'anomenava

Vista general de l'abadia de Léoncel. Foto: Salvador Butí

Font del Lyonne. La cel.la al costat de la Font del Lyonne s'anomenà, amb el temps, Léoncel.

Com passa sempre, els primers temps, i sota la protecció dels fundadors, el monestir prosperà. Ja el 1142, el papa Innocenci II el prenia sota la seva protecció i Aymar de Poitiers, comte del Valentinès, el tenia entre les seves cases preferides. De fet calia molta protecció a una casa situada fora dels camins habituals i que moltes vegades veia dificultats fins i tot els subministraments per viure a causa de l'assalt dels bandits que pul.lulaven per aquelles muntanyes dels pre-Alps.

Un abat, el tercer, fou sant, Sant Hugues de Chateauneuf. Escollit el 1165, fou un personatge influent en l'Europa del seu temps, immersa en les lluites entre el papat i l'imperi romano-germànic de Frederic I Barba-rossa.

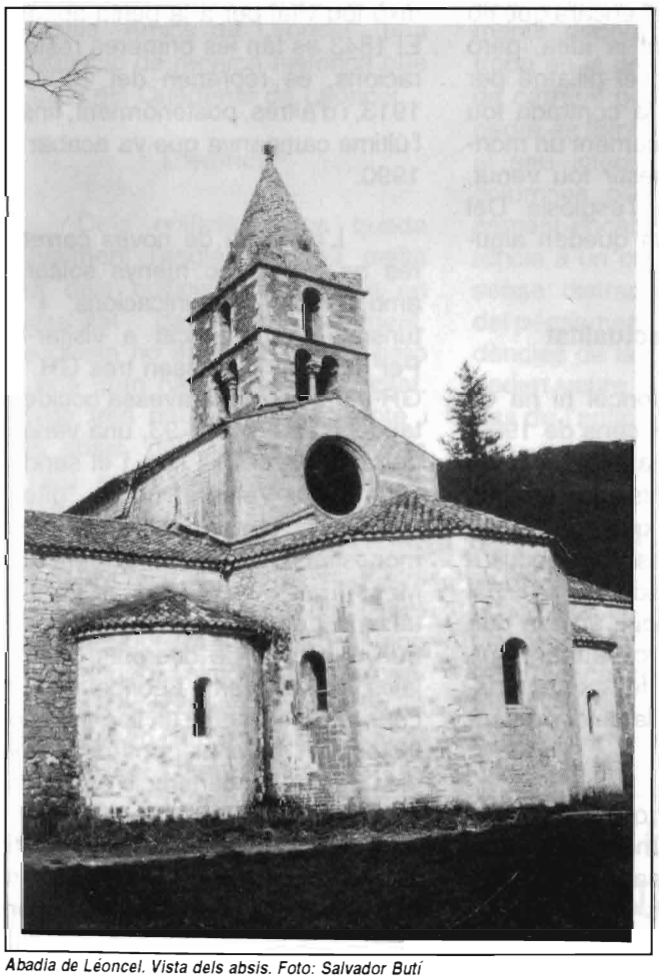
Fou, però, l'abat Guillem (1185-1188) qui va fer construir l'església que es pot veure avui, consagrada l'11 de maig de 1188 en presència de molts bisbes i de Sant Hugues, que a les hores era abat de Bonnevaux, la casa mare.

Era molt difícil viure a Léoncel, tant que, ja al final del segle XI, els monjos van decidir de traslladar-se a Part-Dieu, una granja que tenien a la plana de Valença, des de Sant Andreu (30 de novembre) fins per Pasqua. Allà dalt no s'hi podia viure del fred. A més era una terra solitària i moltes vegades tenien visita de bandolers, que els saquejaven. Això era tan evident que els monjos van haver d'escriure al papa perquè insistís davant el bisbe de Valença a fi que els protegís la cel.la i castigués els malfactors.

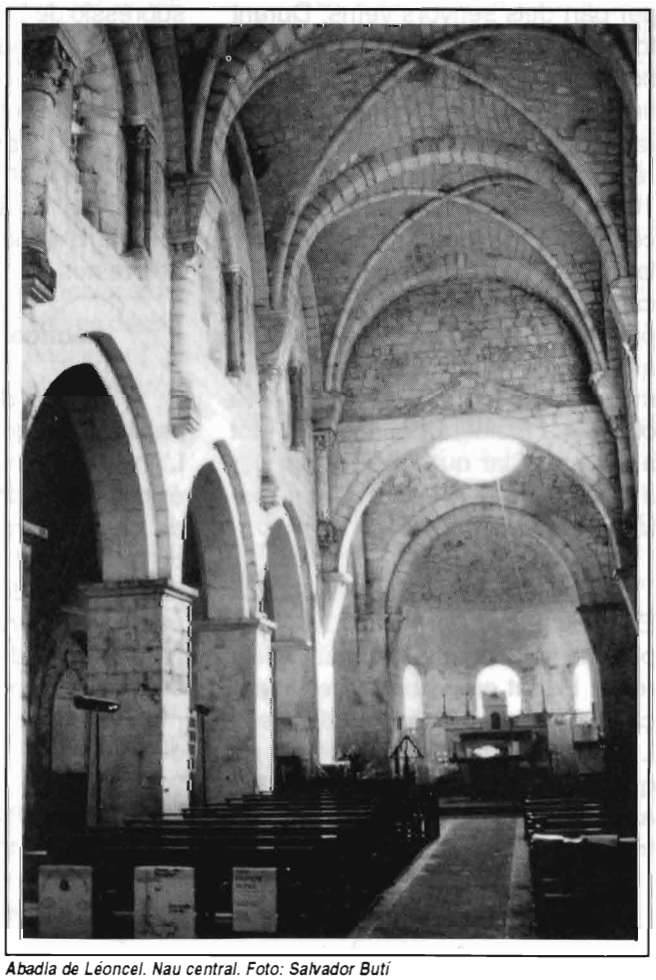
Tota la zona del Valentinès estava sota la dominació de l'imperi com a part del regne d'Arles, però, a més, els lligams feudals feien el comte de Tolosa senyor d'aquella contrada, sota del qual hi havia els comtes del Valentinès i els bisbes de Valença. Els comtes de Tolosa, durant un breu període -de l'any 1213 fins a la batalla de Muret-, es reconegueren súbdits del comte de Barcelona Pere el Catòlic i per tant podem dir que Léoncel fou terre del comte-rei. De fet Raimon VII de Tolosa, últim comte de la casa de Sant Gils, es va veure obligat, després de la croada contra els càtars, a deixar el comtat a la seva filla Joana, casada amb Alfons de Poitiers, germà del rei de França Lluís IX, posteriorment santificat per l'església de Roma. Sant Lluís va prendre personalment la protecció de Léoncel, que, com tota la regió, acabaria sota la dominació de la corona de París.

La història continua, i si la vida de les persones, dels reis i dels monjos és curta, la de les institucions és més llarga i els problemes per una petita abadia perduda a la muntanya se succeeixen ininterrompudament. Saquejos dels exèrcits, ja fossin del comte, del delfí, del bisbe o sense amo, guerres locals o internacionals, el resultat és sempre el mateix: els pobres han de pagar i Léoncel en va patir moltes vegades les conseqüències.

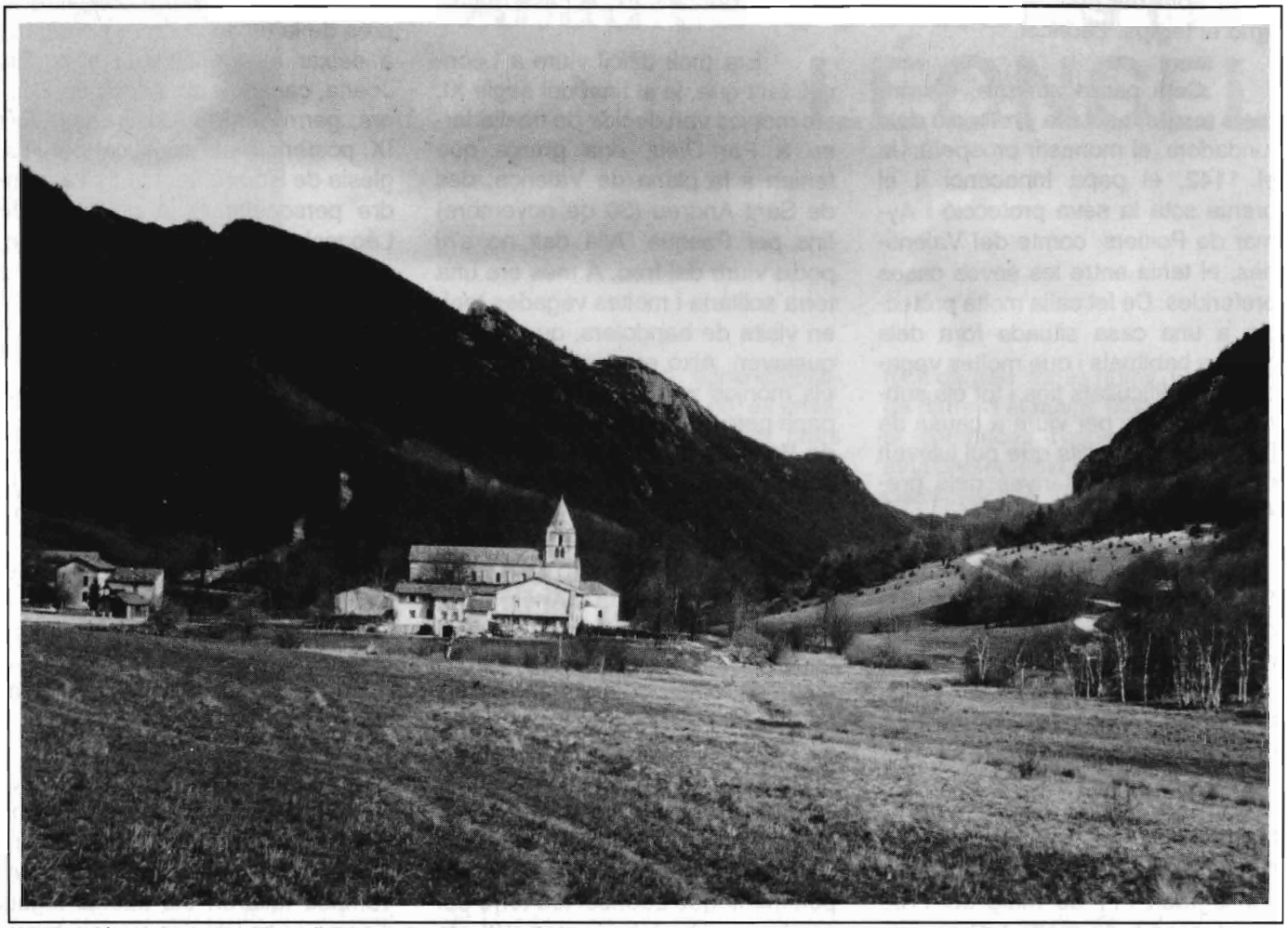
L'any 1397 es va parlar d'unir-la a un altre monestir, els monjos residien a Romans i van caldre trenta anys perquè hi tornessin. Tampoc faltaren els intents legals d'apropiar-se de les seves terres

Abadia de Léoncel. Vista dels absis. Foto: Salvador Butí

Abadia de Léoncel. Nau central. Foto: Salvador Butí

L'abadia de Léoncel situada al mig d'una vall al Vercors. Foto: Salvador Butí

per part dels senyors veïns. Durant tots aquests segles difícils, el nombre de monjos fou molt petit. Cap al final del segle XVII eren cinc i encara no portaven una vida massa regular. Per intentar arreglar-ho, el 1681 es va introduir un règim de comanda (els abats eren senyors laics que havien de vetllar per la casa però que no hi residien i a la pràctica només en volien treure algun profit). Els monjos van perdre moltes propietats i es van veure obligats a residir a Léoncel fins i tot a l'hivern. Clar que això fou bo per a l'edifici, que va haver de ser restaurat en part.

L'any 1726, l'abat de Citeaux Edmond Perrot va visitar Léoncel, però no va aconseguir restablir-hi la regla. L'abat era el bisbe de València i el prior no volia quedar-se a Léoncel. Durant vint anys més es va quedar amb un sol monjo resident, amb funcions de capellà de la contrada.

L'any 1777 es va decidir la supressió de Léoncel encara que no es va tirar endavant la idea, però durant la Revolució el pillatge per part de la gent de la contrada fou total. Va quedar únicament un monjo. El 1791 el monestir fou venut, només es va salvar l'església. Del conjunt d'edificis, en queden algunes restes.

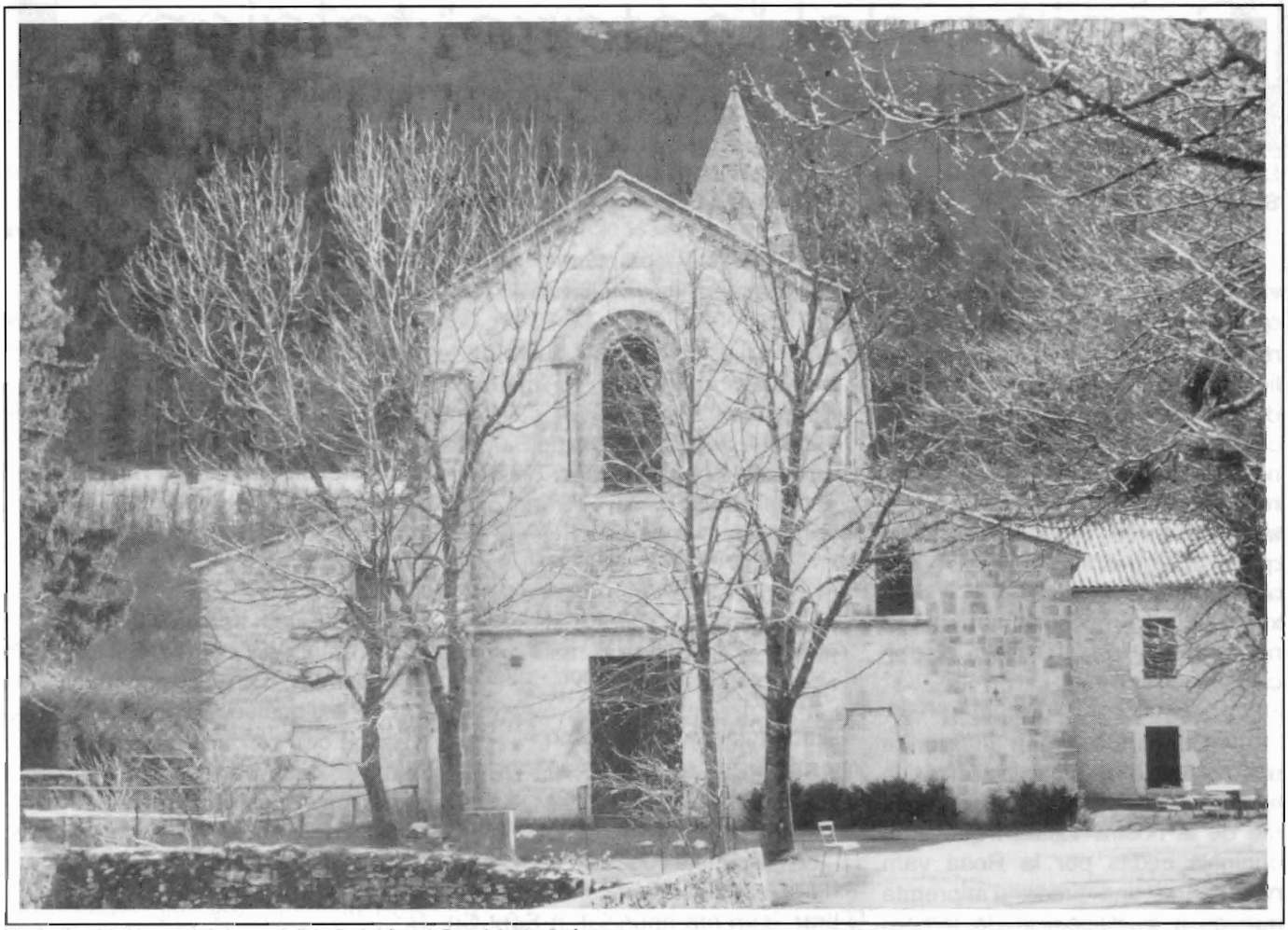
Léoncel a l'actualitat

Al lloc de Léoncel hi ha 67 habitants, segons el cens de 1990. L'any 1856 n'hi havia 445. L'hàbitat és dispers en diferents agrupaments de cases entre les quals hi ha les de l'entorn del monestir. L'agricultura i la ramaderia són el principal medi de supervivència, encara que l'establiment del Parc Natural Regional del Vercors ha fet que el turisme incrementi molt la seva presència.

L'any 1840, Pròsper Mérimée, inspector de monuments històrics, va inscriure l'església de Léoncel a la llista dels edificis a conservar i això fou vital per a la petita abadia. El 1843 es fan les primeres restauracions, es reprenen del 1909 al 1913, i d'altres, posteriorment, fins a l'última campanya que va acabar el 1990.

L'obertura de noves carreteres ha fet el lloc menys solitari i amb millors comunicacions, i el turisme ha començat a visitar-lo. Per Léoncel, hi passen tres GR. El GR-9, que fa una travessa occidental dels Alps, el GR-93, una variant del qual passa pel lloc, i el sender central del Vercors. Hi ha "gîtes" rurals als mateixos edificis dels monestirs. L'any 1974, la germana Marie-Françoise Giraud es va instal.lar a Léoncel i, amb l'ajuda d'altres religiosos de diferents ordes i laics, ha convertit Léoncel en un centre d'acolliment i un lloc de recolliment on hom hi pot trobar una vida de pau i regeneració espiritual.

La vida cultural del monestir ha estat intensa aquests darrers anys, amb commemoracions impor-

Una bonica vista hivernal de la façana de l'abadia de Léoncel. Foto: Salvador Butí

tants de la vida cistercenca, la creació dels "Amics de Léoncel", una associació de recerca històrica que publica els Quaderns de Léoncel.

L'edifici

Dels edificis antics queda actualment l'església i una petita part dels edificis del claustre en l'actualitat desfigurat totalment. L'església no és massa gran, però té una gran harmonia i simplicitat. Es de tres naus, amb transepte i tres absis, dels quals l'únic antic (1188) és el del centre, que és poligonal.

A la cruïlla de la nau i el transepte hi ha una cúpula sobre trompes, sobre la qual descansa un petit campanar similar al de Senanques i altres abadies provençals. La simplicitat en l'ornamentació, característica de l'orde cistercenc, és aquí evident. La façana no té elements decoratius i la bellesa es troba en la pròpia pedra, en el mur de carreus perfectament tallats. La pedra és també el que més ressalta al seu interior, amb les arcades, columnes, pilars i voltes harmoniosament encaixades per donar existència a un espai per a la pregària, sense distraccions ni desviacions del pensament. Dintre de les dependències de la zona d'acolliment, es poden veure encara algunes arcades de l'antic claustre.

Visita

Ens podem plantejar la visita a Léoncel tot recorrent el país, fent una visita al parc de Vercors, en una parada de descans a la zona de Valença, tot anant o venint de més lluny o fins i tot fent un viatge exprés; sempre en quedarem satisfets.

Des de Valença, per on passa l'autopista A-7, i després de sortir de la complicada xarxa de carreteres de circumvalació que envolten la ciutat, hem d'agafar la D.68 en direcció a Chabeuil (Chabuèlh) i després cap al coll de Limouches. La carretera circula primer per la plana del Roine fins al peu de la muntanya de l'Espenet, que s'ha de remuntar amb unes zigazagues força pronunciades. En arribar a dalt, s'inicia la davallada fins a la vall de Léoncel per la carretera que portaria al coll de Tourniol i al de la Bataille. A partir de La Vacherie, antiga vaqueria de Léoncel, comença l'espectacle d'art i natura, història i supervivència. Amb un repartiment com aquest és normal que l'espectador quedi en silenci!

Salvador Butí

UTILITZEU ELS SERVEIS I PRODUCTES QUE US OFEREIXEN ELS NOSTRES ANUNCIANTS

Crònica del "cotarro" talaienc

LA SETMANA CULTURAL DE SANT JORDI

Aquesta setmana s'inaugurava enguany amb una exposició molt original: PUNTS DE LLIBRE. Segurament molts dels nostres socis i llegidors de la Revista no hauran donat importància a aquesta exposició, però val a dir que l'autora, la nostra associada Rosa Altés, ha realitzat veritables meravelles en aquelles petites tires de cartolina que, il.lustrades de forma diversa i amb cromatisme variat, van merèixer els més encesos elogis del nombrós públic que visità l'exposició.

Cal dir que tenim a la venda una col.lecció de punts de temàtica exclusiva dedicada a l'excursionisme de la nostra Talaia i que amb originals cedits per la Rosa vam realitzar-ne una tirada d'impremta que és a la disposició de tothom que en vulgui.

I vam començar posant-los a la venda a la nostra paradeta de llibres de Sant Jordi a la Rambla. Aquest any, a més dels llibres d'excursionisme, guies, mapes i obres de tema històric o sobre el medi natural que oferírem al nombrós públic que visità la parada.

També teníem la ja tradicional exposició fotogràfica, que aquesta vegada era enquadrada en tres temàtiques commemoratives. Les efemèrides que reflectien els treballs fotogràfics foren: el 25è aniversari del nostre Grup d'Escalada i Alta Muntanya (GEAM), els 10 anys d'Excursions pels Senders de Gran Recorregut (GR), i la 25ª Sortida del Cicle "Coneguem Catalunya"; tots ells signifiquen un reconeixement a unes tasques que han necessitat bastants anys de constància per a cadascuna de dites activitats. Una exposició que va ser molt elogiada sobretot pels qui s'identificaven a les fotografies, uns quants anys més joves. Enguany disposàvem d'uns nous expositors metàl.lics construïts gentilment pel nostre soci Salvador Artigas.

També comptàrem amb la col.laboració de la Llibreria TANIT del nostre soci Josep M. Plana, que ens facilità els llibres i guies de la parada, i tinguérem, a més, els llibres cedits pel Servei de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona i una bona col.lecció de llibres especialitzats de la Llibreria Montcau de Barcelona.

Llàstima que només vam poder sortir a la Rambla el dissabte, ja que el diumenge al matí va ploure a bots i barrals.

ASSEMBLEA GENERAL DE LA F.E.E.C.

Aquesta vegada, l'Assemblea de la nostra Federació es va celebrar, com era anunciat, a Sant Cugat del Vallès, el dia 24 d'abril.

Cal dir que no podem destacar-ne massa coses i que fou, pràcticament, una reunió de tràmit. Només hem de fer una menció, i és que en les actuacions del Comité de Marxes federatiu figurava l'expedient que s'havien muntat al C.E. de Solsona, organitzador de la penúltima Marxa de Regularitat de Catalunya, arran del comentari que el nostre president Salvador Butí féu a l'Assemblea d'Ulldecona respecte a la participació de federats i no federats, com a greuge comparatiu a la que vàrem organitzar nosaltres l'any 92. El nostre president manifestà la seva sorpresa que aquell comentari l'haguessin convertit en una denúncia contra els de Solsona, ja que res era més lluny de la seva intenció. Per sort l'expedient ha quedat gairebé neutralitzat perquè la reglamentació existent no diu clarament qui ha de demanar la targeta de federat.

Les activitats de les diverses Comissions, així com els estats de Comptes i Balanços s'aprovaren sense dificultats, tot i que tornàrem a reivindicar l'abonament de la subvenció de la Marxa del 92 (finalment abonada durant el mes de juny).

Finalitzada aquesta Assemblea, s'obrí una altra Assemblea, però aquesta vegada com a membres de l'Associació de Senders de Catalunya, de la qual només cal destacar l'augment de quota anual per entitats de 5000 a 10.000 ptes.

ASSEGURANCES

Estem tramitant la possibilitat de dotar-nos com a Entitat de la cobertura d'una assegurança que cobreixi qualsevol cas de responsabilitat civil produït en les activitats o en el local, per a socis o terceres persones que puguin resultar damnificades en el transcurs d'actes, proves, visites, etc. organitzats per la nostra Agrupació.

És evident que l'entitat haurà d'abonar una quota i s'està estudiant més d'una companyia per veure quina ens ofereix millor relació prestacions-preu. Us en mantindrem informats.

SEMBLA QUE EL G.E.T. JA TE JUNTA NOVA

En la darrera edició us informàvem que el G.E.T. tenia una junta provisional. Doncs bé, finalment s'han decidit i han canviat alguns llocs i han elegit la següent junta:

President:	Jordi Vidal Simón
Sots-president:	Isidre Galofré
Secretaria:	Eva Pérez Benages
Tresorer:	Lurdes Montoliu
Material:	Salvador Belchi
Biblioteca:	Joan Rodríguez Luz
Fotografia:	Vicenç Lara Bujaldón
Vocal:	Jesús Santacana

A veure si aquesta junta dóna l'empenta definitiva que li falta a la nostra espeleologia, que als darrers mesos sembla un xic amb el carbur apagat.

Crònica del "cotarro" talaienc

EXPO-MATERIALS DELS ANYS CINQUANTA

Això sí que era un "vade retro" Talaia. Quan entraves a la Sala d'Actes s'ensumava una olor de romàtic, ranci o de florit que automàticament et traslladava a aquelles excursions amb la RENFE amb màquines de vapor.

Francament, una bona pensada dels de la Secció de Cultura, que féu bellugar totes les forces vives perquè remenessin l'arcó i rescatessin de l'oblit aquelles velles motxilles amb corretges de cuir ressec, piolets pesats, rovellats i amb mànec de fusta, cordes de cànem i tota una ferreteria, prehistòria dels nostres escaladors, fins i tot alguna tenda tipus Tinker de fabricació pròpia, botes fetes a mida de cuir mal curat on la neu i l'aigua entraven per on volien, llegendaris escudellòmetres que ens parlarien de molta sopa de sobre, esquís rudimentaris semblants a taulons corbats de la punta i pintats de laca per la sola. I així una llarga col.lecció de brúixoles, oueres i plats d'alumini, fanals, ulleres de neu...

La veritat és que feia patxoca, ja que retrobar-nos amb el passat establia una comparació inevitable amb els equips de què ara disposa el nostre jovent. I mal aniria que no fos així perquè significaria que no hem avançat gens. Potser si que ens calia fer aquest exercici de nostàlgia!

ARA TOCA UNA RACIÓ DE "LOCAL NOU"

Semblà el conte de mai acabar! Per a la hipoteca de compra encara estem pendents d'una darrera clàusula que no acabem de resoldre amb la Caixa de Catalunya, que és en principi qui ens ofereix les condicions més acceptables, però no podrem dir blat fins que sigui al sac i ben lligat.

Havíem pensat que el crèdit que hauria de ser d'uns 15 quilos era destinat a compra més obres, i ara resulta que després d'un munt de negociacions, ens ofereixen quedar-nos la resta de la segona planta de l'edifici. És a dir, passaríem a ser propietaris de la 1ª i 2ª plantes i fins i tot dels terrats, amb la qual cosa tindríem un local molt espaiós, amb lloc per a totes les seccions i per a totes les activitats. Evidentment, ens tocarà pagar la compra d'aquest espai, més l'afegit d'ampliar la quota per pagar les obres comunes de restauració i consolidació. Això és, que només ens quedarà per fer les obres interiors l'import dels bons, i potser, si s'escau, alguna subvenció.

A propòsit dels bons retornables, estem una mica decebuts, ja que a hores d'ara, final de juny, només s'han adquirit 60 bons = 600.000 pessetes, a més de la inversió que han fet els responsables que resten del Grup de Gent Gran, que, en no tenir activitat, han preferit invertir els estalvis de la secció en el local de l'Entitat, sabent que si un dia la Secció es revifa tindrà disponibles, després dels cinc anys, el retorn dels bons. A veure si les altres Seccions prenen exemple. Comptem que s'han editat 1000 bons i que els socis ja han estat invitats gairebé tots, per grups, a subscriure els bons. Abans i després de vacances tornarem a insistir-hi. És una qüestió de solidaritat amb la nostra Talaia.

Esperem que per la propera edició de la Revista estigui tot signat i us poguem ensenyar les noves dependències.

LA COLLA DELS DIMECRES

Allò de sortir a caminar els dimecres al matí pels voltants de Vilanova que va començar ja fa més d'un parell d'anys, encapçalat per la Vicky Florenciano, ha progressat de tal forma que sense adonar-se'n ja són una mitjana de 40 caminaires. Han garvellat pràcticament tot el terme municipal i també els municipis veïns, redescobrint camins oblidats i fins i tot col.laborant amb les Caminades Populars.

El passat dia 1 de juny van cloure el curs -a l'estiu fa massa calor per sortir- i van trobar-se a la Masia Cabanyes on el Manel Massana els va muntar unes espectaculars paelles. Hem de felicitar-los a tots per aquesta activitat, que encara que no depengui de cap secció, aglutina una gran quantitat de socis, la majoria dones i jubilats, que practiquen el sa esport de caminar.

La colla dels dimecres reunits al bosc de la Masia Cabanyes el dia de la paellada. Foto: Rosa Farriol

Crònica del "cotarro" talaienc

El Pitu Blanes en la seva "arenga militar" en el moment d'inaugurar l'exposició. Foto: Rosa Farriol

IMAGINEU-VOS UNA EXPOSICIO QUE ES DIU : "LA TALAIA FA LA MILI"

Aquestes darreres setmanes de juny, la nostra Sala d'Actes es veié presa a l'assalt per unes imatges que ens parlaven de galons, de tancs, de pelar patates, de permisos, de Cetmés o de Mausers, de guàrdies, de xuscos o de ranxo. Jovenets, guapos, una mica acollonits els més reclutes i més desvergonyits i somrients els veterans a punt de llicenciar-se, així poguérem veure els nostres socis, amb la saludable nostàlgia d'una època de la vida que per a la majoria fou una gran aventura: el servei militar.

La gent més gran explicava les seves "batalletes", sobretot els qui feren la guerra incivil i a més hagueren després de fer més de dos anys de mili. Els més joves s'ho miren ja des d'una altra perspectiva i ho consideren un temps perdut o almenys un lloc on, si pots, t'escaqueges.

L'exposició, molt ben muntada per la Secció de Cultura, amb la col.laboració de moltíssims socis, s'inaugurà al desafinat toc de corneta del Tole; tot seguit, una munió de gent envaí aquella sala. En absència del president, el Pitu Blanes féu la presentació de l'expo-mili, tot dient que allò no era cap al.legat militarista, ni de bon tros, sinó un repassar els records d'èpoques passades i que molts no oblidaran mai. Per celebrar-ho, l'organització ens oferí un plat de ranxo, uns cigrons i unes llanties que de bon grat haguéssim signat perquè ens els donessin a la caserna. Uns quants porrons de vi acabaren d'arrodonir un convit mentre es feia petar la xerrada, enfotent-se de la cara de pallús que fèiem a les fotos o de la conya de les cançons de la mili que se sentien pels altaveus. Esperem que els de Cultura continuïn en aquesta línia de fer exposicions de caire humorístic.

ITINERARIS COMARCALS

Com sabeu, estem col.laborant amb el Consell Comarcal perquè poguem dotar-nos d'uns itineraris que, amb sortida de Vilanova o d'altres viles comarcals, facin recorreguts ben definits i puguin ésser transitats tant per gent de la comarca com per turistes i forans que vulguin conèixer com és la comarca o simplement vulguin caminar o anar amb bicicletes-tot-terreny per fer una mica d'exercici físic.

Doncs bé, després de marcar en un plànol cinc itineraris d'enguany, el Consell Comarcal ha demanat ajuda al Servei d'Acció Territorial de la Diputació de Barcelona perquè estudiï assumir la senyalització vertical d'aquests itineraris, marcant, sobretot, les cruïlles principals i les direccions més interessants de seguir. Per aquesta raó, tècnics de la Diputació, amb col.laboració també de socis nostres, han donat un cop d'ull als itineraris i han valorat el seu cost. Mirarem de tenir-vos informats de les novetats al respecte.

ELS DIVENDRES CULTURALS

El divendres 8 d'abril, a les nou del vespre, va tenir lloc la projecció de diapositives que amb el títol de "PAISATGES I MASIES DEL MOIANES" va passar J.L. Rodríguez Lara.

Rodríguez Lara, catedràtic de Llengua i Literatura a l'Institut de Batxillerat "Manuel de Cabanyes", és un profund coneixedor del Moianès, del qual ha escrit diferents llibres. Va començar l'acte remarcant les característiques específiques per les quals el Moianès es diferencia de les terres veïnes. Després, i amb diapositives, comentà els trets arquitectònics, històrics i humans de les masies i dels seus habitants, tot això amb un llenguatge entenedor i al llarg de poc més d'una hora.

El divendres següent, dia 15, s'inaugurava l'exposició de PUNTS DE LLIBRE de la qual ja parlem més extensament en les mateixes columnes del cotarro.

El divendres dia 22 el dedicàvem a homenatjar, tot i que modestament, el gran autor de teatre, prosa i poesia que fou Josep M. de Sagarra en el centenari del seu

Crònica del "cotarro" talaienc

naixement. I per aquest acte vam comptar amb la gentil col.laboració d'un gran coneixedor de la seva obra, sobretot en el vessant teatral, com és en Miquel M. Gibert, professor de la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona. El conferenciant va aconseguir connectà de seguida amb el públic assistent i al final, després de la lectura d'alguns poemes escollits per ell mateix, hi hagué un petit col.loqui.

El seguia el divendres dia 29 el ja prou conegut entre nosaltres Josep M. Gavín, que de tant en tant té la bondat d'oferir-nos una vetllada interessant i plena de coneixements i anècdotes. En aquesta ocasió el tema era: ELS MAIES AL YUCATAN, una xerrada acompanyada de projecció de diapositives que van fer les delícies de tots els seus fidels seguidors. La projecció va ser força prolongada però en cap moment va decaure l'atenció i l'interès del públic. Esperem veure'l un altre divendres, ben aviat.

I encetàvem el mes de maig amb l'esperada presència al nostre estatge social d'Estanislau Torres, escriptor, crític literari i profund coneixedor del país i les nostres muntanyes. El tema que el portava a parlar a la nostra entitat era: EXCURSIONISME I FRANQUISME, títol d'un llibre del qual ell mateix és l'autor i que s'avenia molt bé amb l'exposició que durant aquells dies havíem muntat al mateix local: "Indumentària i estris excursionistes de les dècades del 50 i 60". Estanislau Torres, home vital i de parlar apassionat, ens va fer passar una estona més que agradable amb el record de les seves vivències a la muntanya en temps del franquisme i de les seves peripècies com a escriptor compromès en temps de la dictadura. Una vetllada esperada i plenament satisfactòria que ens ha deixat un record molt grat. Esperem que no sigui la darrera vegada que vingui al nostre local.

El divendres següent dia 13, i coincidint amb la Inauguració de l'exposició: XXV SORTIDES DE "CONEGUEM CATALUNYA" que se celebrà immediatament després d'acabar la xerrada, en Salvador Butí ens féu un exhaustiu repàs de les 25 sortides portades a terme durant els 12 anys que han transcorregut des que iniciàrem aquest Cicle. L'extraordinària memòria del nostre president ens va fer reviure molts moments, tots de record molt grat, de les nostres facècies per les diferents comarques catalanes que hem recorregut en tot aquest temps, incloent-hi, no cal oblidar-ho, la Catalunya Nord. Després de la xerrada el públic va poder mirar i admirar el conjunt de fotografies més significatives de cada una de les 25 excursions realitzades.

El divendres dia 20 eren els amics de la Secció del GEAM els encarregats d'omplir la vetllada i per això comptàrem amb el company Mia Anglada i Güell, que passà una sèrie de diapositives engrescadores d'allò més. El títol de la xerrada era: PASSEJADES HIMALAIENQUES, a propòsit d'una travessa efectuada al Jomson-Pokhara al Nepal i al Glaciar del Kolahai, al nord de l'India. En veient tot allò, a tots ens va fer agafar unes ganes boges d'anar-hi algun dia, tot i que per això cal també, a part de les ganes, una gran dosi d'esperit d'aventura.

El darrer divendres del mes de maig, dia 27, el nostre amic i consoci Agustí Poch ens va oferir una xerrada ben original per cert. Ja d'entrada el seu títol havia suscitat molta expectativa: DEL CAOS PRIMIGENI A LA VACA DE L'ESTRUGA! I vet aquí que es va tractar de tota una interessant lliçó de mitologia, des del buit primordial, el caos, passant pel Cosmos, els déus, les seves lluites i els seus amors, fins arribar al naixement de PASIFAE, que ha esdevingut ja molt familiar entre els vilanovins i més coneguda per "la vaca de l'Estruga". La xerrada anava acompanyada d'un esquema a manera d'arbre genealògic, amb les fonts més importants de la mitologia i una petita bibliografia. Una xerrada que va complaure i entusiasmar molta gent, val a dir-ho.

I arribem al mes de juny. El divendres dia 3 era l'amic Oscar Martí Bruna, vilanoví polifacètic com no en coneixem d'altre i col.laborador nostre en temes musicals del Carnaval, que espontàniament va voler venir a fer una xerrada sobre LA FUSTA I LA SEVA EVOLUCIO. Cal dir que entre els molts i variats oficis de l'Oscar hi va haver en un temps el de fuster, i ho va demostrar abastament, que coneixia l'ofici, com hi ha món! Amb una mostra de moltes eines de fuster i una pissarra al seu abast, ens va fer una xerrada-col.loqui a base de comentar els diferents tipus de fusta existents i les tècniques que requereixen cada una d'aquestes, que va superar totes les previsions de temps. I vam haver de convocar-lo per a una nova xerrada, la temporada que ve, perquè li van quedar un munt de coses interessant per dir-nos... Així que ja ho sabeu, els del ram de la fusta. El nou curs, nova xerrada de l'Oscar Martí.

I de la fusta passàvem, el divendres següent dia 10, a una qüestió ben diferent. Es tractava d'UN VIATGE A BULGARIA, una projecció de diapositives comentades per l'amic Joan Vallès que ja comença a ser ben conegut entre nosaltres i que va comptar amb l'assistència dels habituals seguidors dels nostres divendres culturals, curiosos de saber com és Bulgària, un país no tan distant de nosaltres en l'espai com en els costums i la cultura.

I ja finalitzant les activitats del trimestre quedava el divendres dia 17, ja que el següent coincidia amb el pont de Sant Joan i el local tancava portes. Aquell divendres s'inaugurava l'exposició: LA TALAIA FA LA MILI, el comentari de la qual podeu trobar en aquestes mateixes columnes.

ALGUNES PLANTES INTERESSANTS DEL PIRINEU

Moltes vegades, caminant per les nostres muntanyes, ens adonem de la riquesa florística del territori que trepitgem; de vegades, malauradament, molta gent acostuma a collir les plantes de forma indiscriminada sense tenir en compte la funció que tenen a la natura, si algunes d'elles estan protegides, etc. Moltes d'aquestes persones les recol.lecten simplement per tenir-les a casa en un gerro esperant que els toqui el torn de tirar-les a la brossa, i finalment s'espera la propera excursió per tornar a reincidir en el mateix procediment.

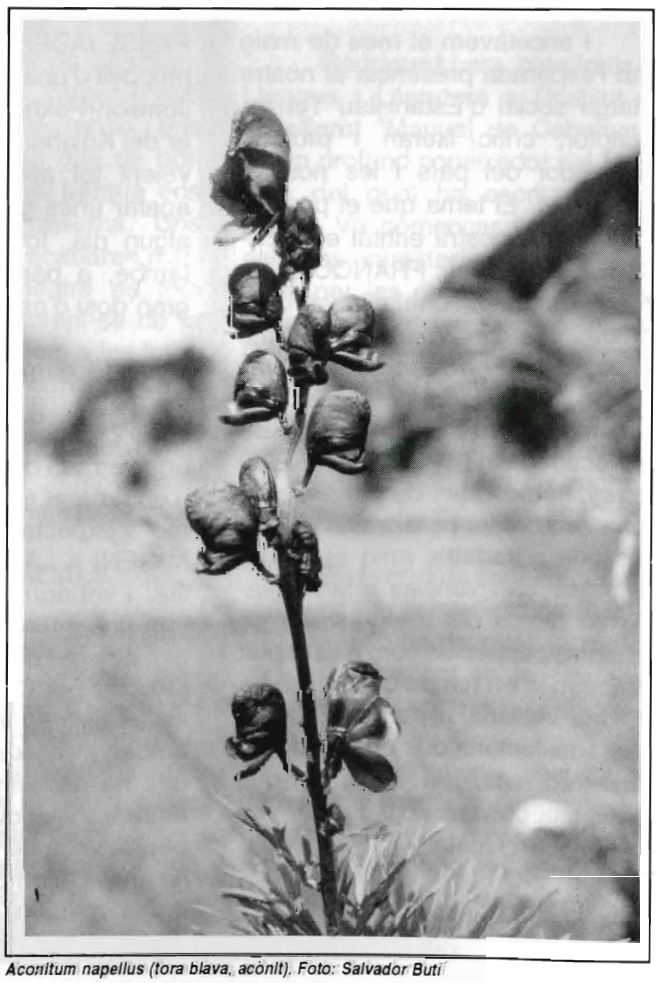
Hauríem d'acostumar-nos a observar la natura sense malmetre-la, respectant el que admirem, collir només algunes plantes amb la finalitat d'estudi i si volem tenir-ne un record, què més fàcil que fotografiar-les?

Al Pirineu podem veure una munió de plantes, i parlem d'aquesta serralada perquè és ara precisament quan es deixen veure, al començament de l'estiu; són plantes tan interessants com la genciana groga (**Gentiana lutea**), herba robusta, de tija gruixuda i sovint de més d'un metre d'alçada. Les fulles són grans, oposades, amb els nervis molt remarcats; les flors, de color groc, s'agrupen a l'axil.la de les fulles superiors. Es una planta les arrels de les quals, de sabor amargant, són molt apreciades en farmàcia com a tòniques estomacals i en la confecció de begudes aperitives.

En alguns llocs ha esdevingut rara o bé es troba en perill d'extinció. Es pot confondre amb el veladre (**Veratrum album**), planta tòxica, quan encara no ha florit, per a recol.lectors inexperts.

Gentiana lutea (genciana groga). Foto: Salvador Butí

Aconitum napellus (tora blava, acònit). Foto: Salvador Butí

Digitalis purpurea (didalera). Foto: Salvador Butí

La didalera (**Digitalis purpurea**) és una altra de les plantes de gran bellesa que podem admirar en aquesta època i una de les més famoses des del punt de vista farmacològic. En el primer any desenvolupa una roseta de fulles basals i al segon any forma una tija alta, amb fulles esparses, irregularment dentades, amb l'anvers de la fulla de color verd vellutat i amb el revers tomentós. Les flors tenen forma de didal (d'aquí li ve el nom popular), amb taques violades a l'interior i vorejades de blanc. Es important la fulla que es recol.lecta al segon any quan comença la florida; quan s'asseca té una olor semblant a les fulles del te. Els principis actius d'aquesta fulla, la digitalina i la digitoxina, s'utilitzen en medicina com a tònic cardíac per a regular els batecs del cor. Però, ATENCIO! Atès que les dosis medicinals són properes a les dosis tòxiques, és convenient no utilitzar aquesta planta en medicina popular. Tota la planta és tòxica, els símptomes comencen per vòmits, maldecaps, vertígens, visions borroses i fortes alteracions cardíaques.

La tora blava o acònit (**Aconitum napellus**), la planta més tòxica de la Península Ibèrica, la podem observar també, al Pirineu, a l'estiu, en prats i boscos humits. Té unes flors molt vistoses, caracteritzades sobretot pel seu sèpal en forma de casc que embolcalla la resta de la flor. En els seus rizomes acumula alcaloides, principalment les aconitines, que tenen efectes mortals a dosis de pocs mil.ligrams. El verí pot, inclús, passar a través de la pell quan toquem la planta.

I finalment, entre les moltes que podríem citar, n'esmentarem una de poc coneguda pròpia de les molleres (prats xops d'aigua), com és la cotonera. La cotonera (**Eriophorum angustifolium**) s'assembla al jonc i es reconeix fàcilment pels seus fruits envoltats de llargs pèls blancs, que li donen el nom popular. Fa una inflorescència en forma d'umbel.la al capdamunt de la tija i els peduncles són llisos.

Cal insistir en la conveniència de portar la màquina de fotografiar per endur-se el record a casa i intentar no convertir-nos en aquesta mena de personal que malmeten el paisatge. No només hem d'anar a la muntanya a distreure'ns, sinó que hem de donar exemple de civisme cada cop que sortim.

M. Carme Barceló i Martí

ATENCIO, CAMINAIRES DEL GR

X ANIVERSARI

Entre els mesos de setembre i octubre de 1994 hi haurà diversos actes de celebració

ESTEU A L'AGUAIT!

Grup d'Escalada i alta muntanya

SOBRE EL CURSET D'ESCALADA

Vaig apuntar-m'hi per curiositat, amb ganes de fer quelcom diferent, és a dir, l'experiència nova.

Les classes teòriques van ser un "pal" però eren imprescindibles per començar a escalar. Ens van ensenyar tot tipus de material d'escalada, el bàsic i el de "bojos", i se'ns comentava com i per què s'utilitzava.

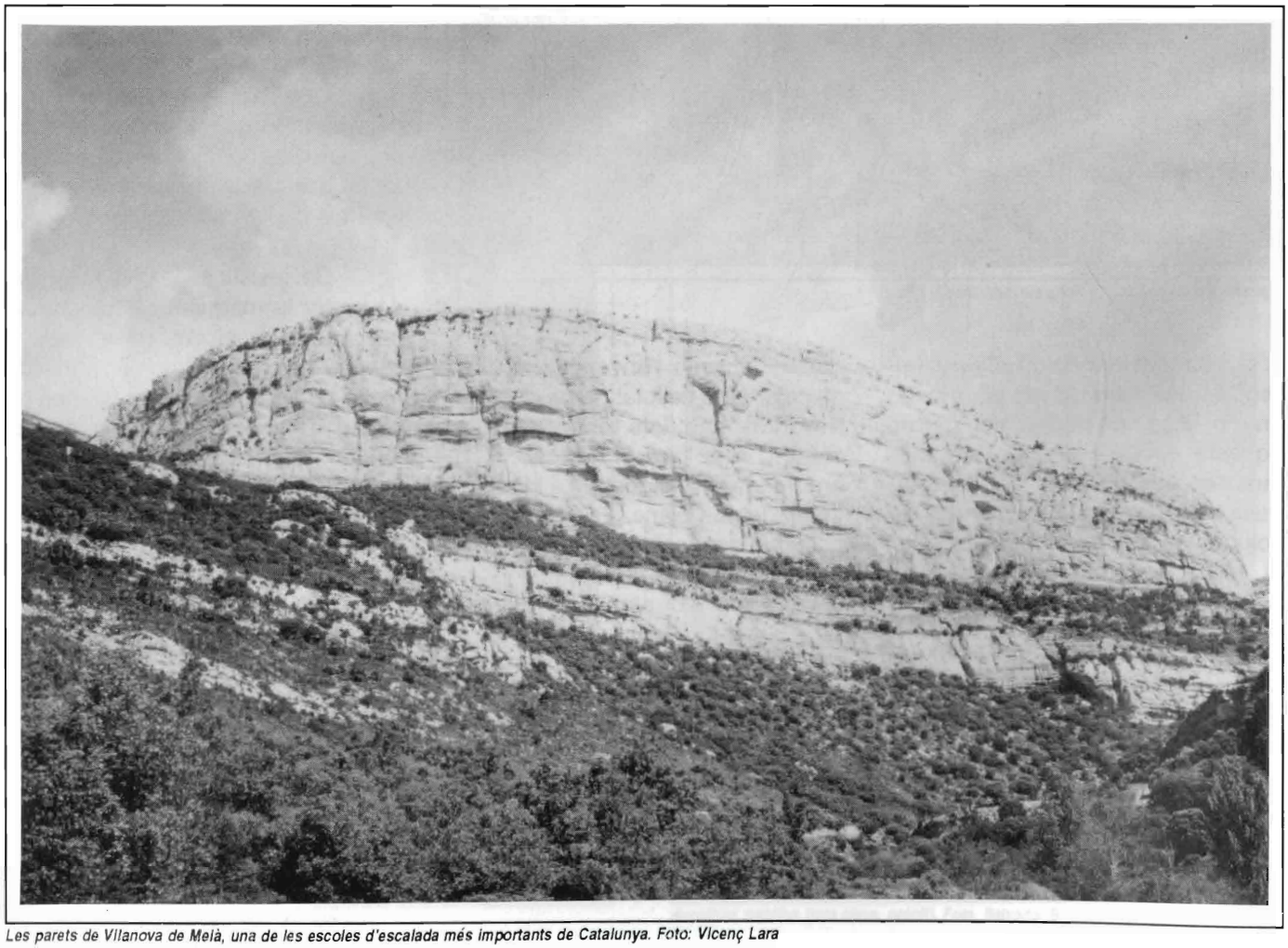
Jo, i suposo que algú més, devia al.lucinar quan el Jaume va mostrar la sèrie de ploms i tascons que no eren més grans que l'ungla del dit gros (ni del dit petit) i d'on -deia- es penjaven!

En l'última classe teòrica vam fer un petit test, (ED+), sobre nusos i nocions bàsiques de l'escalada. També en aquesta classe vam fer una mica d'ecologia i ens van parlar sobre les espècies animals i vegetals que podem trobar a les parets, i la repercussió d'escalar quan les aus estan nidificant, cosa que mai s'ha de fer.

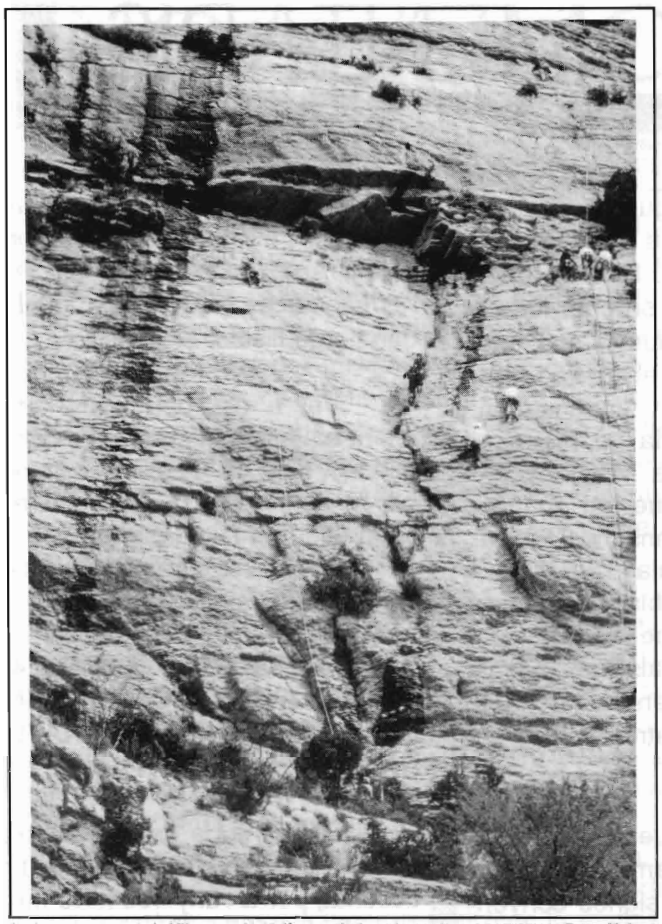
La primera sortida pràctica va ser a la "Facu", on els cursetistes vam tenir el primer contacte amb la "tàpia" o paret vertical. A nosaltres, al David i a mi, ens van tocar de monitors l'Angelito i el Xavi, dos tios de p... mare.

De la segona sortida no cal parlar-ne. Era a Montserrat, i vam acabar de bar en bar en comptes de reunió en reunió, i és que quan plou no hi ha més remei.

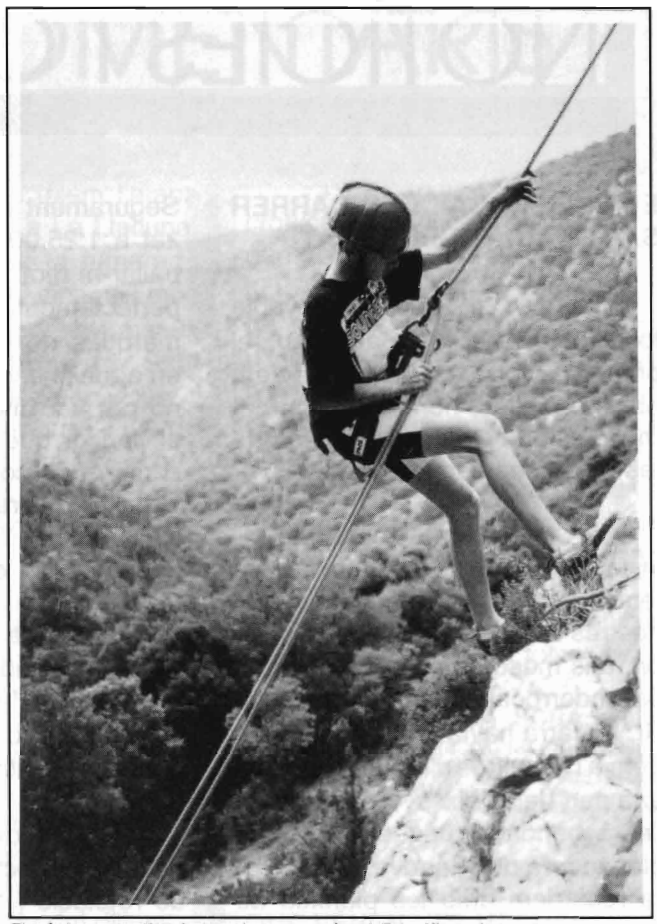
La tercera i última sortida va ser la millor, Vilanova de Meià, al Montsec. Vam arribar al matí, el Tole una mica més carregat, de xofer oficial (el van empaperar).

Les parets de Vilanova de Meià, una de les escoles d'escalada més importants de Catalunya. Foto: Vicenç Lara

La immensa paret de Vilanova de Meià assetjada pels nostres cursetistes. Foto: V. Lara

El més jove cursetista fent un descens en ràppel. Foto: Vicenç Lara

Quan veus tota aquella immensa paret i penses que tu estàs penjat allà al mig, et cauen a terra!

Segons el nivell de la gent, uns anaven a les escoles o a fer alguna via llargueta. A nosaltres, amb el Vedo de capitost, cap a la paret, i va decidir que faríem "la chica del Martini", segons ell, una de les vies més maques de Vilanova. Era maca, però a mi se'm va ennuegar, encara no estava preparat, vam poder fer el primer llarg i prou, així que vam canviar de via i vàrem anar a la Necro, la qual vàrem fer.

Quan vam acabar aquesta via, on sí que vaig poder disfrutar, vam anar a veure els companys a les escoles, on el Macià va realitzar un "reality show" que per poc no s'obre el cap.

Més tard es va decidir plegar i cap al bar, allà jo vaig haver de pagar la garimba a l'Angel, de penalització pel fracàs de "la chica del Martini".

Després, cap a sopar a la muntanya i a passar-s'ho bé amb els col.legues d'aquest ambient que es viu, un ambient pel qual ja va valer la pena apuntar-se al curset.

A més, aquella nit el Barça va guanyar la lliga. Què més es pot demanar?

Oscar Jordà

Un monitor i dos cursetistes en plena activitat. Foto: Vicenç Lara

NOTÍCIES I COMENTARIS

EL VELL LOCAL DEL CARRER SANT PAU, ENDERROCAT

Doncs, sí; aquell entranyable local del carrer de Sant Pau, el primer de tots, en el qual havíem passat moltes hores i esmerçat molts esforços ha estat víctima de les màquines esplanadores.

A la darrera edició de la revista, l'Antoni Ordovàs precisament feia una crònica de cadascún dels nostres estatges sociales, i ves per on, uns mesos més tard aquest ja és enderrocat. Aquell local, on el Sr. Escarrà havia muntat una acadèmia i nosaltres n'havíem habilitat una part dels baixos, mentre que a l'altra banda hi hagué la darrera planxadora de Vilanova, que encara recordem amb les planxes de carbó amb xemeneia i tot, que planxava la roba que li portaven, sobretot, "les cases de senyors". Cal dir que el local havia allotjat durant un temps la família de qui fou el president de la Generalitat de Catalunya, Francesc Macià.

Recordarem durant molt de temps el nostre vell local!

S'HA EDITAT EL MAPA COMARCAL DEL GARRAF, 1:50.000

La presentació d'aquest mapa, realitzat per l'Institut Cartogràfic de Catalunya del Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat, va tenir lloc a la Masia Cabanyes el passat mes de maig i amb el patrocini del Consell Comarcal del Garraf.

Ha estat una cartografia totalment necessària, ja que no teníem res en aquest àmbit comarcal. Si bé d'entrada hem de dir -i així ho vàrem expressar en l'acte de presentació- que a nosaltres, els excursionistes, aquest tamany no ens serveix gaire i l'escala 1:50.000 ens proporciona poc detall per a les nostres excursions. Segurament si hagués estat realitzat a 1:25.000 ens permetria treballar-hi molt més. Però entenem perfectament que si totes les comarques de Catalunya són fetes en aquella escala, el nostre Garraf no pot ser diferent. Imagineu-vos el llençol que seria un mapa de comarques com la Noguera, l'Alt Urgell o d'altres que fan quatre o cinc vegades l'extensió del Garraf, fetes a una escala 1:25.000! A més, pel que sembla, en aquesta darrera escala només es poden fer els plànols cadastrals i de l'exèrcit, mentre que la Generalitat no té possibilitats d'emetre plànols en aquesta escala.

Val a dir que el plànol és gairebé perfecte, amb 25 classes de retolació i 110 signes convencionals, amb gran quantitat de noms de lloc i un munt de dades tècniques, que només podíem haver vist en plànols estrangers.

Enmig de tanta perfecció, però, hem observat alguna errada en l'aspecte toponímic, o almenys confessem que mai havíem vist escrits noms de lloc de la manera que ho han fet al mapa. I només referint-nos al més propers a **Vilanova**, per exemple:
-El Rourell prop del Coll Ferran,
-Solicrup és situat damunt de la masia dels Colls,
-Mas Ricard ha d'ésser Mas Ricart,
i prop de **Vilafranca**:
-Santa Maria dels Morts, per Santa Maria dels Horts,
o a **Cubelles**: la muntanya del Corral del Mirall per Corral de l'Almirall
i a **Canyelles**: Serra del Cavall per Serra Cogullada
i a **Olivella**: Mas d'Alions per Mas d'Aliona o La Trona per Aliona o Liona,
i així un munt més de noms desconeguts, tot i que ens asseguraren que havien consultat la toponímia a molts experts, i després resulta que els més entesos no recorden pas que se'ls hagi consultat. Així l'Institut d'Estudis Penedesencs ha confeccionat també una llarga llista d'errades.

Val a dir, però, que tot i tenint aquestes diferències toponímiques, hem de fer un encès elogi per la confecció d'aquest mapa i encoratjar l'Institut Cartogràfic a aconseguir-ne d'altres tan reeixits com aquest.

LA DIPUTACIO DESTINA 40 MILIONS A LA PREVENCIO D'INCENDIS ALS PARCS NATURALS.

El Servei de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona ha destinat, per a l'any 1994, 40 milions de pessetes a prevenir els incendis a les àrees dels Parcs Naturals del quals té cura.

Aquesta prevenció era realitzada pels municipis on són situats aquests espais protegits. La Diputació disposa d'un pla de prevenció específic per a cada Parc natural i llavors, cada municipi contracta personal de vigilància i neteja d'aquests espais.

Esperem que amb aquests plans de prevenció no passi cap més desastre com el del Parc Natural del Garraf.

INCENDIS FORESTALS DE PRIMAVERA

Sempre ens sap greu haver de descriure els incendis de cada any, ja que són com un malson per a les nostres afeccions excursionistes. Però enguany, que ha estat precipitadament paorós, ens ha deixat a la vegada esmaperduts i enfurismats. No és un simple capítol d'incendis, sinó un cúmul de desgràcies en cadena.

Després d'alguns mesos

NOTÍCIES I COMENTARIS

sense ploure i d'un mes de març més primaveral que mai, la sequera era massa evident a la muntanya. Només va caldre que Divendres Sant comencés a fer un fort vent de mestral per iniciar-se incendis arreu de la geografia dels Països Catalans. Gairebé totes les cremades van tenir ressó en la premsa diària i també en els periòdics comarcals, en especial els de la nostra rodalia, ja que s'arribà a calar foc en una bona part del Penedès. Després de l'allau d'informació, tal vegada seria millor no parlar-ne més, però com excursionistes som conscients que el desastre ecològic produït ens afecta directament i ens dol molt el que succeí. Per aquestes raons, ens veiem obligats a fer-ne esment en el nostre portaveu, perquè en quedi constància per a la posteritat i amb la utòpica esperança que siguin els últims incendis forestals a explicar.

Després de diversos focs llunyans, un allí i l'altre allà, el divendres 8 d'abril, per Pasqüetes, va començar a cremar una part de la muntanya de Subirats, des de la Font Santa fins a les immediacions de can Ros, passant pel costat mateix del castell. Es diu que el foc l'ocasionaren els espurnejos de les línies elèctriques somogudes per la forta ventada. Però el pitjor succeí l'endemà, dissabte, amb tres focs alhora, el mencionat de Subirats i dos més iniciats a Olivella i a la cala Morisca, enmig de les Costes de Garraf. Es va dir que n'hi havia un quart a Gavà, però no en tenim confirmació. Apagat el de Subirats, els altres van continuar cremant diumenge i dilluns, ja que el mestral impossibilitava el seu control. I com que no n'hi havia prou, el diumenge, 10 d'abril, es transformà en el més prolífic en focs a bona part del Principat. Un dels propers a nosaltres s'esdevingué a prop de Sant Magí de Brufaganya, vora Pontils, precisament mentre fèiem l'etapa de GR de Mediona a La Llacuna, des d'on vam veure la fumarada celestial. Un altre incendi més pròxim va començar el mateix diumenge en el terme de Sant Martí Sarroca i s'estengué cap a Castellví de la Marca, no lluny de can Morgades del Grau, foc que dilluns continuava incontrolat i que no fou apagat fins dimarts.

A part d'aquests desastrosos incendis, el dilluns dia 11, i mentre els bombers tenien excessiva feina en el massís del Garraf i a Sant Martí Sarroca, cremà part d'un bosc de Canyelles, a cal Domingo de Costes, i també al darrera del Pic de l'Aliga, en terme d'Olèrdola, focs que sortosament foren apagats la mateixa tarda del dilluns.

Els incendis de Sant Martí Sarroca i el del Garraf foren extingits el dimarts 12 d'abril, quan el vent minvà i va canviar de direcció. Aquest darrer va afectar des del Pou de la Vinya d'Olivella fins a una bona part del terme de Begues, passant per la Mesquita, Liona, can Grau, les Piques, el Corral Nou, la Plana Novella i Vallgrassa. El de la costa, que abastà des del Rat Penat fins a la vora de la Trinitat, amb Vallcarca, mas Quadrell, el fondo del Tro i el mas Maiol, connectava amb el foc d'Olivella a la Fassina i Jafra, que es va salvar per poc. Aquesta cremada recorda la de l'any 1982, que encara fou més espectacular i dramàtica, ja que els mitjans per apagar el foc no eren els d'avui dia. El foc d'ara ha cremat molta vegetació que havia sorgit els darrers anys, és a dir, que ha cremat sobre cremat.

Un dels periòdics que donà més detalls del foc del Garraf fou L'ECO de Sitges, que omplí dues pàgines senceres molt ben documentades.

I per acabar amb aquesta crònica infernal, hem de fer menció que després d'uns dies de calma i amb alguna pluja, la tarda de l'1 de maig es va declarar un conat d'incendi que va calcinar bona part d'un bosc que hi ha entre Vallpineda i Les Torres, a Ribes, que afortunadament va poder ser apagat abans que passés al gran bosc veí proper al corral d'en Roig. La intervenció dels bombers i de gent voluntària va evitar que el foc arribés a les cases de la urbanització, que no les tenien totes.

NOTA DE DARRERA HORA: En el moment de confeccionar el butlletí, estan cremant més de 60 focs en tot Catalunya, a més del provocat per l'explosió de la Pirotècnica Igual de Canyelles!

QUE VÉNEN LES MEDUSES!!!

Com cada any al començament de l'estiu, sol aparèixer a les nostres costes una medusa de color rosat amb punts marronosos repartits per tot el cos. Es tracta de l'acàlef luminiscent (**Pelagia noctiluca**). El divendres dia 1 de juliol tinguérem l'oportunitat de veure'n alguns exemplars a la platja de Ribes Roges.

L'animal que observem és tan sols la fase meduscoide i més espectacular que té forma de bol gelatinós. Aquesta fase és lliure, nedadora i encarregada de la reproducció sexual, i és l'engranatge d'un cicle biològic més complexe. Té una gran capacitat de reproducció i presenta cicles de més d'un any, cosa que facilita la formació de grans poblacions que són arrossegades a la costa en èpoques de temporal.

Aquest any es troben en una gran abundància a les nostres costes tot ocasionant enrenous als banyistes a causa de les seves picades que provoquen inflor, eritema i un dolor intens, i molta feina als voluntaris de la Creu Roja!

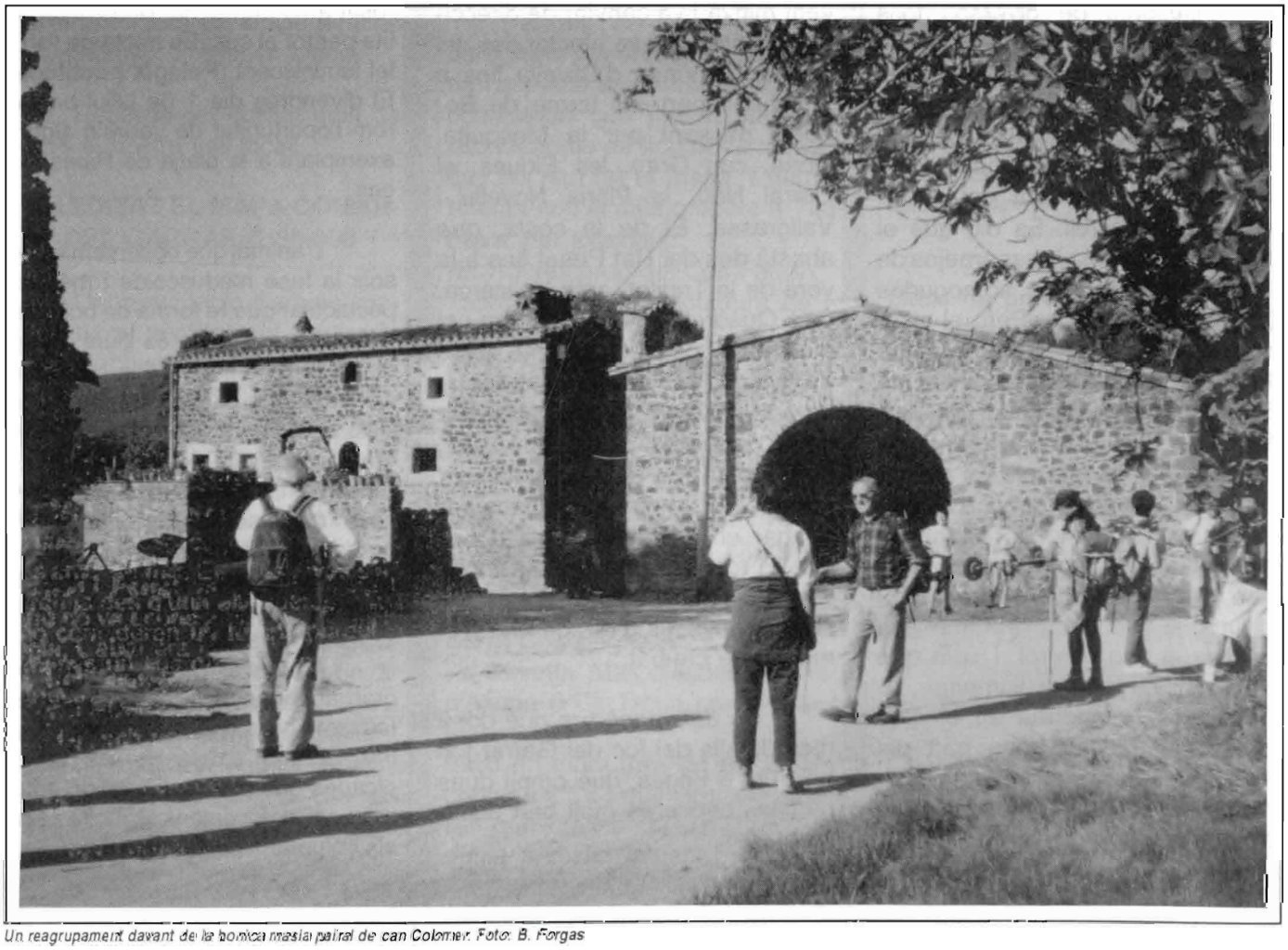
Cicle d'Excursions "Coneguem Catalunya"

EL ROCACORBA

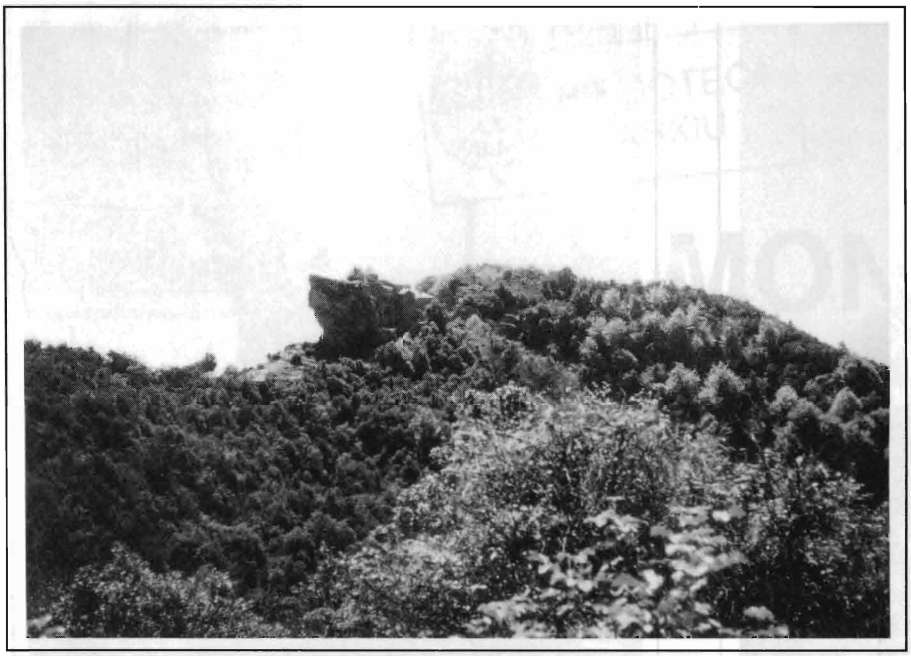
La 25ª Sortida de "Coneguem Catalunya"

Després de quinze anys d'haver iniciat aquesta activitat, hem arribat a la 25ª sortida. Un número emblemàtic que l'organització ha aprofitat per presentar una mostra retrospectiva de totes les sortides realitzades, cada una d'elles amb uns records i unes anècdotes que la diferencien de totes les altres. L'hem dedicat a un públic fidel que ens ha seguit en la majoria de les excursions, tot i que darrerament ha augmentat el nombre de participants que ha preferit fer l'itinerari a peu en lloc de seguir la ruta turística que l'organització sempre es complau a preparar per als acompanyants. De fet n'estem satisfets, d'aquesta tendència (43 dels 75 participants feren el trajecte a peu en la darrera sortida), ja que justifica l'esforç que posem en seleccionar un itinerari inèdit de l'entitat per compartir una jornada amb aquells socis que més saben triar el tipus de sortida que els convé.

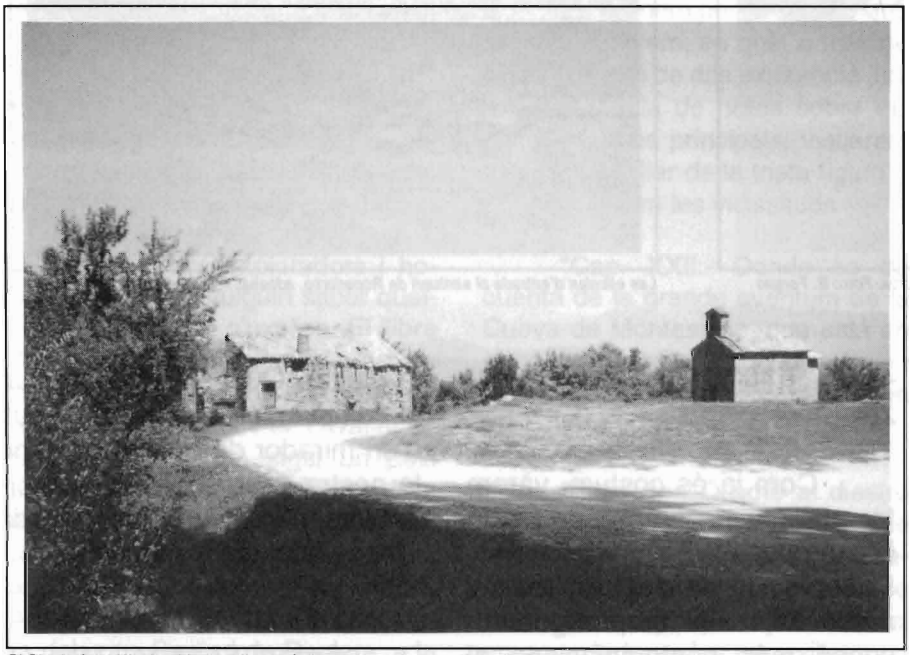
El passat dia ú de maig vàrem realitzar aquesta 25ª sortida (26ª per als que vulguin comptar l'excursió que vàrem repetir als volcans de la Garrotxa i la Fageda d'en Jordà) que va desenvolupar-se a cavall de les comarques del Gironès (Canet d'Adri) i el Pla de l'Estany (Banyoles). L'incentiu principal era assolir el cim del Rocacorba (908 m), on hi ha enclavat el santuari marià que gaudeix de gran devoció en tota la zona. Una muntaya de renom i ben singular, que per la seva forma corbada dóna nom a l'Advocació, tot i que resta a un nivell lleugerament inferior del cim principal de la serra (el Puig Sou, de 992 m alt i fàcilment identificable per la monumental antena per al repetidor de TV). Això no ens privaria que des del

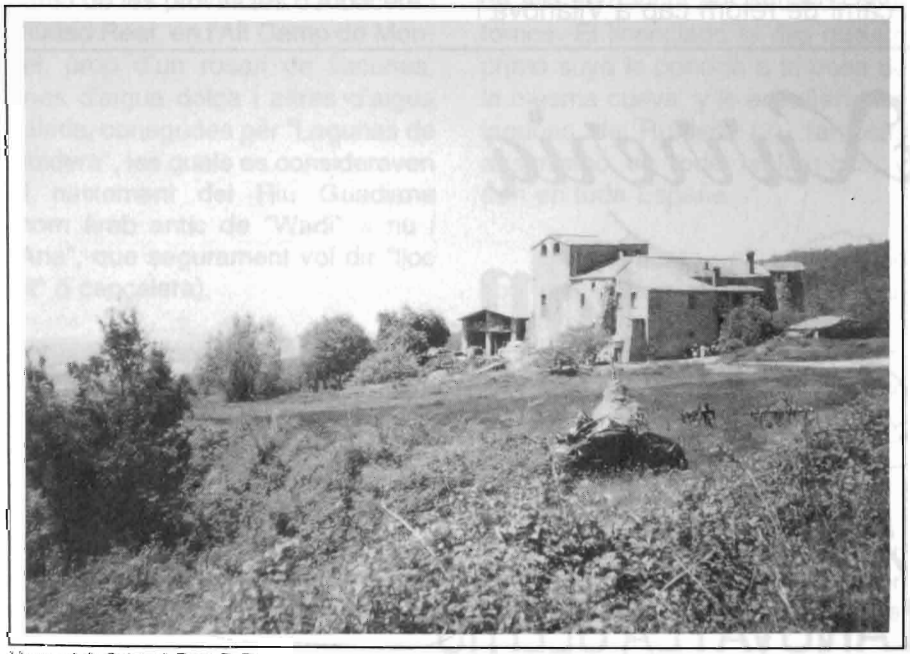
Un reagrupament davant de la bonica masia pairal de can Colomer. Foto: B. Forgas

Dalt de la carena, la inconfusible silueta del Rocacorba. Foto: B. Forgas

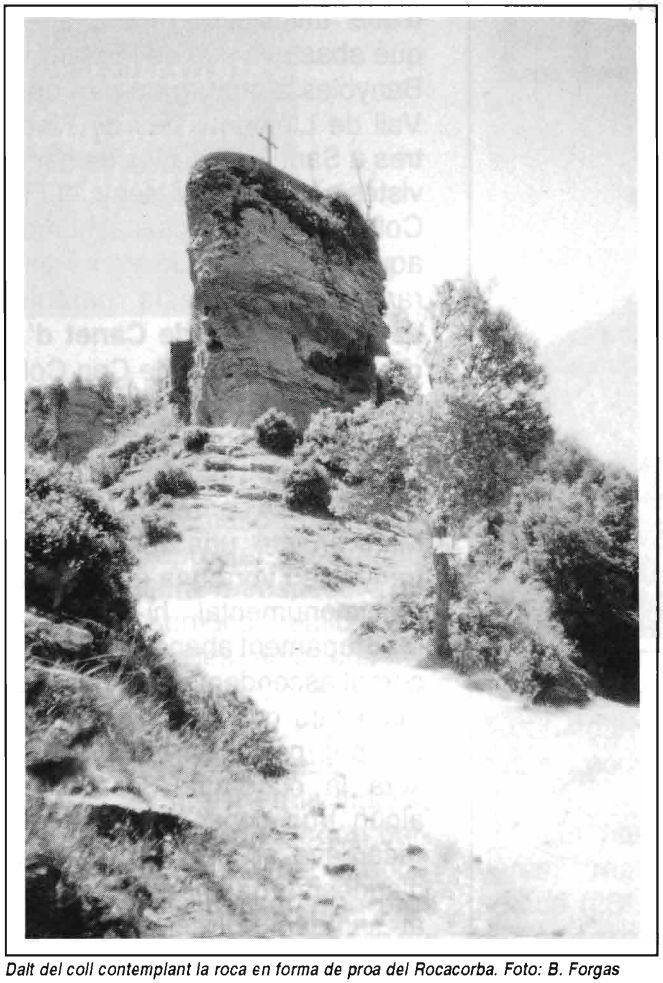
El Pla de Sant Nicolau i la capella romànica del mateix nom. Foto: B. Forgas

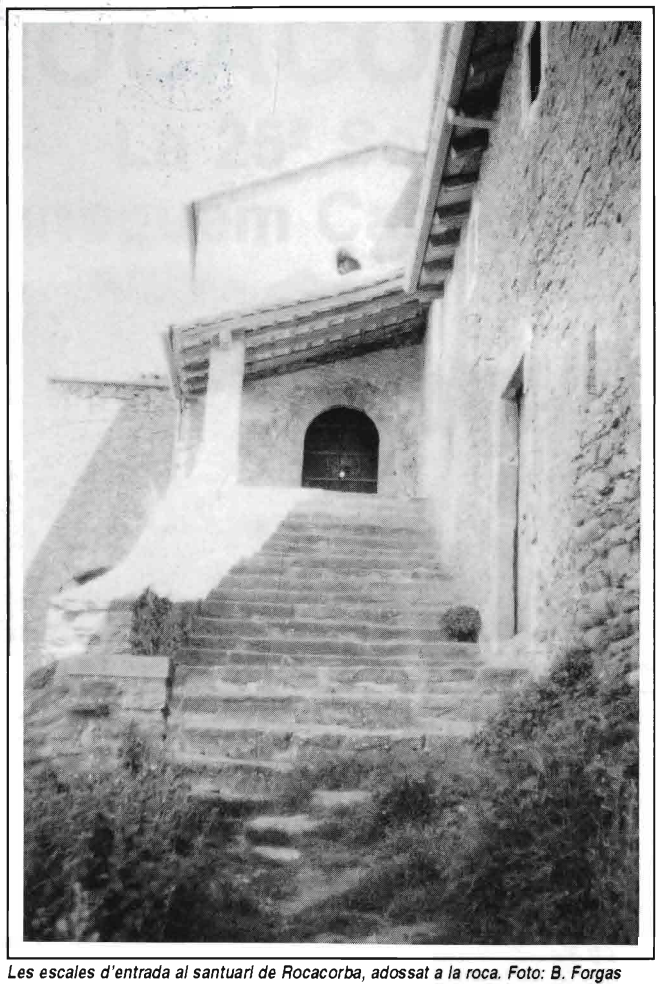
L'agregat de Pujarnol. Foto: B. Forgas

coll del santuari disposéssim d'una immillorable panoràmica que abastava des de l'Estany de Banyoles al mar; gran part de la Vall de Llémena, des de Finestres a Sant Roc; a més de bones vistes sobre el Montseny, el Far, Collsacabra i Puigsacalm. Amb aquest objectiu, iniciàrem l'itinerari davant l'**església romànica de Sant Vicenç de Canet d'Adri** cap a la cruïlla de Can Colomer; després, també per bon camí, ens dirigírem cap a Can Martí passant per Can Madoixa i la Plana. La masia de Can Martí manté una rusticitat entranyable i vora una aulina (alzina) monumental, hi férem un reagrupament abans d'encetar el corriol ascendent i pendent suau i constant que transcorre a voltes per paratges meravellosos sota la cobertura de l'alzinar; algun tros conserva l'enllosat i recordava al marxador l'antigor d'aquesta ruta ancestral d'accés al santuari. El sender, abrigat per la vegetació i protegit per la cinglera invisible de muntanya, ressegueix els entrants i sortints de les fondalades que es precipiten sobre el riu Sec, fins que a la fi, després de superar un curiós grau de quinze revolts numerats, assolíem el **collet del Rocacorba**. La impressió des d'aquest indret fou meravellosa, atesa la vista ja descrita, però el caminant va lamentar no poder visitar les dependències de l'interior del santuari que resta tancat al públic després de les darreres malifetes d'alguns degenerats.

El descens el vàrem fer per la pista apta per a vehicles. No vàrem saber trobar una altra alternativa per obviar aquesta ruta massa llarga i feixuga, tot i l'al.licient d'algun paratge molt digne com el del **Pla de Sant Nicolau** (720 m), que ostatja una senzilla i bucòlica capella romànica i una font que va sadollar tots els excursionistes sense excepció. A redós de l'**agregat de Pujarnol**, hi férem el darrer

Dalt del coll contemplant la roca en forma de proa del Rocacorba. Foto: B. Forgas

Les escales d'entrada al santuari de Rocacorba, adossat a la roca. Foto: B. Forgas

reagrupament; un indret que conserva l'església romànica i un parell de cases antigues. Al cap de poca estona, arribàrem a un eixamplament del camí on comença l'asfalt; era en aquest punt que ens esperava l'autocar i vàrem donar, doncs, per acabada la marxa després d'haver-nos apropat molt a l'horari previst de 4h 05' i 40' de temps neutralitzat.

Com ja és costum, vàrem fer el dinar de germanor en un lloc proper al llac de Banyoles. Després de resseguir l'estany amb autocar, emprenguérem sense més contemplacions el camí de retorn cap a Vilanova i la Geltrú. Quedarà en el record la complaença d'haver estat dalt d'un mirador de primer ordre de la nostra geografia: el Rocacorba, una muntanya poc coneguda i més estimada a partir d'ara.

Antoni Sagarra i Mas

A.E. TALAIA
BIBLIOTECA
ARXIU

COVA DE MONTESINOS

(Exploració per En Quixot de la Manxa) (1)

L'exploració de les coves és tan antiga com l'home, però a mesura que es va caminant dintre de les ciències, es desperta cada més l'interès per a desxifrar el misteri que les envolten. És per això que En Quixot, coneixedor de les meravelles que s'explicaven sobre dita cova, que era voltada de llegendes i d'històries fantàstiques que la gent li havia atribuït, en sentia curiositat. És per això que exploradors i homes interessats vulguin saber quelcom més del que s'explica. El llibre del Quixot ens ho demostra i l'exploració d'aquesta cova de Montesinos ha donat lloc que el "cavaller de la trista figura" en sigui un dels precursors, de l'espeleologia. Veurem com Cervantes, en la seva obra (en el capítol XXII, 2ª part), fa saber a En Quixot una primera exploració. Aquesta cova es troba a la capçalera dels rius Pinilla i de Riudera, a la partió de les províncies d'Albacete i Ciudad Real, en l'Alt Camp de Montiel, prop d'un rosari de llacunes, unes d'aigua dolça i altres d'aigua salada, conegudes per "Lagunas de Ruidera", les quals es consideraven el naixement del Riu Guadiana (nom àrab antic de "Wadi" = riu i "Ana", que segurament vol dir "lloc alt" o capçalera).

S'ha discutit molt sobre l'origen d'aquest riu i sembla que finalment i a causa de les capes freàtiques d'aquesta zona calcària en qüestió, es dóna justament el fenomen, a la vegada molt corrent, de filtracions d'aigües, i justament el cabal d'aquestes llacunes desapareix i torna a sorgir al cap de 58 km, en el lloc que es coneix per "Ulla del Guadiana".

Però anem per la qüestió que ens proposàvem, en què, a més de la transcripció de dita exploració junt amb una colla de notes sobre els seus aspectes principals, viatjarem amb el "cavaller de la trista figura" i en coneixerem les vicissituds.

"Cap. XXII.- Donde se da cuenta de la grande aventura de la Cueva de Montesinos, que está en el corazón de La Mancha, a quien dió felice cima el valeroso Don Quijote de la Mancha.

"Pidió don Quijote al diestro licenciado le diese una guia que le encaminase a la cueva de Montesinos, porque tenía gran deseo de entrar en ella y ver a ojos vistas si eran verdaderas las maravillas que de ella se decían por aquellos contornos. El licenciado le dijo que un primo suyo le pondría a la boca de la mesma cueva, y le enseñaría las lagunas de Ruidera (2), famosas ansimismo en toda la Mancha, y aun en toda España..."

"Finalmente, el primo vino con una pollina preñada, cuya albarda cubría un gayado tapete o arpillera. Ensilló Sancho a Rocinante y aderezó al rucio (3), proveyó sus alforjas..."

"... y despidiéndose de todos, se pusieron en camino, tomando la derrota de la famosa cueva de Montesinos... y a la noche se albergaron en una pequeña aldea, adonde el primo dijo a don Quijote que desde allí a la cueva de Montesinos no había más de dos leguas, y que si llevaba determinado de entrar en ella, era menester proverse de sogas, para atarse y descolgarse en su profundidad. Don Quijote dijo que aunque llegase al abismo, había de ver dónde paraba; y así, compraron casi cien brazas de soga, y otro dia, a las dos de la tarde, llegaron a la cueva, cuya boca es espaciosa y ancha; pero llena de cambroneras y cabrahígos (4), de zarzas y malezas, tan espesas y intrincadas, que de todo en todo la ciegan y encubren. En viéndola se apearon el primo, Sancho y don Quijote, al cual los dos le ataron luego fortísimamente con las sogas; y en tanto que le fajaban y ceñían, le dijo Sancho:

"-Mire vuestra merced, señor mío, lo que hace: no se quiera sepultar en vida...

"-Ata y calla -respondió don Quijote-; que tal empresa como aquésta, Sancho amigo, para mí estaba guardada.

"... se hincó de rodillas e hizo una oración en voz baja..."

"-¡Oh señora de mis acciones y movimientos, clarísima y sin par Dulcinea del Toboso!" (5)

"... se acercó a la sima; vio no ser posible descolgarse, ni hacer lugar a la entrada, si no era a fuerza de brazos, o a cuchilladas, y así, poniendo mano a la espada, co-

menzó a derribar y a cortar de aquellas que a la boca de la cueva estaban, por cuyo ruido y estruendo salieron por ella una infinidad de grandísimos cuervos y grajos, tan espesos y con tanta priesa, que dieron con don Quijote en el suelo..."

"Finalmente se levantó, y viendo que no salían más cuervos ni otras aves nocturnas, como fueron murciélagos, que asimismo entre los cuervos salieron, dándole soga el primo y Sancho, y se dejó calar al fondo de la caverna espantosa; y al entrar, echándole Sancho su bendición y haciendo sobre él mil cruces, dijo: -¡Dios te guíe y la Peña de Francia (6), junto con la Trinidad de Gaeta (7), flor, nata y espuma de los caballeros andantes! ¡Allá vas, valentón del mundo, corazón de acero, brazos de bronce! ¡Dios te guíe, otra vez, y te vuelva libre, sano y sin cautela a la luz desta vida, que dejas, por enterrarte en esta escuridad que buscas!

"Iba don Quijote dando voces que le diesen soga y más soga, y ellos se la daban poco a poco; y cuando las voces, que acanaladas por la cueva salían, dejaron de oírse, ya ellos tenían descolgadas las cien brazas de soga, y fueron de parecer de volver a subir a don Quijote, pues no le podían dar más cuerda. Con todo eso, se detuvieron como media hora, al cabo del cual espacio volvieron a recoger la soga con mucha facilidad y sin peso alguno... pero llegando, a su parecer, a poco más de las ochenta brazas, sintieron peso, de que en estremo se alegraron..."(8)

"-Sea vuestra merced muy bien vuelto, señor mío; que ya pensábamos que se quedaba allá para casta."

"Pero no respondía palabra don Quijote; y sacándole del todo, vieron que traía cerrados los ojos, con muestras de estar dormido. Tendiéronle en el suelo y desliáronle, y, con todo esto, no despertaba; pero tanto le volvieron y revolvieron, sacudieron y menearon, que al cabo de un buen espacio volvió en sí, desperezándose, bien como si de algún grave y profundo sueño despertara; y mirando a una y otra parte, como espantado, dijo: -Dios os lo perdone, amigos, que me habéis quitado de la más sabrosa y agradable vida y vista que ningún humano ha visto ni pasado. En efecto: ahora acabo de conocer que todos los contentos desta vida pasan como sombra y sueño, o se marchitan como la flor del campo. ¡Oh desdichado Montesinos!(9) ¡Oh mal ferido Durandarte! (10) ¡Oh sin ventura Belerma! (11) ¡Oh lloroso Guadiana, y vosotras sin dicha hijas de Ruidera, que mostráis en vuestras aguas las que lloraron vuestros hermosos ojos!"

"Escuchaban el primo y Sancho las palabras de don Quijote, que las decía como si con dolor inmenso las sacara de las entrañas. Suplicáronle les diese a entender lo que decía, y les dijese lo que en aquel infierno había visto. "-¿Infierno le llamáis? -dijo don Quijote-. Pues no le llaméis ansí, porque no lo merece, como luego veréis."

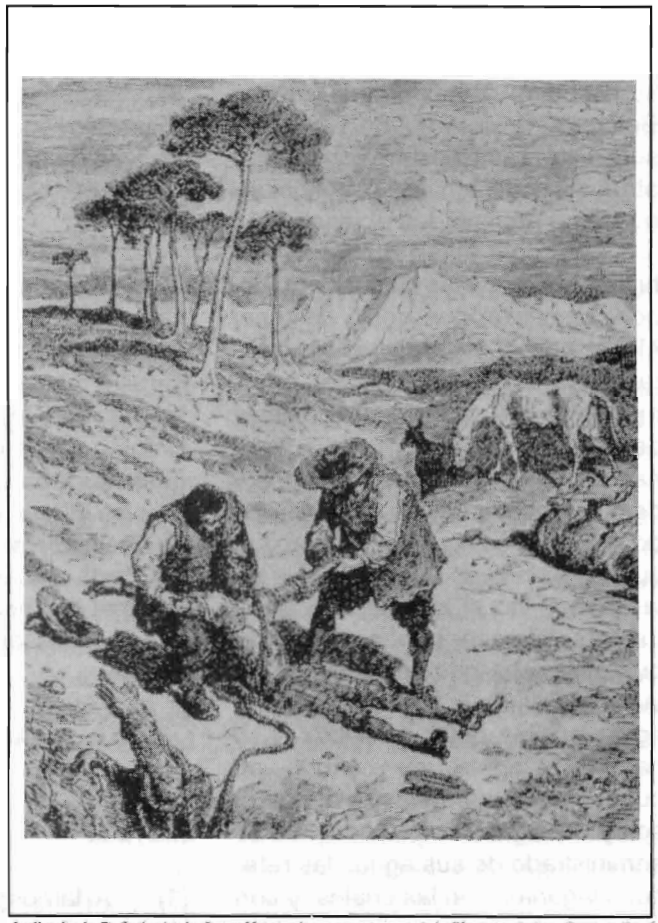
"Capítulo XXIII.- De las admirables cosas que el estremado don Quijote contó que había visto en la profunda cueva de Montesinos,

La sima de Montesinos immortalitzada per Cervantes. Foto Arxiu A. Ferrer

Un aspecte de l'arribada de D. Quixot a la Cova. Gravat de Gustau Doré

Arribada de D. Quixot a la Cova Montesinos en un gravat de l'època. Autor: Gustau Doré

cuya imposibilidad y grandeza hace que se tenga esta aventura por apócrifa.

"-A obra de doce o catorce estados (12) de la profundidad desta mazmorra, a la derecha mano, se hace una concavidad y espacio capaz de poder caber en ella un gran carro con sus mulas. Éntrale una pequeña luz por unos resquicios o agujeros, que lejos le responden, abiertos en la superficie de la tierra. Esta concavidad y espacio vi yo a tiempo, cuando ya iba cansado y mohíno de verme, pendiente y colgado de la soga, caminar por aquella escura región abajo sin llevar cierto ni determinado camino, y así, determiné entrarme en ella y descansar un poco. Di voces pidiéndoos que no descolgásedes más soga hasta que yo os lo dijese; pero no debistes de oírme. Fui recogiendo la soga que enviábades, y, haciendo della una rosca o rimero, me senté sobre él pensativo además, considerando lo que hacer debía para calar al fondo, no teniendo quién me sustentase; y estando en este pensamiento y confusión, de repente y sin procurarlo, me salteó un sueñó profundísimo; y cuando menos lo pensaba, sin saber cómo ni cómo no, desperté dél y me hallé en la mitad del más bello, ameno y deleitoso prado que puede criar la naturaleza ... (13)

"Ofrecióseme luego a la vista un real y suntuoso palacio o alcázar, cuyos muros y paredes parecían de transparante y claro cristal fabricados; del cual abriéndose dos grandes puertas, vi que por ellas salia y hacia mí se venía un venerable anciano vestido con un capuz de bayeta morada... Llegóse a mí, y lo primero que hizo fue abrazarme estrechándome, y luego decirme: "Luengos tiempos ha, valeroso caballero don Quijote de la Mancha, que los que estamos en estas soledades encantados esperamos verte, para que des noticia al mundo de lo que encierra y cubre la profunda cueva por donde has entrado, llamada la cueva de Montesinos: hazaña solo guardada para ser acometida de tu invencible corazón y de tu ánimo estupendo. Ven conmigo, señor clarísimo; que te quiero mostrar las maravillas que este transparente alcázar solapa, de quien yo soy alcaide y guarda mayor perpetua, porque soy el mismo Montesinos, de quién la cueva toma nombre. (14)

"... me metió en el cristalino palacio, donde en una sala baja, fresquísima sobremodo y toda de alabastro, estaba un sepulcro de mármol, con gran maestría fabricado, sobre el cual vi a un caballero tendido de largo a largo, no de bronce, ni de mármol, ni de jaspe hecho, como los suele haber en otros sepulcros, sino de pura carne y de puros huesos. Tenia la mano derecha, que, a mi parecer, es algo peluda y nervosa, señal de tener muchas fuerzas su dueño, puesta sobre el lado del corazón; y antes que preguntase nada a Montesino, viéndome suspenso mirando al del sepulcro, me dijo: "Éste es mi amigo Durandarte, flor y espejo de los caballeros enamorados y valientes de su tiempo; tiénele aquí encantado, como me tiene a mí y a otros muchos y muchas, Merlín, aquel francés encantador que dicen que

fue hijo del diablo. (15)

"... Montesinos, Durandarte y su escudero Guadiana y su amada Belerma y con la dueña Ruidera y sus siete hijas y dos sobrinas, y otros muchos amigos y conocidos nos tiene encantados el mago Merlín, solamente faltan Ruidera y sus hijas y sobrinas, las cuales llorando, por compasión que debió de tener Merlín dellas, las convirtió en otras tantas lagunas, que ahora, en el mundo de los vivos y en la provincia de la Mancha, las llaman las lagunas de Ruidera;... Guadiana, escudero, fue convertido en un río llamado de su mesmo nombre (16), el cual cuando llegó a la superficie de la tierra y vio el sol del otro cielo, fue tanto el pesar que sintió de ver que os dejaba que se sumergió en las entrañas de la tierra; pero como no es posible dejar de acudir a su natural corriente, de cuando en cuando sale y se muestra donde el sol y las gentes le vean. Vanle administrado de sus aguas las referidas lagunas, con las cuales, y con otras muchas que se llegan, entra pomposo y grande en Portugal."

"Oyéronse en esto grandes alaridos y llantos, acompañados de profundos gemidos y angustiados sollozos; volví la cabeza, y vi por las paredes de cristal que por otra sala pasaba una procesión de dos hileras de hermosísimas doncellas, todas vestidas de luto, con turbantes blancos sobre las cabezas, al modo turquesco. Al cabo y fin de las hileras venía una señora (17). Su turbante era mayor dos veces que el mayor de alguna de las otras, era cejijunta y la nariz algo chata; la boca grande, pero coloradas los labios; los dientes, que tal vez los descubría, mostraban ser ralos y no bien puestos, aunque eran blancos como unas peladas almendras; traía en las manos un lienzo delgado, y entre él, a lo que pude divisar, un corazón de carnemomia, según venía seco y amojamado..."

El que segueix ja és tota una part folklòrica molt embullada i crec que ja no té l'interès proposat, tot formant part d'un altre aspecte. Com es pot veure, a més de donar veritat de la comarca referent als problemes i misteris de l'aparició i desaparició de les aigües del dit Guadiana en el seu naixement, exposa amb claredat també la vestimenta de l'època, així com una gran riquesa de topònims i motius que ja parlen per si sols.

Tot essent aquesta una de les aventures més interessants de Cervantes, m'ha mogut fer aquesta recopilació amb tots els seus passatges més indicatius espeleo-folklòrics d'aquesta època i a més l'interès d'una exploració en temps passats, amb dades variadíssimes pròpies d'una veritable exploració, que possiblement el mateix Cervantes portà a cap i se'n riu tot fent servir el seu heroi En Quixot, barrejant-hi molts aspectes de clara vivència.

Antoni Ferrer i Martí

NOTES:

(1) Al famós personatge immortalitzat per Cervantes no li cal presentació. Solament em deturaré en els mots que el componen: Quixot, en castellà Quijote, ve de l'antic 'cuxot' i aquest del català 'cuixot' de cuixa, musle. També fa referència a la part d'armadura antiga que cobria i defensava el musle de les cavalleries. També, per analogia, home exageradament seriós i amb punt d'honor. Persona que s'erigeix en jutge o defensor d'assumptes que no li atànyen per excessiu amor a l'ideal. Home altruista.

La Manxa és una regió natural de la gran taula natural espanyola "la Meseta", que cavalca entre les províncies d'Albacete i Ciudad Real, coneguda per Camp de Montiel. El componen materials triàsics, amb una mitjana d'altitud de 850 m. En aquest Camp s'hi troben les Llacunes de Ruidera; és clima sec, amb predomini de vents atlàntics, vegetació estepària i residual; els alzinars són molt atacats per l'home i, per tant, en vies de retrocés. Zona especialment agrícola. Les dites llacunes són salades i dolces.

(2) Llacunes de Ruidera. Formen la part principal del naixement del Guadiana en la seva part alta, que, en forma de rosari i d'alimentació càrstica, forma fonts i surgències de tipus vauclusià. Aquestes, en nombre de disset i escalonadament al llarg de 25 km, salven un desnivell de 128 m.

(3) Rucio, del llatí "roscidus", ple de rosada. Aplicat a bèsties i persones madures, comparació de cap blanc i superfícies plenes de rosada.

(4) Cambroneras i Cabrahigos. Cambronera, planta solanàcia arbustiva molt espinosa i que arriba a tenir dos metres d'alçada, la qual ha estat molt sovint feta servir per a fer tanques i pletes pel seu contingut amb punxes. Fa un fruit comestible en forma de baia. Cabrafig, figuera borda.

(5) Dulcinea del Toboso. És la dona de la qual En Quixot se sent platònicament enamorat; la qual imagina com una gran dama, plena de perfeccions, quan en realitat era una vulgar pagesa del lloc de El Toboso. Es deia Aldonza Lorenzo.

(6) Penya de França. Serra espanyola del Sistema Central, al sud de la província de Salamanca. El seu cim més alt és el Pic Homón, de 1723 m alt. També al Pre-pirineu aragonès, al sud del riu Aragó i la Canal de Berdún, hi ha la Penya de França, el seu cim culminant és la Penya Oroel, amb 1769 m alt.

(7) Gaeta, ciutat del Laci (Itàlia), (del nom prové Gaietano, Gaietà), ciutat lligada a la història d'Espanya i que conté grans catedrals medievals i també molts monuments romans. La ciutat vella es troba en un istme fortificat i encastellat. Italians i/o genovesos participaren en la reconquesta a través del comte Ramon Berenguer IV de Barcelona. Curiosament al Garraf tenim (o teníem?) l'avenc del Gaietà.

(8) Com es pot veure, ens dóna una mesura aproximada de vint braces. Una braça és equivalent a dues vares, és a dir, 1,67 m; per tant, la cavitat té uns 33,50 m, aproximadament, de profunditat.

(9) Montesino, muntès o muntanyenc. Metàfora antiga que designa

a la vegada, agrest o aspre; el qui va per la muntanya.

(10) Durandarte, cosí i amant de la senyora Belerma, per la qual morí.

(11) Belerma, una de les encantades de la Cova de Montesinos. La senyora Belerma és considerada la mare de les Llacunes de Ruidera.

(12) 'Estado', mesura longitudinal presa de l'estatura regular de l'home, equivalent a set peus (peu = 28 cm), per tant 1,96 m = 1 estado i estatura de l'home.

(13) Aquí ens descriu la pesantor o somnolència característica de la humitat interior d'una cova o avenc que acompanya moltes vegades l'espeleòleg dintre d'una exploració i per tant també demostra que en aquella època, el sector deuria ser molt més humit que a l'actualitat.

(14) Expressió vulgar d'estalagtites i estalagmites, un palau de cristall.

(15) Merlín, personatge del cicle llegendari cèltic del rei Artús. Apareix a la història britànica i en altres obres. Era un mag o encantador, fill d'una monja i del diable, arrencat de les urpes d'aquest mitjançant el baptisme. Es palesa la barreja de llegendes.

(16) Guadiana, riu de la Taula sur de La Manxa, el quart en longitud d'Espanya, el dècim pel seu cabal (78,80 m3/s). El seu origen ha estat molt discutit a causa de la imprecisió del seu tram alt. En realitat, el riu neix en una de les fonts del Camp de Montiel i en forma de riuet es dirigeix cap al NO fins a les Llacunes de Ruidera, formades per les surgències d'aigües freàtiques procedents dels terrenys calissos de la citada comarca. A la sortida de les llacunes té un cabal de 3,79 m3/s, però per evaporació, infiltració i reg desapareix als 56 km del seu curs. Les seves aigües tornen a reaparèixer més al N, en forma de surgències i amb molt més cabal, conegudes per Ulls del Guadiana, els qual són l'origen definitiu del mateix riu. Ja en terres portugueses, el riu Guadiana ha excavat un gran escaló anomenat Pulo do Lobo pel qual corre molt encaixonadament.

(17) La processó que descriu era feta pels servents de Durandarte i de Belerma, que allà, junt amb els seus senyors, estaven encantats. La darrera, la senyora Belerma, la que portava la tela fina amb el cor del dissortat amant que morí per ella. Tot un poema semblant als amants de Terol. Durant quatre dies a la setmana feien aquesta processó tan singular (possiblement un simbolisme numèric), cantaven i ploraven desfetes i esglaiades sobre el cos i sobre el malmès cor del seu cosí, el dissortat amant. Avui diríem que estaven enamorats en comptes d'encantats, i el cor en un mocador és una forma de justícia d'aquelles èpoques, en què arrencaven el cor i en feien lliurament en forma de mofa.

Nota de cloeda.- Diverses cavitats de les nostres contrades també tenen o posseeixen llegendes antigues, que ningú, o molt pocs, han recollit. Si de cas, s'han fet alguns apunts, sense profunditzar massa.

NOTA DE SECRETARIA:

RECORDEM A TOTS ELS SOCIS QUE TENIU A LA VOSTRA DISPOSICIÓ BONS PRO-LOCAL. US ESPEREM!

• • • • •

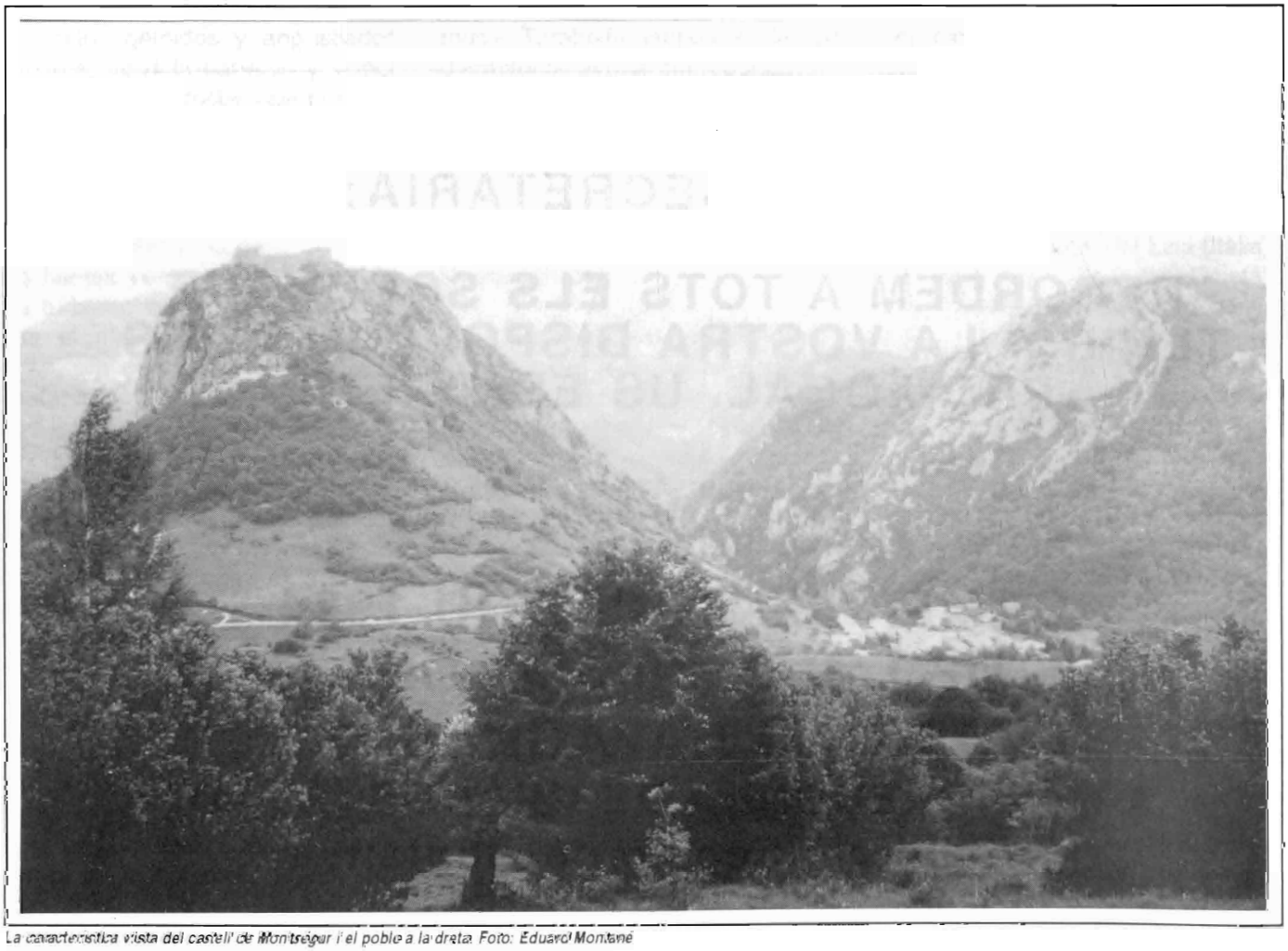
CAMPAMENT D'ESTIU 1994
DE L'1 AL 20 D'AGOST
CAMPING NAVAGREDOS
A NAVARREDONDA DE GREDOS (Àvila)
Organitza: Secció de Muntanya

Col·laboracions

OCCITANIA (L'Ariège)
Comarca de Pays d'Olmes
ASCENSIO AL PIC DE SANT BARTHÉLEMY

Cim del Pre-pirineu francès, que té un fort atractiu paisatgístic, fonamentalment pel seu privilegiat enclavament, voltat de valls, massissos i muntanyes d'una gran bellesa -Vall de l'Ariège, Muntanyes d'Andorra, Pica d'Estats, Massís del Carlit-. L'alçada, 2348 m alt, aparentment no és una dificultat, però sí el fort desnivell, uns 1300 metres. Aquesta ascensió vol contribuir a desmitificar l'associació de l'Alta Muntanya amb la consecució dels cims de més de 3000 metres, ja que l'esforç i la satisfacció d'haver pujat a muntanyes com la de Sant Barthélemy són tant o més alts que en algunes de les excursions més clàssiques realitzades pel nostre Pirineu Occidental.

Diumenge 12 de juny de 1994. Participants: Miquel Bernadó, Eduard Montané, Jordi Martí, Nati Salvadó i Salvador Butí. Sortim de l'esplanada-pàrquing situada al peu del castell de Montségur -Coll de Sèguela a 1059 m- per enfilar els prats d'enfront del castell, direcció sud-oest; seguim per un camí ben traçat i marcat que ràpidament transcorre entre el bosc d'avellaners i faigs. El corriol descriu un fort pendent, que ens obliga a pujar molt lentament. 1 h i 30 m després, arribem a uns rasos anomenats Le Taulat, a uns 1600 m alt -zona aprofitada per pasturatges d'estiu-. Passem

La característica vista del castell de Montsegur i el poble a la dreta. Foto: Eduard Montané

a frec d'unes vaques -poc amables- que ens persegueixen durant uns minuts. Fem cap a les envistes d'una construcció, Cabana de la Taula, 1678 m, on esmorzem i descansem una estona. El camí continua cap a un coll on observem les restes d'una antiga mina de talc -Mina de la Portella, a 1640 m alt-. Després seguim per la cresta oest fins a dalt del pic.

L'ascensió va presentar algunes dificultats afegides, tot i l'època de l'any, a causa de la forta tramuntana, al fred i a la neu gelada d'algunes arestes i llocs de pas. Vàrem haver d'emprar piolet -clau en alguns punts de l'ascensió-. Al cap de cinc hores de recorregut arribem al cim, però la boira intensa no ens deixa veure pràcticament res, exceptuant alguns moments que s'obre i veiem part de la vall de Lasset.

El mal temps fa que decidim retornar seguint el mateix itinerari de pujada -inicialment havíem de baixar per la vall de Lasset ja que és el descens recomanat, el qual passa per una zona d'estanys i salts d'aigua que ens hagués portat a Montségur en unes quatre hores aproximadament-. El descens per entre la boira no ens deixa veure els senyals, i baixem intuïtivament una bona estona. Més endavant retrobem el camí.

El descens es fa llarg a causa dels forts pendents i al cansanci acumulat. Després de 9 h i 30 m de recorregut, retrobem el cotxe on de bon matí l'havíem deixat. Abans de retornar visitem el castell i el poble de Montségur. Agafem el cotxe i quatre hores més tard fem cap a Vilanova.

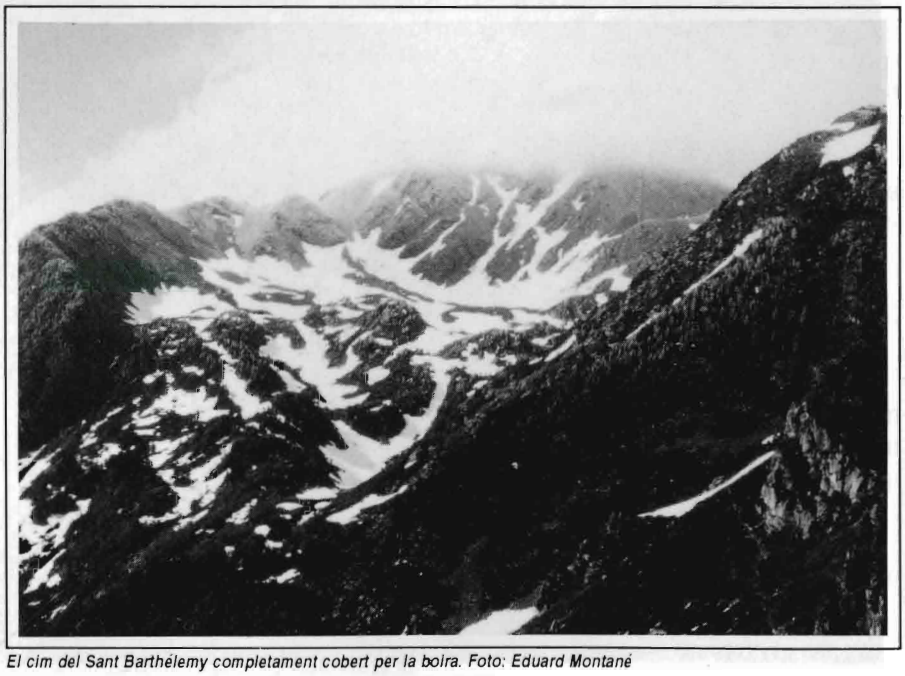
Eduard Montané

Consultant el plànol a la recerca del bon camí. Foto: Eduard Montané

Dalt del cim del Sant Barthélemy. Foto: Eduard Montané

El cim del Sant Barthélemy completament cobert per la boira. Foto: Eduard Montané

Grup Espeleològic Talaia

UN SOMNI A GARMACIEGA

Recordo aquell dimecres 2 d'abril com si fos avui mateix. Al bar de l'entitat quedàvem els darrers fidels prenent la penúltima Estrella i escoltant la prodigiosa veu de Louis Armstrong. Ja gairebé havíem arreglat el món, així que vàrem decidir tancar les portes i anar cap a casa.

Tot baixant pel carrer dels Caputxins, em va agafar un petit mal de cap al qual no vaig donar importància, però en girar cap a la Plaça de la Vila, una desconeguda sensació em féu moure tot el cos amb un calfred. Quelcom estrany estava passant a la meva ment, però era alguna cosa inversemblant, la intuïció que un succés havia d'esdevenir-se en la meva vida, en fi, un sentiment totalment inconegut.

Havent sopat, vaig fer deu minuts de zàping amb el comandament a distància del televisor i, cansat de veure els mateixos anuncis a sis cadenes diferents, vaig decidir que el millor que podia fer era anar a dormir.

Així, després d'un aclaparador dia de treball, m'amagava a sota del cobrellit vora dos quarts de dotze de la nit. Crec que no em va donar temps de comptar gaires bens abans que no se'm tanquessin les parpelles per començar a somiar.

De sobte, em vaig mig despertar amb el soroll de la pluja i el vent, tenia fred i vaig decidir d'obrir els ulls.

-Què passa, aquí? -ja no era al meu calent llit de casa, estava estirat al terra dins d'un sac de dormir, amb tres persones al costat. On sóc? -vaig exclamar amb veu alta.

-Calla i deixa'ns dormir, pesat! -va respondre un d'ells. Jo, espantat, vaig mirar les seves cares i... sorpresa, eren l'Eva, el Mam i el Pere!

Sima de Garmaciega. Sala "de los Titanes" (-500 mp). Foto: Pere Dot

Observant el meu entorn, vaig deduir que estàvem a l'escola de Bustablado, a Santander, on sempre que pugem anem a dormir. Però, què passava? Vaig pensar que estava somiant i vaig tornar a dormir-me.

-Va, tio, desperta! -em digueren de sobte. Vaig obrir els ulls i estava indubtablement a Bustablado. Era un somni o era una realitat?

-Com hem vingut, fins aquí? -vaig dir al Pere.

-Amb el teu cotxe, ceballot!

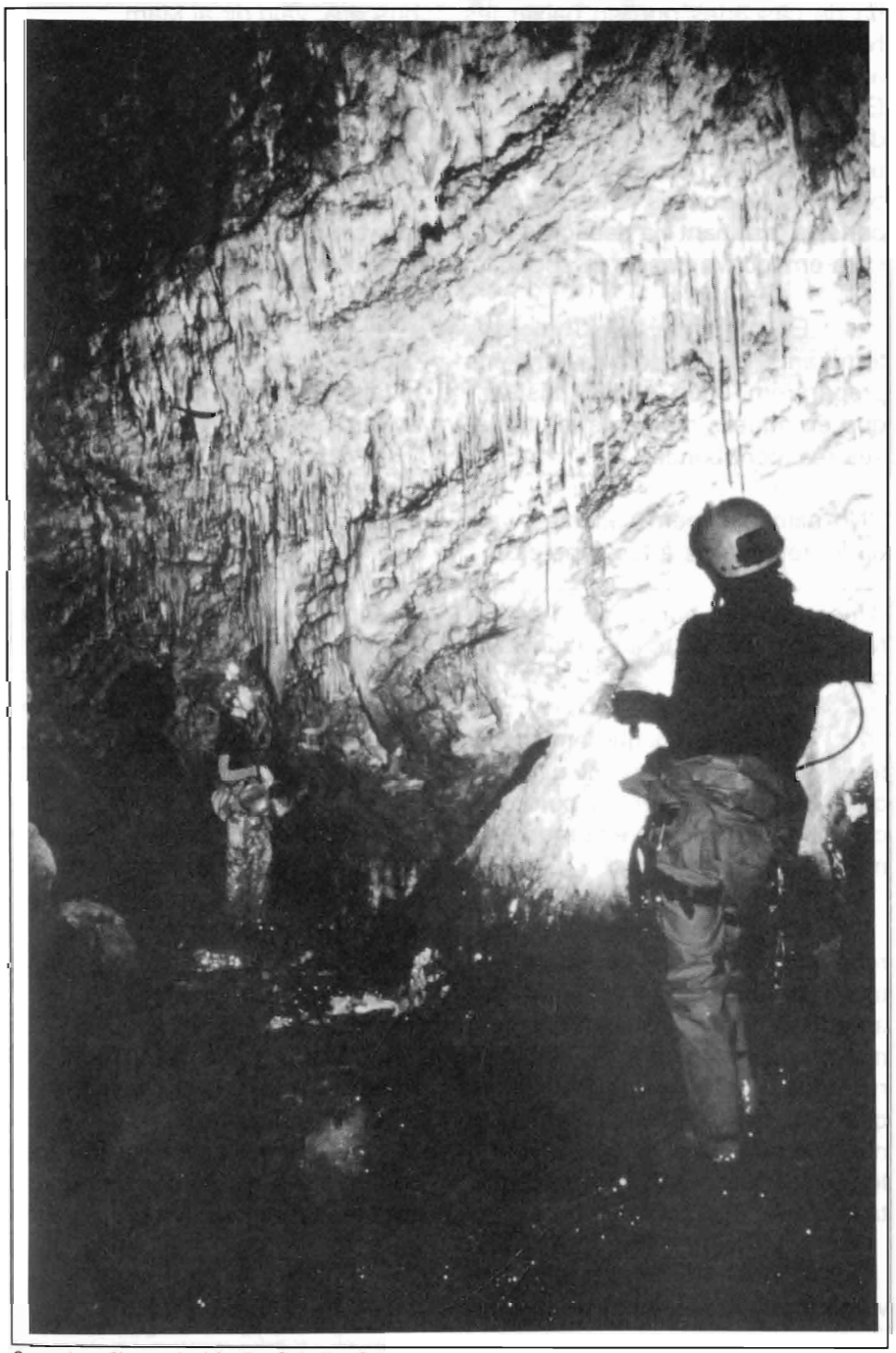
-Va, Mago, esmorza, que hem de preparar el material -digué el Mam.

-Però, on anem? -vaig respondre.

-Val, company, una setmana preparant-ho tot i ara em surts amb aquesta.

No podia ser, havia d'ésser un somni. Però, sens dubte, tot era massa palpable: els objectes i les persones els veia molt precisos i les sensacions eren autèntiques de sobres. Què m'estava passant? Després no recordo res més de l'aventura fins que em trobava caminant enmig d'una rufagada amb el "grifone" posat, carregat com un burro i parlant amb el Vicenç.

-L'última rampa i arribem! -em cridà ell.

Garmaciega. Observant estalactites. Foto: Pere Dot

Al cap d'uns instants ja érem a la impressionant boca de Garmaciega, una cavitat de -825 metres de profunditat. La neu que hi havia donava a la zona un caire de respecte. En adonar-me'n, ja tenia l'arnés posat i estava passant fred al primer fraccionament. El Pere anava instal.lant i el Mam esperava darrere meu.

-Vaja somni, quina passada, davallarem fins a -825 m, tant de bo no em desperti a la meitat i em quedi amb les ganes! -vaig pensar.

Seguírem baixant la vertical, que arriba a -425 m; no estàvem a la via normal, però ens apanyàrem força bé. Després d'uns quants pous, arribàvem a "El Comedor" (-160 m), lloc on trobàrem la via normal. A partir d'aquí, recordo entrar en un divertit meandre format per molts pouets i petits ressalts, molts dels quals es podien fer sense corda. Fou aquí on començàrem a trobar les primeres cascades d'aigua, que, per sort, es podien evitar amb bastanta facilitat.

Després d'unes quatre hores, arribàvem a "La Unión", lloc on empalma amb l'altra entrada de la cavitat "Sumidero Cellagua", d'aquí el nom de "Sistema Garma Ciega-Cellagua". Ens trobàvem a la fi dels pous verticals i començàrem a buscar la continuació per un caos de blocs caiguts. Un cop al camí correcte, no tardàrem a entrar a la "Sala de los Titanes". El nom és prou adient per imaginar-se la sala.

-Vinga, nois! Parem a menjar alguna cosa i a descarburar -digué el Pere.

El Mam va obrir el bidó de menjar i els tres reponguérem forces durant una bona estona.

-Com anem, de temps? -vaig preguntar.

-Perfecte! Si seguim així estarem les vint-i-quatre hores que havíem previst i podrem sortir demà al migdia -digué el Mam.

-De... demà al migdia! Però, que esteu sonats?

-Com, que sonats! Suposo que no voldràs anar més ràpid. A més, tot va sobre l'horari previst: entrar avui al migdia i sortir demà a la mateixa hora -em digué un d'ells.

Per dintre meu acabava de convèncer-me que estava somiant, jo no estic boig per fer aquestes coses. Però com que tot era una aventura irreal, no em podia passar res i vaig decidir no fer cap comentari. En cap moment vaig preguntar als meus companys si ells també estaven somiant, tot era massa captivador i tenia por de despertar-me.

Seguírem descendint per unes pronunciades rampes que de tant en tant ens feien perdre l'equilibri i estavellar el "trasero" a terra. Aquí no hi havia ni gota d'aigua, però vaig veure a la "topo" que més avall trobaríem el riu, cosa que em féu anar més tranquil. Recordo que vàrem trobar una formació que ens féu parar per observar-la. Es tractava d'un macarró penjat del sostre de prop de dos metres d'alçada. Ens quedàrem estranyats que ningú no ho hagués trencat, encara, ja que era molt a prop del camí.

De sobte començàrem a sentir un enèrgic so d'aigua, estàvem arribant al riu. Moments després, ja estàvem bevent aigua i omplint els carburers. Semblava mentida que en aquella profunditat poguessin existir rius amb aquell cabal. La cavitat continuava riu avall, així que ens hi posàrem saltironejant de pedra en pedra i fent algun malabarisme per no mullarnos. Però al cap d'uns moments, arribàrem a un pas on ens miràrem tots tres amb cara de resignació pensant tots el mateix.

-Mala sort, col.legues! Fins demà no m'haig de banyar -digué el Pere amb cara de pena.

-Una retirada a temps és una victòria -recità el Mam tot poètic.

-Què hi farem, nois, jo ja em sento més que s atisfet! -fou la meva opinió.

Érem a -685 metres de profunditat aproximadament, havent transcorregut unes sis hores des de la boca, i el somni que no s'acabava. No ens quedà cap més remei que girar cua i començar a pujar, ja que el corrent d'aigua era excessiu per seguir davallant pel riu. Recordo que anàrem força ràpids tornant a pujar totes aquelles rampes, però ara sí que suaves bastant més que abans. Arribàrem al lloc on havíem menjat i ara ho tornàrem a fer; començàvem a estar bastant cansats i la parada ens fou molt gratificant. Sembla mentida com et reanima un petit àpat i una estona de descans.

Continuàrem pujant fins arribar a l'inici de la vertical. Ara quedava el pitjor, però per altra banda estàvem cada cop més a prop de la superfície. Però, mala sort! La majoria de cascades que en baixar les havíem pogut evitar, ara ens queien al damunt sense poder-te'n escapar. En aquests moments, vaig desitjar despertar-me de cop i trobar-me en un llit calentet i sense passar fred, però tots els somnis tenen les dues parts, la fascinant i la desagradable, i ara em tocava passar la segona.

En arribar a "El Comedor", tornàrem a fer un descans, aquí ens preparàrem unes sopes "instant", que en aquells moments les trobaves realment bones.

-"No alimenta, peró calienta" -vaig dir jo, referint-me a les sopetes.

-Unes quantes hores més i som a fora; això ja ho tenim guanyat! -comentà el Mam.

Un cop ens haguérem acabat totes les sopes i havent dit unes quantes parides -per no perdre el costum-, tornàrem a emprendre la marxa.

Els últims pous es feien gairebé interminables, estàvem rebentats i la temperatura no era molt agradable. Quan restaven uns cent metres, començàrem a sentir la rufagada que feia a la superfície, la qual ens tirava petits floquets de neu. No sabíem si estava nevant a fora o si era el vent que ens precipitava la neu al damunt.

En arribar a la superfície, em vaig cagar en tot. Això no era un somni agradable, era una pu...ada! Eren gairebé les quatre del matí, hi havia un pam de neu i feia vent. Recordo que vaig posar el petate sobre la neu i vaig seure-m'hi, arraulit, agafant el carburer que donava una agradable escalfor al palmell de les mans.

En arribar el Pere i el Mam, començàrem a caminar tots tres en direcció al cotxe. El camí se'ns feia etern però al final, després de setze hores d'haver-lo deixat, el vàrem veure.

-Yeah! Ja hi som!

-Per fi, treu les claus, Mago.

-Treu-me el bidó del petate, que les buscaré -vaig dir al Mam.

-Té. Va, ràpid!

-Tios, que no les trobo.

-Però, nen, em vols dir que se t'hi ha perdut, a sota del coixí, a aquestes hores de la nit -em crida el meu germà.

-Estic buscant les claus... Però, què hi faig, dormint al meu llit? Si jo era a Garmaciega!

-Eres a on? -apaga el llum i posa't a dormir, que tinc son.

Quina canya, quin somni! Llàstima que tot quedi en il.lusió. Però per altra banda, sort que estic aquí calentet i no passant aquell fred inaguantable. Moment després m'adormia tot pensant en aquell fantàstic somni.

Pi pi pi pi... -sonà el despertador. Em vaig llevar per anar a la feina com un dia qualsevol tot recordant la meva aventura, però el meravellós episodi tan sols quedava en ficció, què hi farem!

Moments després d'agafar el cotxe per anar a la feina, vaig mirar al seient del darrere; en veure allò un nou calfred s'apoderà del meu cos... Estava ple de cordes brutes i petates. La mare... No era un somni!

Jordi Vidal (G.E.T.)

LA FUNDACIO DE VILANOVA I LA GELTRU QUAN ?

A.E. TALAIA
BIBLIOTECA
ARXIU

Una antiga reproducció del castell de la Geltrú.

El vell carrer dels Terrissaires. Dibuix de J. Brichfeus

DUES PREGUNTES

Si tots els pobles tenen les seves tradicions i Vilanova i la Geltrú també les tenen, tenim per tant dues preguntes per resoldre. La primera seria: en quina època es van fundar les dues poblacions? I la segona: qui van ésser els seus fundadors? Dues preguntes que són difícils de respondre encertadament.

Però els dos historiadors de Vilanova del segle passat, el Pare Garí per una banda i Josep Coroleu per l'altra, són optimistes i ens aporten les seves investigacions, que creuen encertades per a respondre a les dues preguntes.

Situem-nos ara a la dècada del 1870, que és quan Josep Coroleu va escriure la seva "Història de Villanueva y Geltrú" i així entendrem millor el fragment que hem copiat de la carta que el Dr. J. Pascual, canonge del monestir de Bellpuig de les Avellanes, a les terres de Lleida, adreçà al seu amic el vilanoví D. Fco. Papiol de Padró, sobre les antiguitats de Vilanova i que diu així.

VILANOVA CARTAGINESA ?

"Vilanova pot gloriar-se d'unes restes molt antigues, com són les tres torres que encara conserva prop del mar i que demostren el que va ser en temps antics.

"Quina cosa, si no, són aquelles tres torres que hi ha a prop del mar en un espai tan curt com és el que hi ha en mitja hora de camí? Sens dubte que són molt antigues i

Una antiga reproducció del plànol de la vila de l'any 1500.

amb senyals de ser obra dels Penos o dels Cartaginesos. Una d'elles és a tocar de l'ermita de Sant Gervasi.

"En aquest lloc, Ud. sap millor que jo que en els descobriments que s'han fet al pla de l'ermita, s'hi han trobat sepulcres plens d'ossos i també calaveres, algunes de les quals tenien un clau clavat.

"Aquesta troballa és idèntica a la d'altres llocs de Catalunya on es creu que havien estat habitats pels Fenicis o pels Cartaginesos.

"També d'aquest sector podem parlar de la troballa d'una pedra amb una inscripció romana antiga gravada que diu

EX VOTO
C CLODIUS EMILIANUS

i d'altres més que s'haurien trobat si la ignorància de la gent no les hagués trencat."

Fins aquí la carta del canonge J.Pascual. Aquest canonge, amb les comprovacions fetes, amb els seus pros i contres, situaria la "Cartago Vetus" a Sant Miquel d'Olèrdola, i a Vilanova, a la seva platja, hi situaria el port per on entrarien i sortirien els seus vaixells, vaixells que eren el motor del seu comerç i de la seva expansió comercial.

DARRO o ADARRO

Segons els estudis presentats a la Miscel.lània Penedesenca pels Srs. A. López i X. Fierro, l'any 1988, situen una antiguitat documentada del sector, que data dels segles V-VI aC, basades en unes ceràmiques d'importació localitzades en un sondeig d'exploració fetes al vessant oriental del turó de Sant Gervasi. Aquesta troballa consistí en fragments àtics de vernís negre, decorats amb oves incises i palmetes impreses.

LA VILANOVA POSTMEDIEVAL

Si ens guiem per les concessions fetes pels reis catalans i per les escriptures de les propietats o per les tradicions, resulta que podríem situar la fundació de VILANOVA a cavall dels segles XII-XIII, tal com consta en Reial privilegi concedit a Cubelles i al seu terme a l'any 1232, atorgat pel Rei en Jaume I el Conqueridor i que és el document més antic que s'ha pogut trobar i consultar.

Amb això no aparquem pas la possibilitat que el BARRI DE MAR sigui més antic que la mateixa Vilanova i comptés algunes edificacions, ja abans de l'any 1100. Mirem si no el que ens explica el Pare Garí.

A l'any 1848, a la sínia coneguda com "La Solana", que limitava amb el torrent de la Pastera i amb la platja (ho situaríem on hi ha l'edifici Cossetània, ja que el torrent baixava per l'actual carrer Canàries), van enderrocar una casa amb un pis que era tan antiga que hi van trobar una teula amb la data 1040 gravada pel mateix terrissaire en el moment de fer-la i que segons ens explica el Pare Garí, ell va fruir del goig de tenir-la a les mans.

QUI VAN SER, DONCS, ELS PRIMERS POBLADORS DE VILANOVA?

No és una sinó que en són tres, les tradicions en boca del poble sobre qui van ser els primers vilanovins, però cap de les tres resta escrita enlloc.

La més coneguda ens diu d'uns habitants de la Geltrú que estaven descontents dels senyors del Castell i que per això es van traslladar a l'altra banda del torrent de la Pastera, que ja era del terme de Cubelles. Una altra tradició diu que fou un francès el primer de situar-se a la dreta del torrent, per no voler-se sotmetre a un mal costum feudal d'aquella època i que ens ha fet arribar fins als nostres dies la coneguda com a "cambra del mal ús". I una tercera tradició pretén defensar que la fundació de Vilanova es deu a un senyor que de cognom es deia Vilanova, però tampoc s'ha trobat res escrit que ho confirmi.

LES ANTIGUES QUADRES

El que sí que està provat és l'existència d'algunes quadres habitades, situades en els terrenys que avui ocupa la ciutat de Vilanova i que coneixem com a: Vila-rodona, situada cap al S; Creixell, cap al N on hi ha l'església, la rectoria i on hi havia la primitiva capella romànica de Sant Antoni; Enveja, situada al sector de l'ermita de Sant Joan; Darró o Adarró, al peu del turó de Sant Gervasi i Sa Llacuna, també situada cap al sector de mar.

LA CARTA POBLA

El 27 de juliol de 1274, el rei Jaume I emetia una carta de favor a tots els homes que anessin a poblar el lloc de Vilanova, en terme de Cubelles i a prop de la Geltrú.

Finalment, la Carta Pobla del rei en Jaume I, datada a l'any 1278, certificant que al terme de Cubelles, entre altres hi ha el lloc de VILANOVA.

FUNDACIO DE LA GELTRU

Els habitants de la Geltrú van tenir un plet molt sonat amb els de Vilanova els anys 1632-1633, sobre la propietat del barri del Palmerar, el qual tots es feien seu, i deien que ja era poblat al segle II, que era dins la seva parròquia i a les quals cases feia 1500 anys més o menys que el seu rector hi administrava els sagraments. Si això fos veritat, no hi hauria dubte que la Geltrú seria d'origen romà o cartaginès.

La fundació del Castell de la Geltrú i del poble al seu redós es perd en el silenci dels monuments antics i en la incertesa de les tradicions.

Els que fixen la seva fundació a cavall dels segles X-XI, aporten unes dades força fiables. Es creu que després que Carlemany distribuís el govern de Catalunya, l'any 798, instituint Comtes, Vescomtes i Marmessors, es va fundar aquest Castell. Es continua ignorant a qui va tocar aquest terreny i qui el va edificar, perquè si a l'any 1260 era del noble Guillem de Manresa, molts anys abans era propietat del bisbe de Barcelona, com consta a l'arxiu episcopal per un plet del 13 de novembre de 1221 contra Galceran de Ribes, que el posseïa en "feu", junt amb el de Ribes i el de Sitges, pel motiu que no volia pagar la meitat de les rendes que treia del Castell, tal com li pertocava.

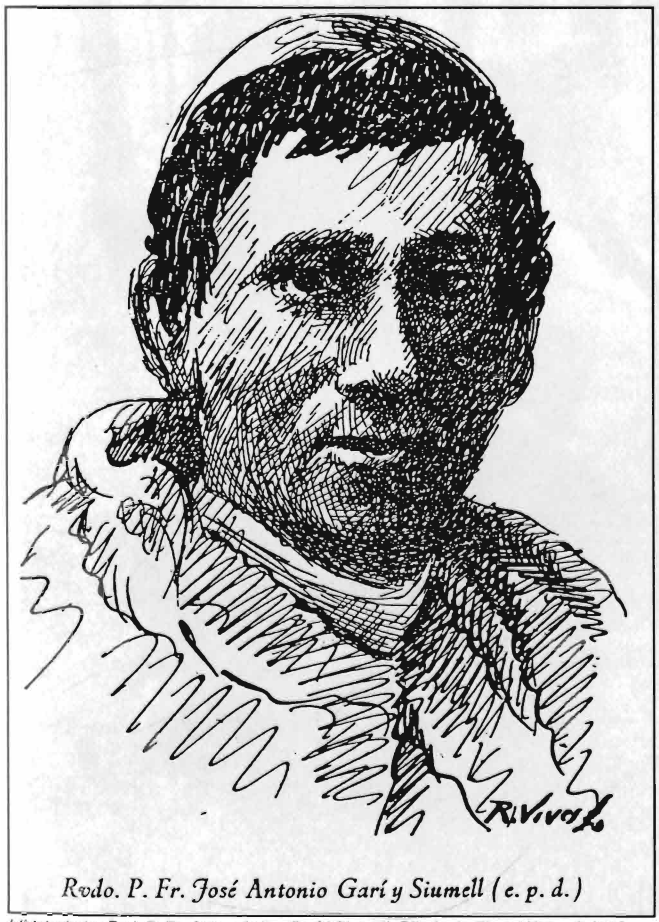
ALTRES DATES SIGNIFICATIVES I CRONOLOGIQUES EN LA FUNDACIO DE VILANOVA I LA GELTRU

Al fet important de la consecució de la Carta Pobla, l'any 1274, s'hi han d'afegir altres dates també importants, tant anteriors com posteriors, en què ens foren concedits privilegis reials que serien fonamentals per al futur de Vilanova i la Geltrú i que tot seguit detallem.

Any 1251: els pobladors del terme de Cubelles, aconseguien el dret a celebrar mercat el dilluns de cada setmana. (I Vilanova ho era, d'aquest terme).

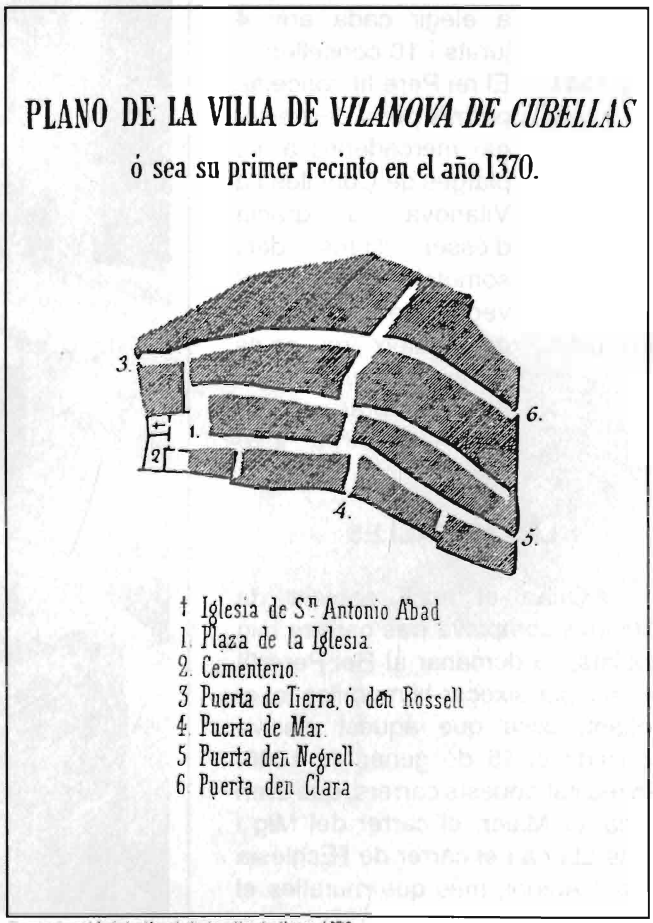
Any 1257: aquests habitants eren eximits per dos anys de tota mena de serveis i exaccions reials.

Any 1259: el rei en Jaume I orde-

Rvdo. P. Fr. José Antonio Garí y Siumell (e. p. d.)

L'historiador Rvd. P. Fr. Josep Anton Garí i Siumell. Dibuix de Ricard Vives Sabaté

Reproducció del plànol de la vila de l'any 1370.

nava als veïns del terme de Cubelles d'acudir en defensa del Castell de la Geltrú i del senyor Ramon de Manresa.

Any 1260: Guillem de Manresa fundava a la Geltrú un benifet i un hospital per a peregrins que va subsistir fins a l'any 1691.

Any 1274: la Carta Pobla de Jaume I el Conqueridor.

Any 1283: el rei Pere II disposava que un home de Vilanova assistís a repartiment de les contribucions que es fessin al Castell de Cubelles.

Any 1287: Alfons II feia que els homes de Cubelles i Vilanova només depenguessin del batlle reial de Barcelona.

Any 1308: Jaume II va lliurar els vilanovins del servei de quintes i altres prestacions.

Any 1335: Alfons III va crear el Consell de la Universitat o Comú de Cubelles i Vilanova, facultant els seus veïns per a elegir cada any 4 jurats i 10 consellers.

Any 1341: El rei Pere III concedia permís per a descarregar mercaderies a les platges de Cubelles i a Vilanova la gràcia d'ésser lliures dels sometents que alcés el veguer de Vilafranca.

Any 1358: pel mateix rei se'ns concedia l'autorització per a celebrar un mercat setmanal a Vilanova.

LES MURALLES

Quan el nucli naixent de Vilanova comptava tres carrers mig poblats, va demanar al Rei Pere III permís per aixecar-hi muralles tot al voltant, cosa que aquest els va concedir el 15 de gener de 1366. En realitat aquests carrers, que eren el carrer Major, el carrer del Mig i de la LLuna i el carrer de l'Església i Sant Antoni, més que muralles el que necessitaven era tancar-los a les puntes i fer-hi portals, ja que els darreres de les cases ja feien de muralla.

Mentrestant la Geltrú, pel seu compte, feia el mateix i fortificava totes les entrades al nucli urbà seguint el costum d'aquella època. Aquest nucli el formarien els carrers de: les Roques, d'Arengaders, de Ravalet, de Bonaire i de l'Església, a més dels carrers travessers que hi havia.

Finalment, però, cap a mitjan segle XV les dues comunitats, que tenien moltes coses en comú, van decidir de fortificar-se també en comú i quedaren unides interiorment, aixecant dos portals, un al N de la plaça LLarga, que en deien d'en Plana, i un a l'altra punta al S, que en deien d'en Gassó. Tot això són aspectes de la història de Vilanova i la Geltrú que, sense ser del tot desconeguts, no deixen d'estar un xic oblidats enmig de l'allau i la competència que avui dia hi ha al mercat de la informació i del lleure.

Joan Lluís Sivill i V.

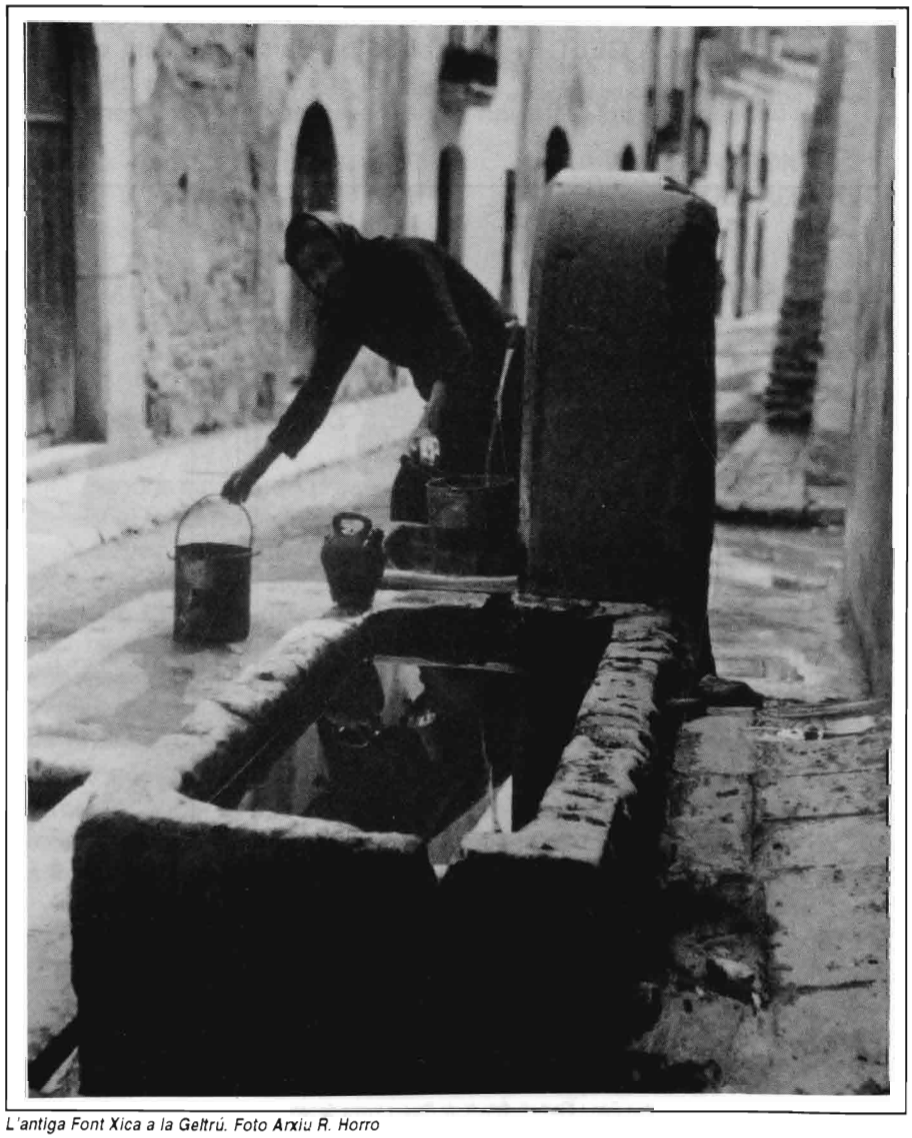
Bibliografia:

Descripción e Història de la Villa de Villanueva i Geltrú, Fr. Josep Anton Garí i Siumell
Impreso por Leandro Creus, 1860.

Història de Villanueva y Geltrú, José Coroleu, Editada el 1878-1879 Vilanova i la Geltrú

Imatges de la Ciutat i de la Comarca, Edició Facsímil 1987 A. Virella i Bloda.

Miscel·lània Penedesenca 1988, A.Lopez i Mullor i X. Fierro i Macia.

L'antiga Font Xica a la Geltrú. Foto Arxiu R. Horro

Les Marxes d'Orientació

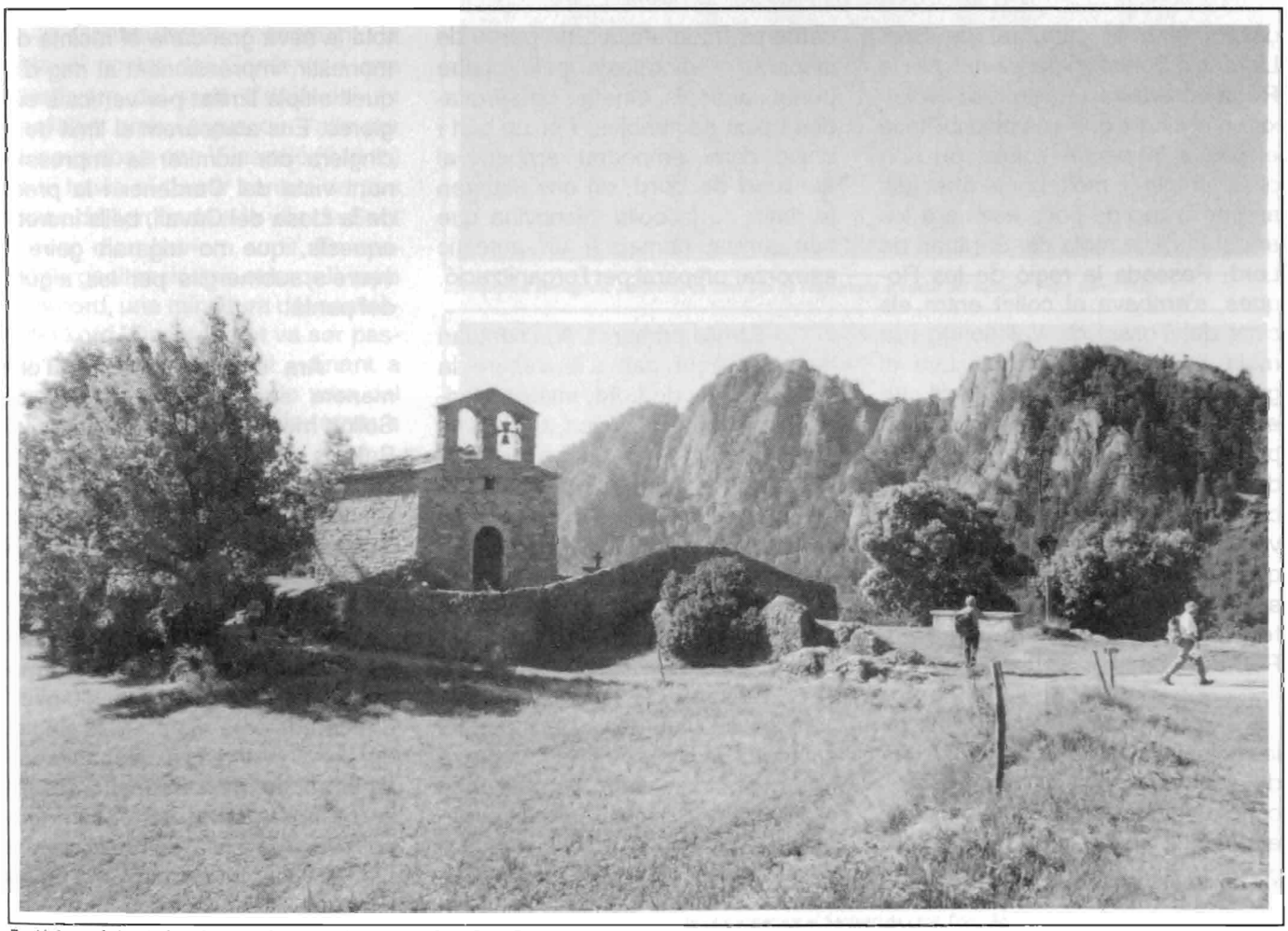
XIII EXCURSIO I APLEC dels excursionistes Veterans de Catalunya

El passat 5 de juny i organitzat pel C.E. de Terrassa, es va celebrar a Sant Llorenç de Morunys, a la Vall de Lord, la XIII Excursió i Aplec dels excursionistes Veterans de Catalunya, abans anomenada Marxa i que ha canviat de nom recentment perquè, segons sembla, aquesta nova definició s'ajusta més a les característiques i a la realitat d'aquesta activitat.

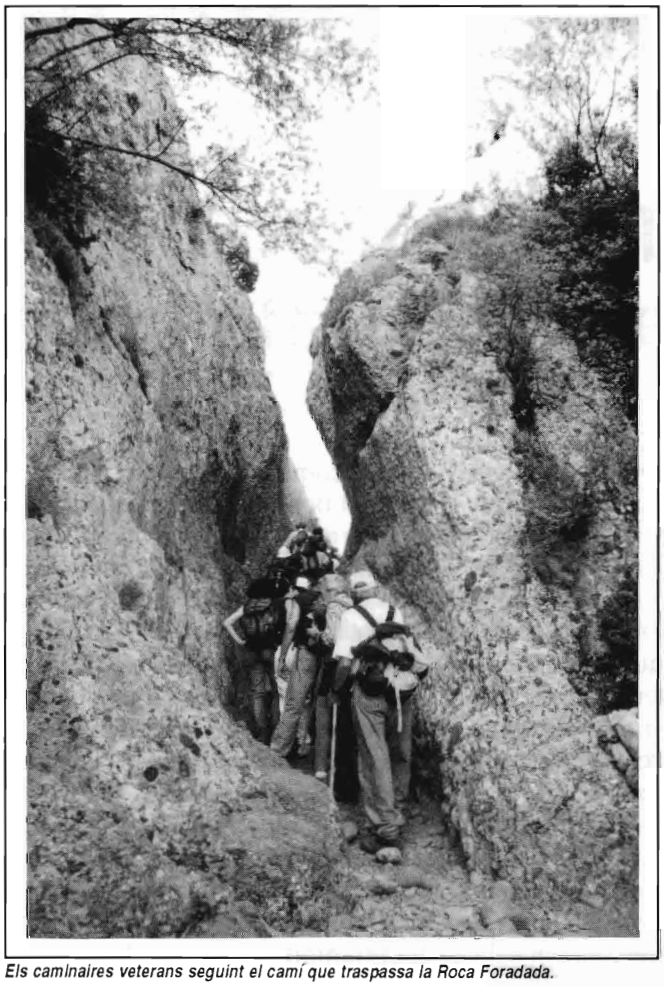
La Talaia, que pot presumir d'un bon estol de veterans, hi va participar aquesta vegada amb 13 equips que sumaven un total de 31 excursionistes participants, més algún soci jove, no veterà, que es va voler afegir a la caminada i alguns altres que ho feren de turista sense moure's de Sant Llorenç.

El dia fou esplèndid i el recorregut de l'excursió que ens havien preparat els amics terrassencs ens va fer conèixer uns indrets extraordinàriament pintorescos. Se sortia del mateix Sant Llorenç de Morunys, bonica vila del Solsonès situada a 925 m alt, nucli d'estiueig, el mes habitat de la comarca i capital de la Vall de Lord. Situada al nord de la comarca del Solsonès, la Vall de Lord, que forma una autèntica subcomarca, comprèn geogràficament bona part de les capçaleres del Cardener i de l'aigua de Llinars. Envoltada per les serres del Port de Comte i del Verd, frontereja per llevant amb el curs de l'aigua de Llinars i al sud ens ofereix l'esplèndida visió dels esfereïdors cingles de la serra de Busa, topants ja recorreguts en una no molt llunyana Marxa de Regularitat.

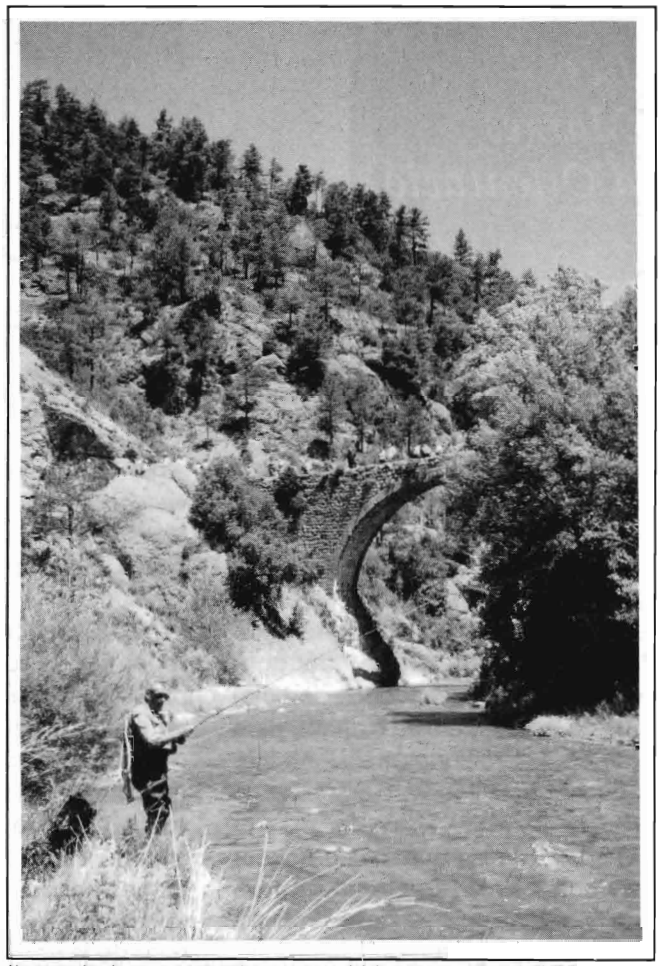
A la mitja hora de sortir passàvem per davant l'**església romànica de Sant Serni del Grau o de Vilamantells**, edifici del segle XI d'una sola nau. Poc després enlla-

Església romànica de Sant Serni del Grau o de Vilamantells. Foto: Rosa Farriol

Els caminaires veterans seguint el camí que traspassa la Roca Foradada. Foto: Rosa Farriol

Un pescador de canya contemplat per un seguici de veterans al Pont de Vall-llonga sobre el riu Cardener. Foto: Rosa Farriol

çàvem amb el camí ral de Sant Llorenç a Solsona i passàvem per la **Roca Foradada**, una curiosa esclet-xa en el cingle que ens possibilitava el pas a la banda soleia, on una pista ampla i molt bona ens feia arribar al cap de poca estona a les envistes de la mola del Santuari de Lord. Passada la regió de les Roques, s'arribava al collet entre els cims del Tossal de Vall-llonga i la mola de Lord. Ara començava el grau de Sant Llorenç o de Lord que ens portava per un bonic camí empedrat, seguint el Via Crucis, fins a dalt la mola per la cara nord. A mig camí, un petit mirador ens convidava a aturar-nos per admirar a cor què vols l'esplèndida panoràmica sobre el riu Cardener, Busa, Bastets, serra d'Ensija, serra del Verd, Port del Comte.

I arribàvem finalment dalt de la mola, a 1180 m alt, màxima fita del nostre recorregut, on un vell canó de bronze que, segons es diu, els carlins hissaren a pes de braços, ens dóna la benvinguda. Les càmeres fotogràfiques no paren de disparar. Panoràmica pels quatre punts cardinals. Onatge de serralades i pics admirables. Per un curt i bonic camí empedrat arribem al **santuari de Lord**, on ens esperen la resta de la colla vilanovina que han arribat primers i un autèntic esmorzar preparat per l'organització.

Ermita primer (s. X) i santuari després, aquí dalt s'hi venera la Mare de Déu de Lord, imatge mariana de factura romànica, segons es conta trobada per un bover l'any 970, i sortosament salvada el 1936 La primera notícia de l'existència del santuari es troba documentada en un escrit del segle X en què el comte Ermengol I d'Urgell procedeix a la venda de la muntanya de Lord.

Després de l'esmorzar i havent visitat les dependències del santuari, on per cert s'hi celebrava una missa concelebrada amb més capellans que fidels, l'itinerari continuava en descens pel vessant sud-est. Ara podíem albirar de lluny en tota la seva grandària el recinte del monestir, impressionant al mig d'aquell altiplà limitat per verticals cingleres. Ens atansàrem al límit de la cinglera per admirar la impressionant vista del Cardener i la presa de la Llosa del Cavall, bells indrets, aquests, que no trigaran gaire a veure's submergits per les aigües del pantà.

Ara el camí discorre d'una manera sorprenent pel Grau de Sollort mentre ens deixa admirar les Balmes del Berger, suspeses a l'estimball i els plàcids prats de Les Cases i les afraus del Cardener. Busa i Bastets queden també al nostre abast visual.

Arribem al tercer control que és a Can Sollort (possible deformació del llatí "sota Lord"), a 900 m alt, arrecerada sota mateix dels cingles de Lord, una masia deshabitada i amb l'interior molt enrunat. Passada la masia i la seva era, el camí ens portava a la pista de Vall-llonga a La Torruella. I continuàvem baixant

seguint els relleixos del grau fins arribar a l'engorjat del riu Cardener. Aquí el camí s'unia al GR-7-1 que va des de Sant Llorenç de Morunys fins a Solsona, seguint el riu Cardener, indrets que ja coneixíem de quan férem la travessa de Fredes a La Pica d'Estats.

Moments després passàvem pel Pont de les Cases (730 m), pont romànic sobre el Cardener, del segle XI per uns i visigòtic del segle XV per altres. Romànic o gòtic, el cert és que té una llargada de 31 m i 8 d'alçada, amb dos arcs desiguals de mig punt. Sense travessar-lo, seguírem el riu Cardener amb un pendent suau entre roures, pi roig i boixos. I del Pont de les Cases arribaríem, una mitja hora després, al bonic pont romànic de Vall-llonga (750 m), construcció del segle XI-XII, d'un sol arc de mig punt, pont que serà traslladat en un altre indret per tal de salvar-lo de les aigües del pantà. Al pont de Vall-llonga ens esperaven els de l'organització amb uns oportuns refrescos que van ser molt agraïts, ja que la calor es deixava sentir fortament en aquella hora.

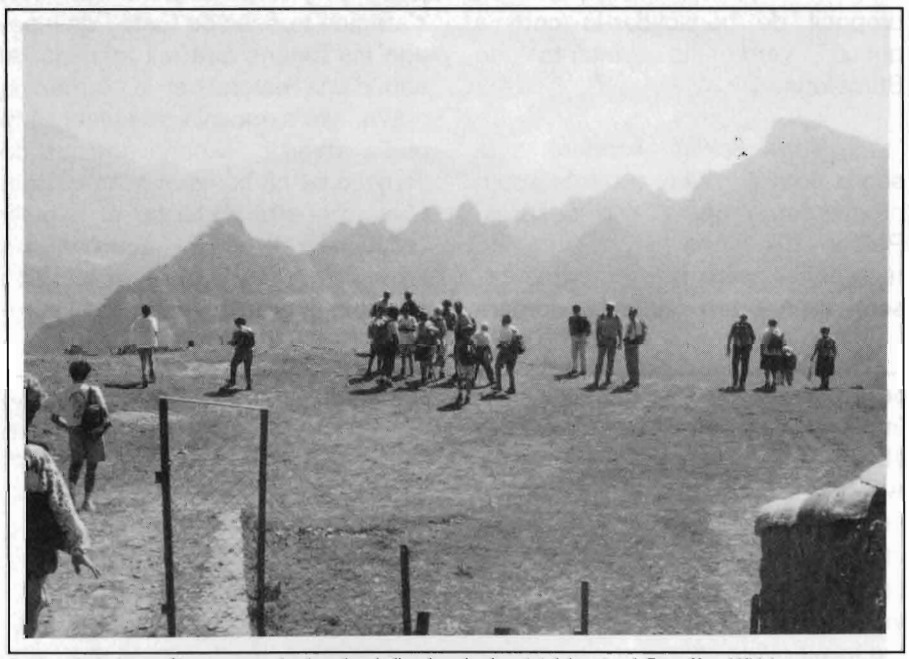
Continuàvem resseguint la pista al costat del Cardener i ens apartàvem del punt d'unió del riu Cardener amb l'aigua de Valls per apropar-nos a can Vilassaló (840 m) on hi havia el darrer control de pas abans de l'arribada a la vila de Sant Llorenç d'on havíem sortit. En arribar l'organització ens obsequià amb un record, una miniatura del santuari del Lord. Després, tot va ser passar l'estona descansant i dinant a l'ombra d'una plaça o a la vora del riu fins que es féu hora de tornar a Vilanova.

Com a dades generals, s'hi apuntaren 179 equips que feien un total de 409 veterans, 70 dels quals pertanyien a la UEC que se'n va dur el premi per ser l'entitat més participativa. Com a curiositat cal assenyalar que la persona de més edat fou un home de 87 anys i una dona de 78. El més jove veterà inscrit feia tres dies que havia complert els 40.

Blanca

Endrapant l'esmorzar a la pineda al costat del santuari de Lord. Foto: Manel Vidal

Contemplant el magnífic panorama de cims des de l'esplanada al costat del santuari. Foto: Manel Vidal

La corrua de caminaires veterans deixant endarrera el Santuari de Lord. Foto: Rosa Farriol

EL MECANISME DELS INCENDIS

Es evident que des d'aquestes pàgines, quan parlem del foc, ens volem referir als incendis forestals, sobretot després de les darreres cremades i molt concretament -i per nosaltres el més important- el que ha afectat el massís del Garraf, desmantellant el propòsit de consolidar-lo com a pulmó verd als voltants de Barcelona.

Però voldria escriure avui sobre com s'inicien els focs, com progressen i què passa després. Potser els més joves no ho recordareu, però a les nostres cases, quan érem criatures, teníem allò que se'n deia "cuina econòmica". S'encenia agafant una teia, que era una estella de l'ànima d'un tronc de conífera molt resinosa, s'encenia un llumí i se l'aplicava a la punta i al cap d'un moment s'hi feia una gran flama, es depositava al fons del fogó, es posava alguna teia més, s'afegien trossos de fusta i es tapaven els fogons amb els cèrcols. Al cap d'una estona, si la xemeneia tirava, allò s'encenia de valent i s'hi podia afegir o tascons gruixuts de llenya o bé carbó tipus hulla o lignit. Llavors ja s'hi podia posar a bullir l'olla. Però tot sovint, quan allò no tirava, s'havia d'agafar un ventall i per sota la graella ventar fort i introduir aire a la combustió. Les barbacoes actuals també serveixen d'exemple.

Després d'aquest llarg preàmbul, començareu a adonar-vos del fonament i de la similitud amb el mecanisme dels incendis forestals. La combustió és una oxidació energètica i molt ràpida d'un compost que allibera molta energia, que es manifesta en forma de calor i de llum. Necessitarem, doncs, un combustible ric en l'energia que té retinguda als enllaços químics de les seves mol.lècules i un comburent que aporti oxigen suficient perquè es puguin fraccionar les mol.lècules

El dantesc espectacle d'un incendi al nostre Garraf. Foto: Jordi Martí

També al Penedès els incendis malmeten el nostre paisatge. Foto: Miquel Galmes

i alliberar aquesta energia.

En el bosc és fàcil trobar aquests dos elements, puix els troncs secs, el sotabosc o les restes de les estassades nodreixen els incendis amb substàncies com la lignina, la cel.lulosa o altres resines que constitueixen la matèria prima per a la combustió. L'aportació d'oxigen la compleix l'aire, i no sols agitat per un ventall com us explicava abans parlant del foc de la cuina, sinó amb una bona ventada. Recordeu que durant l'incendi del Garraf els vents llindaven els 80 km/h.

Però no n'hi ha prou amb vent i amb llenya perquè es produeixi l'encesa. Això sí, es donen les condicions idònies. Només cal que hi aportem el tercer element: una font de calor. La combustió no s'inicia si no afegim energia supletòria suficient per elevar la temperatura fins al punt de reacció, és a dir, s'ha d'escalfar la llenya fins que aquesta generi els gasos inflamables i s'encenguin en presència d'aire. Recordeu l'exemple que hem posat abans: apliquem un llumí (font de calor) a la teia (combustible) en presència de l'aire-oxigen (comburent).

Hi ha altres condicionants que intervenen també en els incendis, per exemple: si apliquem un llumí a un tronc gruixut només li farem pessigolles, però, en canvi, si ho fem a la mateixa massa en forma de fullaraca de pi, la calor del llumí té suficient capacitat per fer reaccionar la pinassa i inflamar-se amb relativa facilitat. Es a dir, la velocitat de reacció i la superfície i forma que ofereixen els materials que componen la reacció són directament proporcionals. O sia que l'incendi forestal comença així. Potser una burilla llançada negligentment des d'un vehicle, o una carbonissa encesa procedent del tub d'escapament d'una moto, o la brasa d'un foc mal apagat després d'una costellada, emportada volant damunt d'un herbassar ressec de no ploure i ajudat per una ventada inoportuna porta al punt d'ignició aquell bri d'herba, que un cop inflamat manté de forma indefinida la temperatura de reacció, segueix el sotabosc, que augmenta la temperatura fins a cremar troncs i capçades i no cal dir que fins i tot el bosc sencer si abans no hi hem posat remei.

Encara hi ha més condicionants que dificulten o afavoreixen aquests tipus d'incendis. Quan el bosc és molt espès vol dir que hi ha més material combustible, però també és veritat que la ventilació és pitjor i a més la humitat és més alta, cosa que no beneficia la combustió. Recordeu que la gran majoria dels incendis tenen lloc en màquies i pinedes, esclarissades i eixutes, mentre que poques vegades veiem cremar un bosc caducifoli on la humitat és quasi constant. Com més quantitat d'aigua pitjor combustió, puix aquí es compleix aquell principi de física que si a un combustible humit hi apliquem una font de calor, l'aigua que conté s'evapora en ele-

var-se la temperatura, produint-se una absorció de calor i alhora un descens de temperatura del combustible a causa de l'evaporació. I si no, proveu d'encendre foc a la llar del Refugi quan la llenya és mullada o els troncs són verds.

Seguint amb els condicionants dels incendis, és obvi que el vent, la direcció d'aquest i la seva força caracteritzaran el desenvolupament del foc, ensems amb l'orografia del terreny o l'època de l'any en què es produeix. Cal, doncs, que no ens preocupem de les qüestions inevitables com són el vent o l'orografia i ni tan sols que hi hagi llenya combustible enmig del bosc -això sí, caldria que estiguessin molt més nets-, i en tot cas hem d'impedir que proliferin aquestes aportacions calorífiques que produeixen la ignició del bosc en forma de brasa, llumí, burilla o rostoll encès.

Si més no, la culpabilitat d'aquests desastres periòdics que ens deixen sense massa forestal sempre recau en l'home. Tot i que l'espècie humana ha après a domesticar el foc, tot sovint se li escapa de les mans, i de forma ben palpable es demostra que a la nostra regió mediterrània la lluita contra el foc i els seus efectes ha esdevingut una resposta biològica a l'incendi dels boscos. Així, les diferents comunitats ens hem anat adaptant al fenomen del foc i a conviure-hi, i sobretot l'home ho ha fet de forma ràpida (modificació del paisatge, estassades, conreus, crema intencionada, etc.), però la comunitat vegetal ha trigat molts anys en aquesta adaptació. I la regió mediterrània sempre ha estat un lloc idoni per als incendis, per la qual cosa moltes espècies vegetals han après que en el seu desenvolupament també hi compta el foc.

Als llocs on el foc no hi compta, pel seu clima humit o per la seva situació geogràfica, les espècies no han creat totes les defenses necessàries i el foc -si es produeix- les destrueix i aquí s'acaba tot. Aquí a casa nostra, a la comarca i a les comarques properes, a les poques setmanes que un incendi ha arrasat un indret comencen a sortir brots verds d'aquelles plantes que han salvat les seves arrels, com ara el bruc, el coscó o l'alzina; altres espècies han escampat les seves llavors i acaben germinant. Algunes d'aquestes llavors, com la de les estepes (cistus), un cop mortes les plantes-mare, proliferen havent resistit el foc i a més sense trobar competència. Es a dir, s'ha convertit en una planta piròfita, que s'aprofita de la vulnerabilitat al foc d'altres plantes veïnes i envaeix els terrenys llindants i els colonitza. Un bon exemple de piròfits són els coneguts pins blancs *(pinus halepensis)*, que durant l'incendi, o per la convecció de les flames o per l'explosió de la seva resina, envia pinyes enceses per tot arreu, que alhora escampen llavors cada vegada més lluny. Bon exemple d'això el tenim en veure com els pins han colonitzat les feixes abandonades on abans els pagesos havien plantat ceps i ara s'han fet boscos, o millor dit, pinedes afavorides pels incendis. Ho podreu comprovar, això, si teniu ocasió, després d'un incendi forestal a la nostra comarca: segurament quedaran al descobert els marges de pedra que configuren les feixes i que aparentment allò era un bonic bosc on fins i tot s'hi feien rovellons.

Podríem seguir escrivint molta estona sobre els incendis forestals, els seus efectes i les conseqüències que se'n deriven. Però també cal desdramatitzar la cosa, puix tenim moltíssima més massa forestal ara que no pas al principi de segle. Val més que ens dediquem a auto-educar-nos en respectar el bosc i saber en cada moment què li convé al medi natural.

Josep Blanes

El port de Vilanova és un bon lloc per als hidroavions que agafen aigua per la lluita contra els incendis. Foto: Jordi Martí

Vida i miracles d'uns senderistes empedreïts

DE L'ANOIA AL BAIX CINCA
SANT PERE SACARRERA-SANT JOAN DE MEDIONA-LA LLACUNA

6ª etapa: SANT PERE SACARRERA (FONT DEL BOSC)-SANT JOAN DE MEDIONA-CASTELL DE VILADEMAGER-LA LLACUNA (14,600 KM); 85 participants; 10 abril 1994

Després d'aquella esllomada solemne de la integral a Montserrat els nostres caminaires ja troben que ara tot és bufar i fer ampolles i estan més engrescats que mai en seguir la llarga ruta cap al Baix Cinca. Així avui som 85 els participants a la travessa que des de Sant Pere Sacarrera ens ha de portar a La Llacuna. Com aquell qui diu, això ja és al tombar de casa nostra.

A dos quarts de vuit del matí embarquem amb dos autocars camí de la urbanització de Can Maristany-Font del Bosc, prop de Sant Pere Sacarrera, que és on començarà de fet la caminada un cop hàgim esmorzat al bar de la mateixa urbanització. A les nou en punt, i ja disposats a l'atac, es presenta en solitari l'Oriol Ventosa que havia fet tard a l'hora de marxar. Avui comptem a més amb la dilatada i tan esperada presència de l'amic Joan Sivill, ja totalment recuperat després de l'accident que va tenir fa uns mesos venint del Montarto.

Ens posem a caminar a sota d'un minso plogim que aviat, però, haurà parat. Justet uns moments per espantar-nos i prou. En el nostre recorregut d'avui farem una petita incursió a les terres més septentrionals de l'Alt Penedès i abans del comiat definitiu visitarem encara la comarca de l'Anoia. De moment desfem el camí de la darrera etapa fins arribar en una cruïlla a les envistes de l'arruïnat caseriu de **Can Marimon** (493 m), i ja un cop aquí i retrobat el GR-7-1, estrenarem etapa tot pujant lleugerament en direcció a Can Bolet. Abans, però, passarem a prop de les ruïnes de can Pagès i planegerem en direcció nord, aigües amunt pel vessant esquerre d'un fondal espessament atapeït de pins. Arribem al llit del fondal i seguim pel vessant oposat. Fa estona que ha deixat de ploviscar i ara hi ha una bonica claror boirosa entre el bosc. Poca estona després, i dintre del bosc, veiem unes curioses pedres amuntegades que formen llargues filades, i l'Agustí ens fa pensar en una similitud amb Carnac, a la Bretanya francesa!

La pujada gairebé ni s'ha notat i quan ens adonem ja som davant de **can Bolet** (575 m). Un arbre magnífic, que després identifiquem com un lladoner, ombreja el camí i part de les edificacions. De lluny veiem la serralada de Montserrat. Uns paratges deliciosos amb aquesta claror i època de l'any que som! Vora de can Bolet hi ha un primer reagrupament.

Prosseguim l'itinerari. Ara arribem en un coll on conflueixen sis camins i nosaltres ens decantem cap al que baixa per la vall de la Taulera i ens endinsarem tot seguit en l'**altiplà de les Esplanes**, després d'haver creuat l'escorrentiu d'aigües de la dita vall. I uns minuts després ja començarem a davallar, ara bastant fortament, per un senderol una mica perdedor i molt erosionat cap al proper poble de **Sant Joan de Mediona**, que ja veiem a tocar.

Arribats a la carretera de la Llacuna a Sant Pere Sacarrera, el GR segueix per la carretera en direcció a la Llacuna, però nosaltres fem un segon reagrupament en una extensa plaça molt nova i arranjada, dita dels Països Catalans.

Un cop reposats, la marxa continua. Creuem primerament la

Arribant a les envistes de Can Marimon, en el punt on retrobàvem el GR-7-1. Foto: Blanca Forgas

Un reagrupament i descans davant del deshabitat mas Cunill. Foto: Blanca Forgas

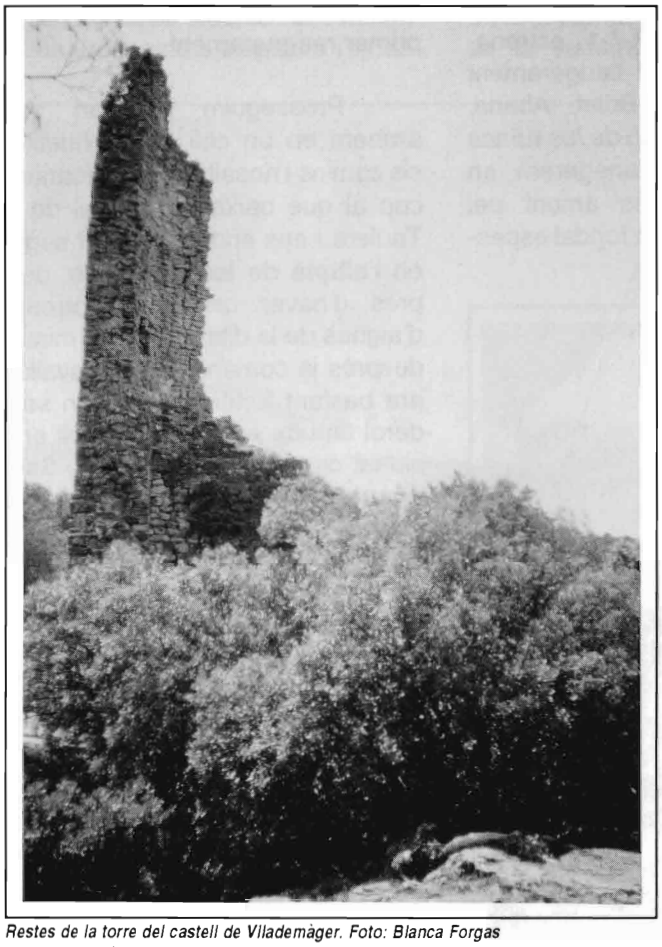
riera de Mediona i comencem a enfilar-nos pels vessants de la **serra de Puigfred**. Tot pujant i assaborint el verd paisatge dels prats propers, ens anem acostant al mas de Solé (570 m), dedicat a la cria de cavalls, un mas superb. Es veuen altres caserius propers, el de Puigfred i el mas d'Agullons. La panoràmica és esplèndida, sobresortint Montserrat i la mola de Sant Llorenç del Munt.

Més endavant, sense deixar de pujar i havent travessat un collet, sortim del terme municipal de Mediona (Alt Penedès) i entrem en el de La Llacuna (Anoia), arribant, escassos minuts després, al davant del **mas Cunill** (675 m), on fem un nou reagrupament.

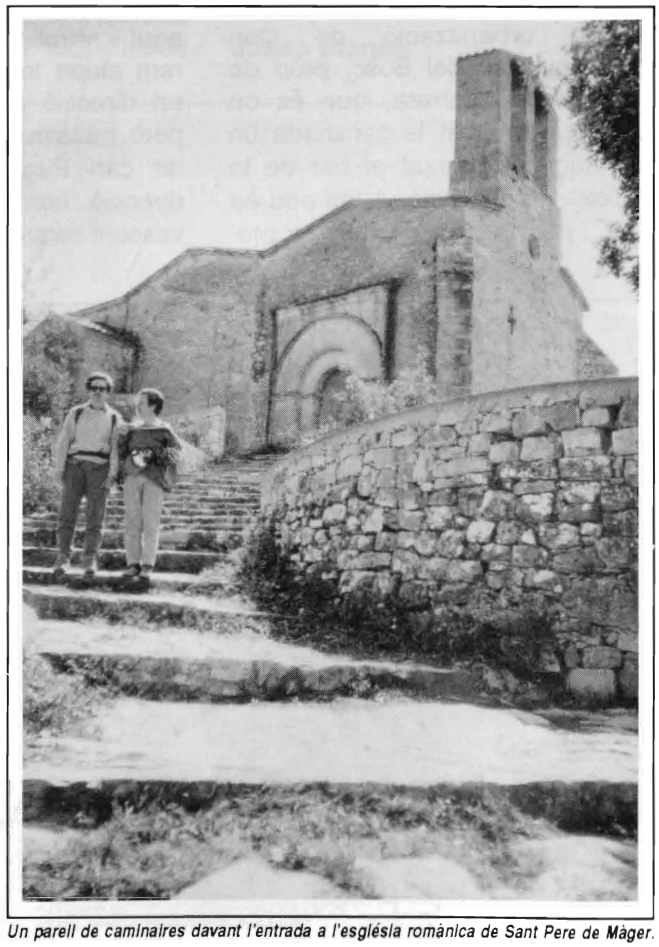
Continuem la marxa per un pintoresc camí ple d'atzavares que planeja entremig de camps. A l'esquerra se'ns obre l'àmplia vall del torrent de Puig Cogul. Aquesta vall, tancada per la serra de Puigfred, la Plana de les Llombardes i la Teula de Font-rubí, culmina en el coll de la Barraca. Ara ens enfilem per un corriolet amb fort pendent però que compensa sobradament per la panoràmica que ofereix: Montserrat, Sant Llorenç i al fons el Montseny. I el mar...

Acabat el corriol, el camí segueix la carena de la serra de Puigfred, en el petit **coll de la Coma** (805 m), maxima alçada del recorregut d'avui. I en aquest punt, deixarem el GR que se'n va en direcció a la serra dels Esgavellats, per seguir el camí que baixa pel fondal que ens portarà al **castell de Vilademàger**, un conjunt monumental format per les restes del castell i l'**església de Sant Pere de Màger**.

Aquí és el campi qui pugui. Uns baixen directament a dinar a La

Restes de la torre del castell de Vilademàger. Foto: Blanca Forgas

Un parell de caminaires davant l'entrada a l'església romànica de Sant Pere de Màger. Foto: Blanca Forgas

El darrer grup de caminaires a punt d'entrar al poble de La Llacuna. Foto: Blanca Forgas

Llacuna i un grupet reduït ens quedem a dinar arrecerats a Can Marquet, que gentilment ens ofereixen el pati i unes taules. Abans però hem fet una visita a l'església de Sant Pere de Màger. Feia anys que no hi havíem estat i ara diem, tant de bo no hi haguéssim entrat aquell dia! Una restauració feta amb tant de mal gust -és la nostra opinió- que més valdria que no l'haguessin feta.

Francament, en entrar al recinte sembla que entris a les dutxes d'una piscina, amb uns petits murs bastis de rajoleta blava o beig que encara no sabem ara quina finalitat tenen. Com és que permeten fer aquestes desgràcies en el nostre patrimoni artístic. Perquè el conjunt de Vilademàger era abans una meravella! Bo i resumint: una gran decepció!

En acabat de dinar ens arribem xino-xano al poble de La Llacuna on retrobem la resta de la colla i tots junts emprenem el retorn a Vilanova.

I quina no seria la nostra sorpresa en arribar a la plaça de l'Estació de Vilanova i veure el Ramon Casas i el Rogeli baixant d'un cotxe particular quan en teoria havia de baixar en autocar com nosaltres, i més essent com era responsable d'un dels dos vehicles! Què havia passat? Doncs, ni més ni manco (com diuen els mallorquins) que ens els havíem deixats. Els seus companys de viatge havien cregut que era a l'altre autocar en no veure'l allà al seu lloc i van tocar el dos tan amples. No creiem que faci falta molta imaginació per suposar com es va posar el Casas quan ens va tenir al davant, i amb tota la raó, el noi! Sort que el Ramon és generós i comprensiu i el seu emprenyament li va passar aviat.

I és que aquesta gent dels GR ja feia molt de temps que no en feien una de sonada. I ara, recordant les nostres aventures per aquests mons de Déu del GR, ens ve a la memòria que també era un diumenge d'abril quan a l'amic Casas li va caure el Walki-Talki al riu Cardener... Haurem de començar a pensar en l'existència d'un tipus de virus GR-ístic...?

Blanca

UTILITZEU ELS SERVEIS I PRODUCTES QUE US OFEREIXEN ELS NOSTRES ANUNCIANTS!

Secció de senders

Vida i miracles d'uns senderistes empedreïts

DE L'ANOIA AL BAIX CINCA

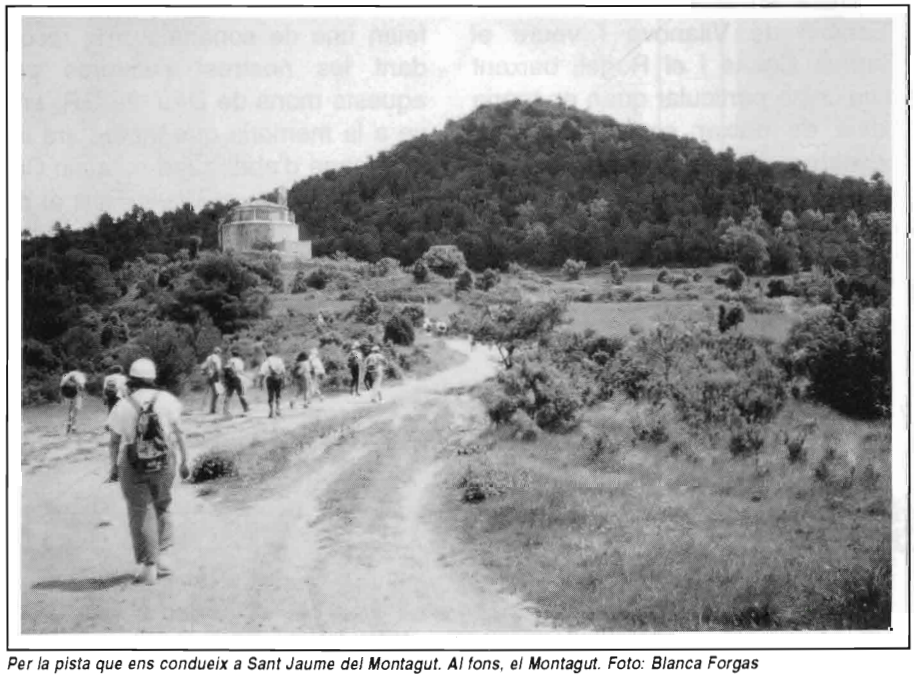
LA LLACUNA (KM 25)-EL MONTAGUT

7ª etapa: Carretera de la LLACUNA (km 25)-FONT DEL ROSER-COLL DE LA RIMBALDA-FONT DE JOVANY-EL MONTAGUT; 13,710 km; 65 participants; 15 de maig de 1994

La nit abans havia estat una nit d'eufòria. El Barça havia quedat campió de la LLiga i totes les converses a primera hora del matí mentre esperàvem que s'omplís l'autocar a la plaça de l'Estació giraven sobre el mateix. Barça, Barça ... A darrera hora havia fallat bastant de gent (emocions i atacs a causa del Barça, potser? o és que en saber que era tan planera molts dels caminaires ja no si posen? El cas és que de dos autocars previstos en va sortir un a més d'un parell de cotxes particulars.

Davant la masia de la Costa de Baix, brindem amb xampany per l'èxit del GR. Foto: Blanca Forgas

Per la pista que ens condueix a Sant Jaume del Montagut. Al fons, el Montagut. Foto: Blanca Forgas

Sortim a les 7 del matí i anem directes a La Llacuna, on esmorzarem plegats al bar del Trull. A un quart de deu del matí, amb puntualitat suïssa, comencem l'etapa d'avui en el quilòmetre 25 de la carretera que va de Vilafranca a La Llacuna (815 m). Hi havia hagut amenaces serioses de pluja de cara al cap de setmana però per ara i tant no sembla pas que hagi de ploure; ben al contrari, el sol ens acompanya, i és que ja ho deia l'Agustí en el seu dossier: "Sant Isidre llaurador, s'emporta la pluja i porta el sol". I avui és precisament Sant Isidre.

L'etapa d'avui és un planer recorregut per la serra d'Ancosa, a cavall de tres comarques: l'Anoia, l'Alt Penedès i l'Alt Camp.
Iniciem la caminada com si anéssim cap a Pontons per deixar aquesta direcció poc després i enfilar cap al mas del Manyo. A la dreta i elevades, veiem les antenes situades en el puig Castellar. Arribem al **mas del Manyo** (830 m). Bonica panoràmica de la vall del Foix. Travessat un collet a 842 m, entrem a la **vall de la riera de Pontons**. Molt a prop podem veure les cases de les seves rodalies. Poc després de passar pel mas Salvet i per les envistes del mas del Piló, arribem a la **font del Roser** (840 m), que a pesar del bonic nom té una aigua tèrbola i no ofereix gaires garanties de salubritat. Aquí té lloc el primer reagrupament de la colla.

Passada la font i per un sen-

derol, pujarem cap a l'arrodonida carena de la **serra dels Esgavellats** (885 m), que s'estén entre el Puig Castellar i el coll de la Rimbalda. Davant tenim la plana d'Ancosa amb la capçalera de la vall de la riera de Miralles. Aproximadament en aquest punt hi ha la confluència dels termes municipals de La Llacuna (Anoia), Pontons (Alt Penedès) i Querol (Alt Camp). Desolat bosc de garriga, àmplia vista amb el Montagut, Formiguera, Montclar i l'enlairat poble de Forès Ilunyà.

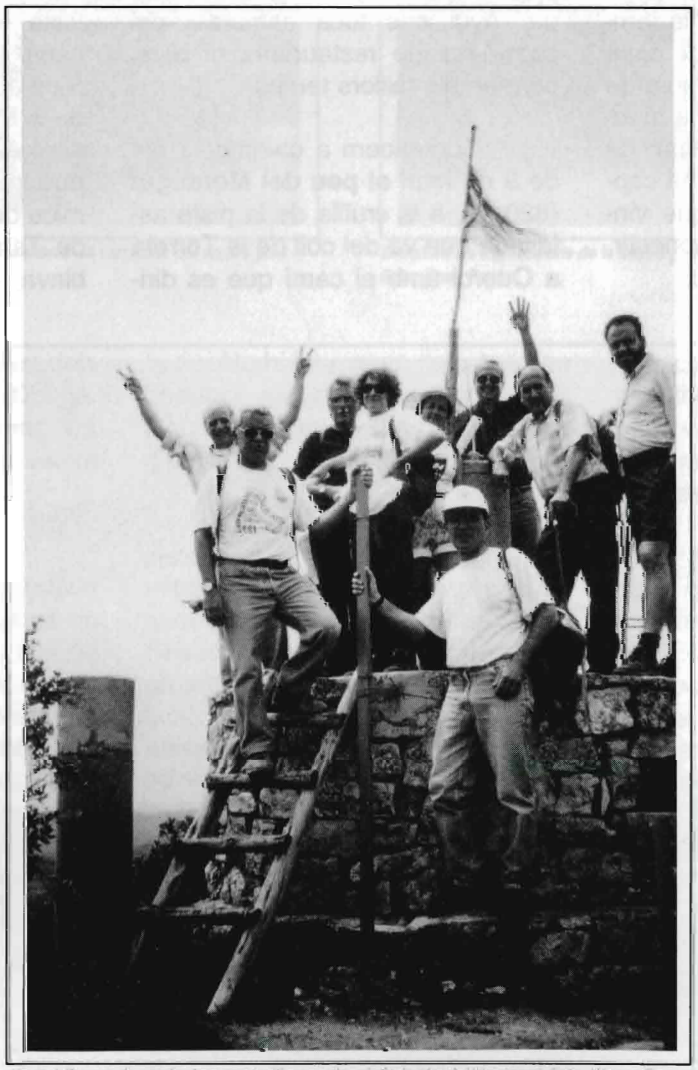
Seguim la carena una estona tot entrant en el terme municipal de Querol. El sender davalla suaument per aquest terreny de garriga fins arribar al **coll de la Rimbalda** (835 m) amb restes d'un projecte d'urbanització. Travessem alguns carrers de la urbanització i quan en sortim enfilem de dret en la direcció del **puig Formigosa**.

Per la dreta se'ns uneix un camí que puja de Sant Magí de la Brufaganya (915 m). En Vicenç Carbonell ens fa saber mentre érem en aquest punt que aquest camí era el que antigament anava de Santes Creus i Montagut a Brufaganya. Es el sender de petit recorregut PR-C-2. Fem un nou reagrupament.

A partir d'aquí hi ha una petita variació en la ruta, una marrada que finalment ens porta, per sorpresa de tots nosaltres, davant d'una masia que tenen llogada l'Huguet i la Pruvi, dos constants companys de caminades. Allà ens tenen preparat un piscolabis autèntic. Ja som a la masia de la Costa de Baix: olives i patates i una copa de xampany fresc servit amb copa de vidre. I què us pensàveu, doncs? Tot un detall dels anfitrions digne d'agrair! Fem doncs un petit parèntesi en la travessa i ens delectem uns instants amb la beguda escumosa i refrescant i la xerrada amistosa. Després d'un parell de copes fresques de xampany sota aquell sol radiant, qui segueix? La feina és nostra per remuntar la pujada que ens espera fins a retrobar el camí que ens mena a la **font de Jovany** (840 m)!

Continuem pel camí que va seguint les ondulacions del terreny pel peu del puig Formigosa i després d'una cruïlla múltiple i d'aguantar les molèsties de les motos que sembla que avui s'ho hagin dit per envair els camins, ens apropem a l'ampli **coll del Vent** on hi ha les ruïnes de la casa de Formigosa.

Passat un llac artificial, planegem per un camí ample i molt maco que ens porta a les envistes de la característica silueta del **Montagut**, amb l'**església de Sant Jaume** als seus peus. Arribats a una cruïlla, una és la continuació del PR-C-2 vers Querol, l'altra branca, la que seguirem, puja en direcció a l'església ja propera.

Un reduït grup de caminaires que opta per pujar al cònic cim del Montagut. Foto: Blanca Forgas

Aquí la parada és obligatòria. La visita a l'església de Sant Jaume de Montagut s'imposa tot i que es troba lamentablement en estat ruïnós. L'església és un interessant edifici amb absis poligonal de volta de creueria amb portal de tres arcs de mig punt en degradació.

Acabat el reagrupament i la visita al conjunt, s'esmenta la pujada optativa al cim del Montagut proper. I dit i fet, una petita colla opta per pujar-hi, alguns perquè no hi han estat mai i d'altres perquè ja estaven cansats del pla i volen una mica d'emoció.

Val a dir que la pujada, per entremig de bosc de pins, és bastant sobtada, però no massa llarga, i al final pensem que ha valgut la pena. Dalt del cònic cim del Montagut ens fem la foto de rigor i firmem als fulls d'un quadern que resisteixen per art de l'encantament. Després d'escriure les paridetes pròpies del moment i del lloc, baixem a tot gas fins al peu del Montagut per l'altre vessant i fem cap a la carretera de Pontons a Querol que seguim uns breus moments fins a trobar l'autocar on ja ens esperen la resta dels caminaires.

Amb tot això s'han fet les dues de la tarda i l'etapa es dóna per finalitzada en aquest punt. Ara, amb l'autocar, ens arribem al Mas del Pla, als propers Ranxos de Bonany, on dinarem repartits entre el restaurant (els bons) i escampats a l'aire lliure (els que anem de carmanyola i entrepà). Cap a les quatre de la tarda, toquem retirada i enfilem carretera avall cap a Vilanova.

Blanca

Secció de senders

Vida i miracles d'uns senderistes empedreïts

DE L'ANOIA AL BAIX CINCA

EL MONTAGUT-MONESTIR DE SANTES CREUS

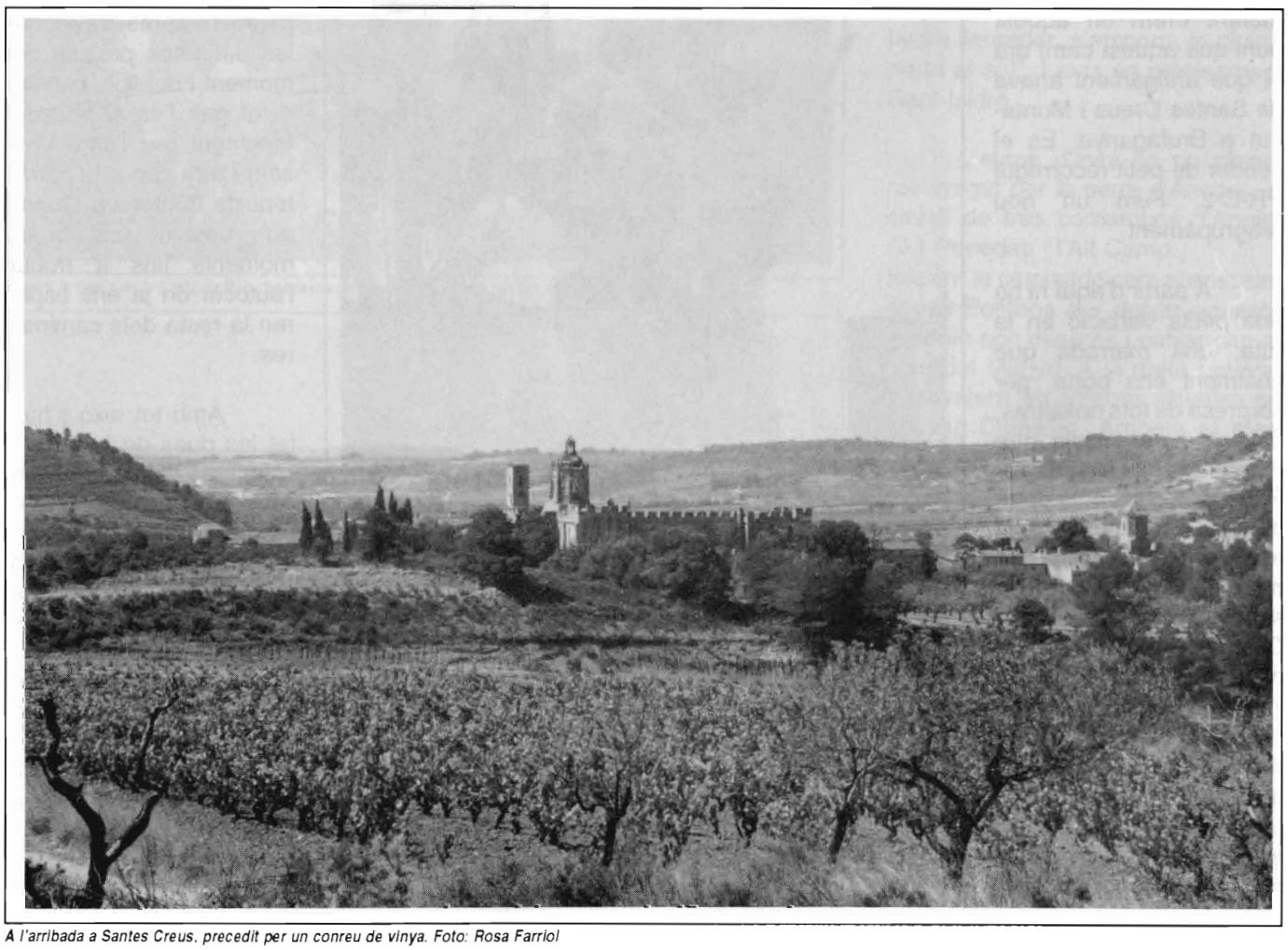
8ª etapa: EL MONTAGUT-CAN ROS DELS GAIANS-CAN PARÉS-MONESTIR DE SANTES CREUS; 10,210 km; 95 participants; 19 de juny de 1994

8ª etapa i darrera de la temporada GR-ística 93/94. La calor arriba i ja no dóna massa gust de caminar per la baixa i mitjana muntanya. Avui arribarem al Monestir de Santes Creus i aquest nom ha captat alguns acompanyants que vindran només per visitar el monestir, que bé prou que s'ho mereix.

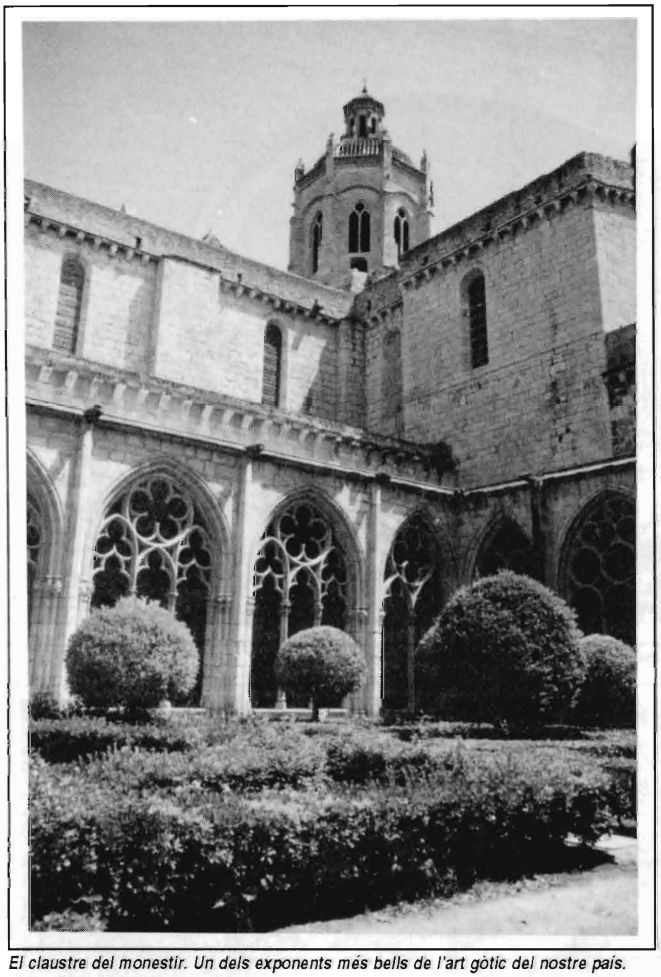
Som 95 caminaires els que ens disposem a fer l'etapa. Aquesta és curta i planera, no arriba als 11 km de recorregut i és de bon fer. Així és que sortim a les 7 del matí amb dos autocars i anem directes a prop del Montagut on iniciem l'etapa. Avui ens toca esmorzar pel camí, res de restaurants ni bars, com en els millors temps.

Comencem a caminar a 3/4 de 9 de matí al **peu del Montagut** (820 m), a la cruïlla de la pista asfaltada que va del coll de la Torreta a Querol amb el camí que es dirigeix a les antenes d'un repetidor al coll del puig de l'Obaga. De seguida sortim del terme municipal de Querol, on pertany el pic del Montagut, i entrem en el d'Aiguamúrcia.

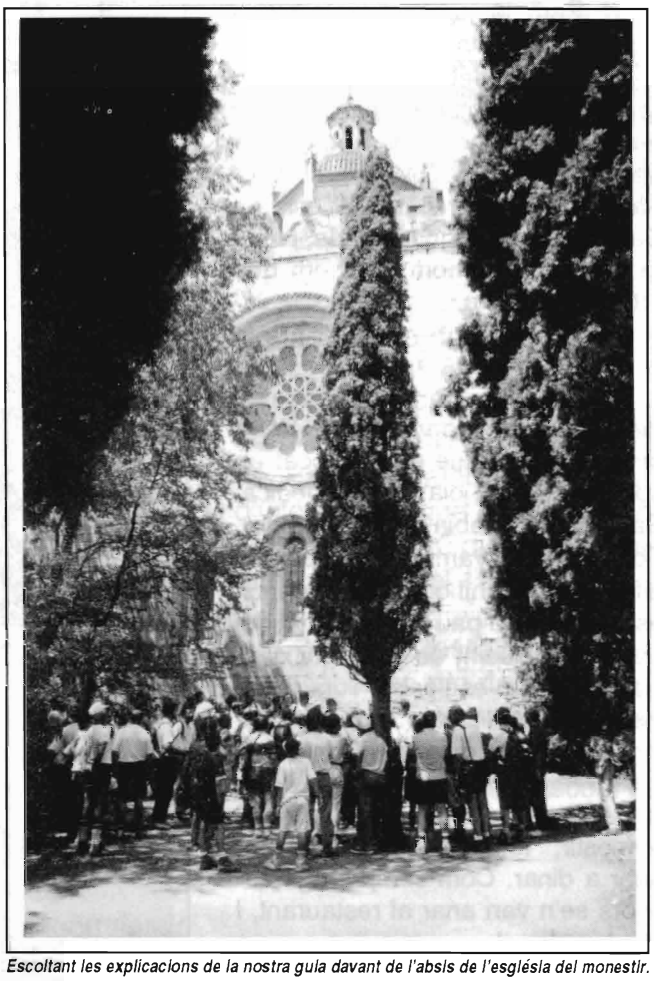
Silueta del Montmell a la vista, el camí planeja entremig d'un camp farcit de la floreta groga de Sant Joan i amb les recomanacions de la M. Carme Barceló que tothom sàpiga respectar les plantes, continua la marxa, amb la gran panoràmica de les terres baixes del Camp de Tarragona i la ratlla de la mar blava, la mar nostra! al fons. Co-

A l'arribada a Santes Creus, precedit per un conreu de vinya. Foto: Rosa Farriol

El claustre del monestir. Un dels exponents més bells de l'art gòtic del nostre país.
Foto: Rosa Farriol

Escoltant les explicacions de la nostra guia davant de l'absis de l'església del monestir.
Foto: Rosa Farriol

mencem a baixar pel llom d'un dels contraforts del puig de l'Obaga. Orientats després vers ponent, ara és la serra de Miramar la que veiem ben bé.

Uns minuts després de baixar en àmplia ziga-zaga i de passar un pal indicador ens arribem a una de les direccions indicades que és a la **Casa Roja de Can Ros dels Gaians**, on farem una breu parada per esmorzar i aprofitar per a reagrupar-nos tots. (No sabem què tindria de particular aquest lloc, el cert és que més d'un caminaire va començar a sentir picades i l'endemà de la caminada molta gent es va despertar amb uns braços i cames amb butllofes).

Havent reemprès la marxa, passem al cap de poca estona per davant del mas del Galeno o de l'Acordió (500 m), anomenat així perquè a finals del segle passat s'hi feien concerts i ballades per a tots els masos de la rodalia.

No hi ha massa paisatge que destaqui, així ens entretenim mirant algunes colònies de pins, camps d'ametllers i vinyes.

Desemboquem a una gran pista; és la circumvalació de la **urbanització de can Parés**, passem per entremig d'alguns xalets, deixem enrere alguns carrers de la urbanització i la tanca d'unes instal·lacions esportives i davant d'un bar restaurant parem una breu estona a refrescar-nos.

Una mica separades de la urbanització, hi ha les ruïnes de **Can Parés** (420 m). Segueix un tram de camí asfaltat i en acabar-se, continuem baixant fins a creuar el **llit del barranc de la Romeguera** (370 m). La travessia continua amb un ritme bastant distès, ens ho prenem amb calma i el paisatge també hi acompanya, res de sobresortint. Encara no portem 8 km de recorregut i ja tenim davant la nostra vista els edificis de Santes Creus, el nostre objectiu. Arribats a una clariana, podem observar tota la vall del Gaià, plena de vinyes. El camí vers Santes Creus davalla per entremig de vinyes paral·lel al Gaià. Una estampa bonica, això sí.

Rebutgem una branca de camí que ens portaria a les Pobles i agafem la que baixa en direcció al riu. En una cruïlla trobem un pal indicador de Montagut i Santes Creus, i naturalment, anem a aquesta última direcció. Voregem la fondalada del barranc de les Fonts de la Figuera. Ara ja tenim gairebé a tocar els edificis de Santes Creus. De sobte, una visió esfereïdora: unes edificacions en cercle de tan mal gust que no comprenem com van autoritzar-ho.

I entre bromes i comentaris de tots els gustos, arribem -ara ja sí que hi som- al costat del portal d'entrada al recinte de Santes Creus. En aquest punt, doncs, finalitza l'etapa darrera d'aquest curs, del GR-7-2.

Però la jornada no s'acaba aquí. Refrescats i assadollats davant i dintre del Cafè Sport, ens reunim a les dotze en punt perquè tenim visita concertada al monestir de Santes Creus. Tot i que la majoria dels caminaires havia estat a Santes Creus alguna vegada, ningú fa el ronsa i tothom (pensem que tothom!) hi entra.

I si algú no hi va entrar li diem ara que s'ho va perdre. Val a dir que la guia que ens va tocar en sort era una joia enciclopèdica. Sabia parlar i sabia fer-se entendre. Tots nosaltres vam seguir-la per les diferents i magnífiques dependències, respirant la pau i tranquil.litat del claustre i gaudint de la magnificència d'aquella església. Total: una visita molt profitosa.

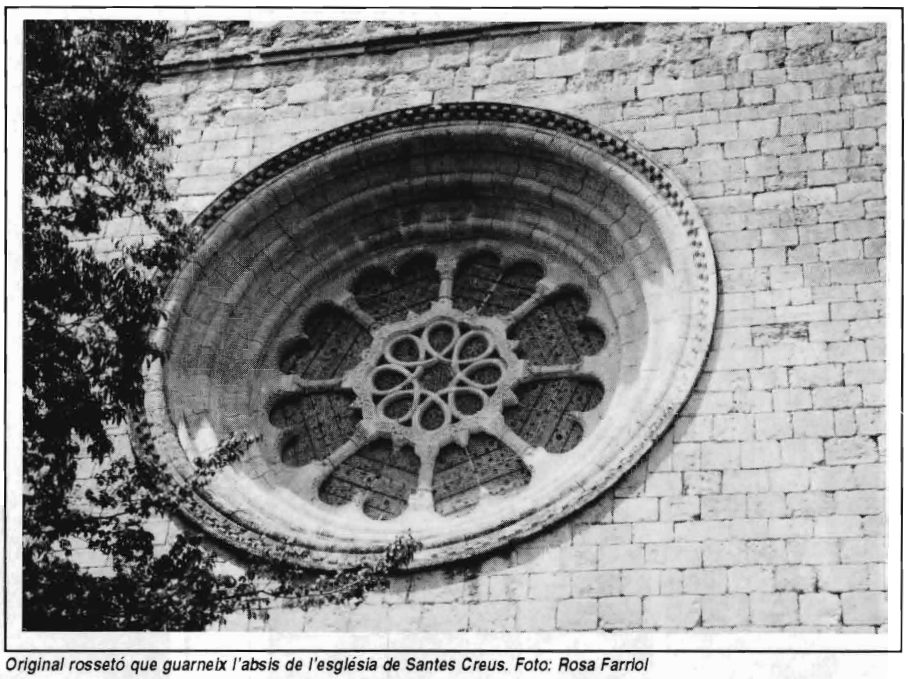
Havent acabat la visita al monestir, tothom s'escampà per anar a dinar. Com sempre, els senyors se'n van anar al restaurant, i els de pobre, la majoria, vam anar a la vora del riu en uns llocs adequats per anar-hi a menjar, a l'ombra d'uns magnífics arbres.

Per celebrar el fi de curs, de les motxilles sortiren ampolles de xampany com per art d'encanteri i algú va tenir la pensada de fer un pastís que es va haver de repartir en minúsculs bocinets perquè tothom en tingués.

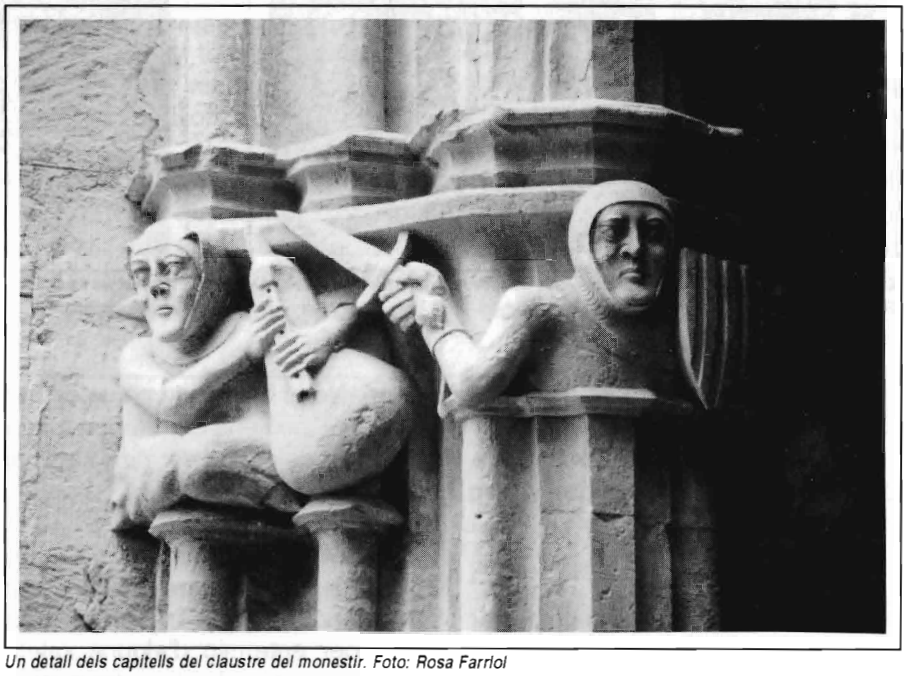
A les quatre de la tarda, amb una calda que no es podia aguantar, vàrem pujar als autocars on només se sentien veus demanant: Aire! Aire!

Evidentment, les sortides de GR per aquests topants ja no es poden aguantar. Així és que ens acomiadem i diem : A reveure'ns la temporada que ve! Bon estiu!

Blanca

Original rossetó que guarneix l'absis de l'església de Santes Creus. Foto: Rosa Farriol

Un detall dels capitells del claustre del monestir. Foto: Rosa Farriol

Celebrant la cloenda d'enguany de les sortides del GR, al parc de Santes Creus. Foto: Rosa Farriol

TECNICS

ANTIGA ELÈCTRICA CAMPILLO

AIGUA - LLUM - GAS

CALEFACCIÓ

REPARACIÓ D'ESCALFADORS

Picapedrers, 3 - Tel. 814 32 46
VILANOVA I LA GELTRÚ

MECA-I

INFORMÀTICA, OFIMÀTICA
I MECANOGRAFIA

BEEP
CASH & CARRY
GRUP DL DATA LOGIC

CONCESIONARI OFICIAL

EPSON COMPAQ TOSHIBA

C/. de l'Aigua, 14
Telèfon 814 12 96

08800 Vilanova i la Geltrú

A.E. TALAIA
BIBLIOTECA
ARXIU

junt a la Piscina Municipal

C/. Pelegrí Ballester, 19-21
Tel. 815 62 02

08800 VILANOVA I LA GELTRÚ

INTERSPORT® OLARIA

Pl. Soler i Gustems, 5
Francesc Macià, 50
Tel. 8930470 - Fax 8141436
08800 Vilanova i la Geltrú

TOT PER A L'ESPORTISTA

AVIA HIGH PERFORMANCE AMERICAN SPORTS SHOES
koflach
ROSSIGNOL
LANGE
NIKE
etirel
BLIZZARD
Reebok
DYNASTAR
boreal®
KARHU
ATOMIC FOR SPORT
adidas
alpina MADE IN SPAIN
TECNOPRO®
KASTLE SKI HIGH TECH - MORE FUN
SALOMON
NORDICA